

Psalterium

infra: eo:

voce sua mota est terra. Dominus virtutum nobiscum suscep-
torum nostrorum deus iacob. Venite et videte opera domini quae pos-
sunt prodigia super terram: auferens bellum usque ad finem ter-
re. Arcum conteret et confringet arma et scuta comburent
igni. Vacate et videte quoniam ego super deum: exaltabor
in gentibus et exaltabor in terra. Dominus virtutum nobiscum
susceptorum nostrorum deus iacob. In fine per filios chore
psalmus dauid.

s. eo:

Omnes gentes plaudite manibus: iubilante
deum in voce exultationis. Quoniam dominus excel-
sus terribilis: rex magnus super omnes terram. Subiecit po-
pulos nobis: et gentes sub pedibus nostris. Elegit nobis
hereditatem suam: speciem iacob quam dilexit. Ascendit
deus in iubilo: et dominus in voce tubae. Psallite deo nostro
psallite: psallite regi nostro psallite. Quoniam rex omnis ter-
re deus psallite sapienter. Regnabit deus super gentes:
deus sedens super sedem sanctam suam. Principes populo-
rum congregati sunt cum deo abraam: quoniam domini fortes terre vehe-
menter eleuati sunt. Psalmus cantici filiorum cho-
re secunda sabbati.

infra: xliii:

Magnus dominus et laudabilis nimis: in ciuitate
dei in monte sancto eius. Fundat exultationem vni-
uersae terrae mons syon: latera aedificionis ciuitatis regis
magni. Deus in domibus eius cognosceat. cum suscipiet
eam. Quoniam ecce reges terrae congregati sunt: conuenerunt in
vnum. Ipsi videtes sic ammirati sunt turbati sunt com-
moti sunt: tremor apprehendit eos. Ibi dolores ut
putriens: in spiritu vehementi pertres naues tharsis.
Sicut audivimus sic vidimus in ciuitate domini virtutum in ciui-
tate dei nostri. Deus fundavit eam in aeternum. Suscepimus deus
misericordiam tuam: in medio templi tui. Secundum nomen tuum deus
sic et laus tua in fines terre iusticia plena est dexte-
ra tua. Letetur mons syon et exultet filia iude: propter iu-
dicia tua domine. Circumdate syon et circumplectimini eam nar-
rate in turribus eius. Ponite corda vestra in virtute eius et
distribuite domum eius: ut enarretur in progenie aeterna. Quoniam
dominus deus deus noster in aeternum. et in saecula saeculorum: ipse reget nos in
saecula. In fine per filios chore psalmus david. XLVIII

infra: lxi:

Dicitur deus omnes gentes: auribus percipite omnes qui
habitatis orbem. Quia quae trigenae et filii hominum
sicut in vnum diues et pauper. Deus meus loque-
tur sapienter: et meditatio cordis mei prudentiam. In-
clabo in pabulam aurem meam. apertus in psalterio pro-
positionem meam. Cur timebo in die malo. iniquitas calca-
nei mei circumdabit me. Qui confidunt in virtute sua: et in
multitudine divitiarum suarum gloriantur. Sed non redimet re-
demet homo: non dabit deo placationem suam. Et precium
redemptionis anime suae: et laborabit in aeternum et vivet ad-
huc in fine. Non videbit iteritum cum viderit sapientes
moriētes: sicut insipientes et stulti peribunt. Et relinquēt
alienis divitias suas: et sepulchra eorum domus illorū
in aeternum. Tabernacula eorum in progenie et progeme: vo-
caverunt nomina sua in terris suis. Et homo cum in honore
esset non intellexit. compatitur est iumentis insipientibus et filis
factus est illis. Hec via illorum scandalorum ipsorum: et postea in
ore suo complacent. Sicut oves in inferno positi sunt

infra: eo:

moris depascet eos. Et dominus abun-
dantiam eorum iusti in matu-
tino: et auxiliū eorum veterascet in inferno a gloria eorum.
Veruntamen deus redimet animas meas de manu inferi: cum
acceperit me. Ne timeam cum diues factus fuerit homo
et cum multiplicata fuerit gloria domus eius. Quoniam cum in-
terierit non sumet omnia: neque descendet cum eo gloria
eius. Quia anima eius in vita ipsius benediceat: confitebitur tibi
cum benedixerit ei. Introibit usque in progenies patrum suo-
rum: usque in aeternum non videbit lumen. Non cum in honore
esset non intellexit compatitur est iumentis insipientibus: et filis
factus est illis. Psalmus asaph. XLIX

Deus deorum dominus locutus est: et vocavit terram
a sol ortu usque ad occasum: ex syon spes
decoris eius. Deus manifeste veniet: deus noster non silebit.
Ignis in conspectu eius exardescet: et in circuitu eius ter-
restas valida. Advocavit celum de sursum: et terram
discernere populum suum. Congregate illi sanctos eius qui
ordinant testamentum eius super sacrificia. Et annunciant
bunt celi iusticiam eius: quoniam deus iudex est. Audi populus
meus et loquar israel et testificabor tibi. Deus deus tuus ego
sum. Non in sacrificiis tuis arguam te: holocausta autem
tua in conspectu meo sunt spiritus. Non accipiam de domo
tua vitulos: neque de gregibus tuis hircos. Quoniam
meae sunt omnes fere silvarum iumenta in montibus et boues
Cognovi omnia volatilia celi: et pulchritudo agri
mecum est. Si esuriero non dicam tibi: meum est enim orbis
terre et plenitudo eius. Nunquam manducabo carnes
thaurorum: aut sanguinem hircorum potabo. Immola
deo sacrificium laudis: et redde altissimo vota tua
Et inuoca me in die tribulationis: eruam te et honori-
ficabo me. Quoties autem dixit deus quare tu enarras iu-
sticias meas et assumis testamentum meum pro os tuum
Tu vero odisti disciplinam: et picasti sermones meos
retrosum. Si videbas furem currebas cum eo et cum
adulteris portionem tuam ponebas. Deus tuus abundavit
malicia: et lingua tua concinabat dolos. Sedens
aduersus fratres tuos loquaris et aduersus filium
matris tuae ponebas scandalum hoc fecisti et tacui. Cri-
stinaasti iniquum quod ero tui filius arguam te et statuam pro
facie tua. Intelligite hoc qui oblitiscimini deum: nequam
rapiat et non sit qui cripiat. Sacrificium laudis hono-
rificabit me: et illic iter qui ostendat illi salutare dei.

Psalmus in fine david quoniam venit ad eum nathanae
propheta quoniam intrauit ad bersabee
Miserere mei deus secundum magnam misericordiam tuam. Et
secundum multitudinem miserationum tuarum: dele
iniquitatem meam. Amplius laua me ab iniquitate mea
et a peccato meo munda me. Quoniam iniquitatem meam ego
cognosco: et peccatum meum contra me est spiritus. Tibi soli pecca-
ui et malum coram te feci: ut iustificeris in sermonibus
tuis et vicus cum iudicari. Ecce enim in iniquitatibus con-
ceptus sum: et in peccatis concepit me mater mea. Ecce enim
veritatem dilexisti: incerta et occulta sapientiae tuae ma-
nifestasti mihi. Asperges me domine hyssopo et munda-
bor lauabis me et super niuem dealbabor. Auditum
meo dabis gaudium et leticiam: et exultabunt ossa humili-

Job: p. 1

s. eo:

Job: p. 1

s. eo:

infra: lxi:

Roma: p. 1

Psalterium

ata. Auerte faciē tuā a peccatis meis. et oēs iniquitates meas dele. Cor mundū crea in me deus. et spiritum re-
ctum innoua in visceribus meis. Ne proicias me a facie tua. et spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Redde mihi leticiam salutaris tui. et spiritum principali confirmame.
Docebo iniquas vias tuas. et ipsi ad te conuertentur. Libera me de sanguinibus deus deus salutem meam
et exultabit lingua mea iustitiam tuam. Domine labia mea apertis et os meum annuntiabit laudem tuam. Quoniam
si voluisses sacrificium dedissem utique holocausti non delectaberis. Sacrificium deo spiritus tribulatus. cor contritum et humiliatum deus non despicies. Bene-
gnus fac domine in bona voluntate tua syon. ut edificetur muri hierusalem. Tunc acceptabis sacrificium iusticie oblationes et holocausta tunc imponent super altare tuum vitulos.
In fine intellectus david cum venit ad euz doech idumeus et nunciavit sauli. venit david in domum abimelech.

LI
Quid gloriaris in malicia. quae potes es iniquitate? Tota die iniusticiam cogitauit lingua tua sicut nouacula acuta fecisti dolorem. Dilexisti maliciam super benignitatem. iniquitatem magis quam loqui equitatem. Dilexisti omnia verba precipitatoris. lingua dolosa. Propterea deus destruet te in fine. euellet te et emigrabit te de tabernaculo tuo. et radicem tuam de terra viuentium. Videbunt iusti et timebunt. et super eum ridebunt et dicent. ecce homo qui non posuit deum adiutorem suum. Sed spauit in multitudinem diuitiarum suarum. et proualuit in vanitate sua. Ego autem sicut oliua fructifera in domo dei. spauit in misericordia dei in eternum et in seculum seculi. Confitebor tibi in seculum. quia fecisti et expectabo nomen tuum quoniam bonum est in conspectu sanctorum tuorum. In fine intellectus david per amalech.

LII
Dixit insipiens in corde suo non est deus. Corrupti sunt et abominabiles facti sunt in iniquitatibus. non est qui faciat bonum. Deus de celo prospexit super filios hominum ut videat si est intelligens aut requies deus. Omnes declinauerunt sicut inutiles facti sunt. non est qui faciat bonum non est usque ad unum. Non ne sciant omnes qui operantur iniquitatem. qui deuorant plebem meam ut cibum panis. Deum non inuocauerunt. illic trepidauerunt timore ubi non fuit timor. Quoniam deus dissipauit ossa eorum qui hominibus placet profusi sunt quoniam deus spreuit eos. Quis dabit ex syon salutare israel cum auerterit deus captiuitatem plebis sue. exultabit iacob et letabit israel. In fine in carminibus intellectus david cum uenissent cyphei et nunciassent sauli. nonne david absconditus est apud nos.

LIII
Deus in nomine tuo saluum me fac. et in uirtute tua iudica me. Deus exaudi orationem meam. auribus percipe uerba oris mei. Quoniam alieni insurrexerunt aduersus me. et fortes consuerunt animam meam et non opposuerunt deum ante conspectum suum. Ecce enim deus adiuua me. et dominus susceptor est anime mee. Auerte mala inimicis meis. et in uirtute tua dispice illos. Solu-
tarie sacrificabo tibi. et confitebor nomini tuo domine

quoniam bonum est. Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me et super inimicos meos desperit oculus meus.

In fine in carminibus intellectus david. **LIII**
Exaudi deus orationem meam: et ne despereris deprecationes meas: miteme mihi et exaudi me. Contristatus sum in exercitatione mea: et perturbatus sum a uoce inimici et a tribulatione peccatoris. Quoniam declinauerunt in me iniquitates: et in ira molesti erant mihi. Cor meum perturbatum est in me: et formido mortis cecidit super me. Timor et tremor uenerunt super me et exteterunt me tenebre. Et dixi: quis dabit mihi penas sicut coluber: et uolabo et requiescam. Ecce elongaui fugiens: et mansi in solitudine. Expectabam eum qui saluum me fecit a pusillanimitate spiritus et tempestate. Precipita domine diuide linguas eorum quoniam uidi iniquitatem et perditionem in ciuitate. Die ac nocte circumdabit eam super muros eius iniquitas: et labor in medio eius et iniusticia. Et non defecit de plateis eius usura et dolus. Quoniam si inimicus meus maledixisset mihi: sustinuissem utique. Et si is qui oderat me super me magna locutus fuisset: abscondissem me forsitam ab eo. Tu homo homo unanimes: durus meus et nocens meus. Qui simul mecum dulces capiebas cibos: in domo dei ambulauimus cum sensu. Ueniat mors super illos et descendant in infernum uiuentes. Quoniam nequie in hitacul eorum in medio eorum. Ego autem ad deum clamauimus: et dominus saluauit me. Uespere et mane et meridie narrabo et annuntiabo: et exaudiet uocem meam. Redimet in pace animam meam ab his qui appropinquant mihi. quoniam in multis erat mecum. Exaudiet deus et humiliabit illos: quae est anima sancta. Non enim est illi commutatio: et non tulerunt deum: extendit manum suam in retribuendo. Contaminauerunt testamentum eius diuisi sunt ab ira uultus eius: et appropinquavit cor illi. Noluit sicut similes eius super oleum: et ipsi sunt iniqua. Facta super dominum curam tuam et ipse te enutriet: et non dabit in eternum fluctuationes iusto. Tu homo deus de duces eos in puteum iterum. Viri sanguinum et dolosi non dimidiabunt dies suos: ego autem sperabo in domino. In fine per populum qui a sanctis longe factus est in tituli in scripturae ipsi david cum tene ret eum allophily in geth.

LIV
Miserere mei deus quoniam conculcauit me homo: tota die impugnavit me. Tribulauit me. Conculcauerunt me inimici mei tota diei quoniam multi bellantes aduersum me. Ab altitudine diei timebo: ego homo in te sperabo. In deo laudabo similes meos in deo spauimus: non timebo quod faciat mihi caro. Tota die uerba mea execrabantur: aduersum me omnes cogitationes eorum in malum. Inhabitabunt et abscondent ipsi calcaneum meum obstruabunt. Sicut sustinuerunt animam meam per nihil saluos facies illos in ira populos perfringes. De uita meam annunciaui tibi. posuisti lachrymas meas in conspectu tuo. Sicut et in promissione tua tunc conuertentur inimici mei retro. In quocumque die inuocauero terece cogitauimus quoniam deus es. In deo laudabo uerbum: id est non laudabo similes in deo spauimus non timebo quod faciat mihi homo

infra. lvi

infra. cxiij

Psalterium

infra. cxliij. In me sūt de vota tua: q̄ reddā laudatiōes tibi
Dñm eripuisti aīaz meā de morte: ⁊ pedes meos
de lapsu: vt placeā corā deo i lumie viuētū. In
finē ne dispdas dō i tituli insc̄ptiōe cū fugeret a
facie saul reḡ isrl̄ i spelūcā. LVI

Miserere mei de⁹ miserere mei: qm̄ i te p̄si
dit aīa mea. Et i vmbra alay tuay spera
bo: donec trāscat inīqtas. Clamabo ad deū altis
simū: deū q̄ bñ fec̄ mibi. Misit de celo ⁊ liberauit
me: dedit i opprobriū cōculcātes me. Misit de⁹
miam suā ⁊ veritatē suā: ⁊ eripuit aīam meā de
medio catuloy leonū dormiui ⁊ turbat⁹. Filij ho
minū dentes eoy arma ⁊ sagitte: ⁊ lingua eoy
gladi⁹ acut⁹. Exaltare sup celos de⁹: ⁊ i oī terra
glia tua. Laqueū parauerūt pedib⁹ meis: ⁊ icur
uauerūt aīaz meā. Foderūt aī facie meā foueaz
⁊ iciderūt i eā. Paratū cor meū de⁹ paratus cor
meū: cātabo ⁊ psalmū dicā dño. Exurge gloria
mea: exurge psalteriū ⁊ cithara ⁊ turgā diluculo
Cōfitebor tibi in pplis dñe: ⁊ psalmū dicā tibi i
gētib⁹. Dñm magnificata ē vsq; ad celos mīa tua
⁊ vsq; ad nubes vitas tua. Exaltare sup celos
de⁹ ⁊ sup oēm terrā glia tua. In finē ne disper
das dauid in tituli inscriptione. LVII

infra. xvij.

Svere vtiq; iusticiā loqm̄: recte iudica
te filij hoīuz. Etenī in corde inīqtates
opamī i terra iusticias man⁹ v̄re cōcin
nāt. Alienati sūt pctōres a vulua: errauerunt ab
vtero locuti sunt falsa. Furoz illis fm̄ similitudinez
spētis: sic aspidis surdez obturātis aures suas
Que nō exaudiet vocē incātatiū: ⁊ venefici incā
tātis sapiēter. De⁹ p̄teret dētes eoy i ore ipoy
molas leonū p̄fringet dñs ad nihilū deuenient
tanq̄ decurrēs: intēdit arcū suū donec infirmen
tur. Sicut cera q̄ fluit auferent supcecidit ignis
⁊ nō vidēt solē. Priusq; intelligeret spine v̄re
rhamū: sic viuētes sic i ira absorbet eos. Latabi
tur iust⁹ cū viderit vindictā. man⁹ suas lauabit
in sanguine pctōris. Et dicet hō si vtiq; ē fruct⁹
iusto: vtiq; ē de⁹ iudicās eos i tra. In finē ne
dispdas dō in tituli insc̄ptiōe: qm̄ misit saul ⁊ cu
stodiuit domū ei⁹ vt interficeret eū. LVIII

Ripe me de inimicis meis de⁹ me⁹: et ab
insurgētib⁹ i me libera me. Ripe me de
opantib⁹ inīqtatē: ⁊ de virj sanguinū sal
ua me. Quia ecce ceperūt aīam meā: irruerūt in
me fortes. Neq; iniquitas mea neq; pctm̄ meuz
dñe sine inīqtate cucurrit ⁊ direxi. Exurge i occur
sum meū ⁊ vide: ⁊ tu dñe de⁹ virtutū de⁹ isrl̄. Intē
de aduistrādas oēs gētes: nō miserearj oibus q̄
opant inīqtatē. Cōuertent⁹ ad vespaz ⁊ famē pa
tient⁹ vt canes: ⁊ circūbūt ciuitatē. Ecce loquen
tur i ore suo: ⁊ gladi⁹ in labijs eoy: qm̄ q̄s audi
uit. Et tu dñe deridebis eos: ad nihilū deduces
oēs gētes. Fortitudinē meā ad te custodia quia
deus susceptor meus es: de⁹ meus mīa ei⁹ p̄ue

infra. eo.

niet me. De⁹ oñdit mibi sup inimicos meos: ne
occidas eos neq; obliuiscā p̄pli mei. Dispge il
los i virtute tua: ⁊ depone eos p̄tector me⁹ dñe.
Delictū oris eoy fimonē labioy ipoy: ⁊ cōphēn
dant i supbia sua. Et de execratiōe ⁊ inēdacio a
nūciabūt i cōsummatōe i ira p̄summatiōis ⁊ nō
erūt. Et sciēt qz de⁹ dñabit iacob: ⁊ finū tre. Cō
uertent⁹ ad vespaz ⁊ famē patient⁹ vt canes: ⁊ cir
cūbūt ciuitatē. Ipi dispget⁹ ad māducādū: si hō
nō fuerit saturati ⁊ murmurabūt. Ego at̄ canta
bo fortitudinē tuā: ⁊ exaltabo mane miam tuā.
Quia fact⁹ es susceptor me⁹: ⁊ refugiū meū i die
tribulatiōis mee. Adiutor me⁹ tibi psallā qz deus
susceptor me⁹ es: de⁹ me⁹ mīa mea. In finē p
his q̄ cōmutabūt i tituli insc̄ptiōe ipi dō i doctrinā
cū succēdit mesopotamiā syrie ⁊ sobal: ⁊ cōuertit
ioab ⁊ p̄cussit edō i valle salinay duodeci milia

infra. eo.

Deus repulisti nos ⁊ destruxisti LIX
nos: irat⁹ es ⁊ miser⁹ es nob. Cōmou
isti terrā ⁊ turbasti eā: sana p̄tritiōes ei⁹
qz cōmota ē. Oñdisti p̄plo tuo dura: potasti nos
vino cōpūctiōis. Dedisti metuētib⁹ te significas
tionē: vt fugiāt a facie arē. ⁊ liberent dilecti tui
saluū fac dextera tua ⁊ exaudi me. De⁹ locut⁹ est
in sc̄to suo: letabor ⁊ partiboz sichimā: ⁊ puallē
tabernaculoy metiboz. De⁹ ē galaad et meus ē
manasses ⁊ effraim fortitudo capitis mei. Juda
rexit me⁹: moab olla spei mee. In idumeā extēdaz
calciamentū meuz: mibi alienigene subditi sunt.
Quis deducet me in ciuitatē munitam: q̄s dedu
cet me vsq; in idumeā. Nōne tu deus q̄ repulisti
nos: ⁊ nō egredieris de⁹ i virtutib⁹ n̄ris. Da nob
auxiliū de tribulatiōe: ⁊ vana sal⁹ hoīs. In deo
faciem⁹ virtutē ⁊ ipē ad nihilū deducet tribulātes
nos. In finē in hymnis ps̄ dō. LX

infra. eo.

Exaudi de⁹ deprecationē meā intēde orōni
mee. A finib⁹ tre ad te clamauī dū anxia
ret⁹ cor meū: i petra exaltasti me. Deduxi
sti me qz factus es spes mea: turris fortitudinis
a facie inimici. Inhabitabo i tabnaculo tuo i secula
ptegar in velamēto alay tuay. Dñm tu de⁹ meus
exaudisti orōnē meā dedisti hereditatē timētib⁹
nomē tuū. Dies sup dies regj adijcies: ānos ei⁹
vsq; i diē gñatiōis ⁊ generatiōis. Permanet in
eternum i cōspectu dei: miam ⁊ virtatē eius quis
requirit. Sic psalmū dicā noi tuo i seculum se
culi: vt reddā vota mea de die in diē. In finez
pro ydithum psalmus dauid. LXI

Donne deo subiecta erit aīa mea: ab ipso
enī salutare meū. Nam ⁊ ipē deus meus
et salutaris me⁹: susceptor me⁹ nō moue
bor amplius. Quousq; irruitis in hoīem interfi
citis vniversi vos: tanq̄ parieti inclinato ⁊ ma
cerie depulse. Verūtū precū meū cogitauerunt
repellere cucurri in siti ore suo bñdicebant ⁊ cor
de suo maledicebāt. Veruntamen deo subiecta

Psalterium

esto aia mea: qm̄ ab ip̄o patientia mea. Quia ipse
deus meus et saluator meus. adiutor meus non emigra-
bo. In deo salutare meum et gloria mea deus auxili-
um meum spes mea in deo est. Sperate in eo ois congre-
gatio populi: effundite coram illo corda vestra deus adiu-
tor noster in eternum. Veruntamen vani filii hominum: menda-
ces filii hominum in stateris: ut decipiant ipsi devanita-
te in idipsum. Nolite sperare in iniquitate: et rapinas
nolite concupiscere. diuitie si affluant nolite cor ap-
ponere. Semel locutus est deus duo habui audiu. quia
propter deum est et tibi domine misericordia. quia tu reddis unicuique
iuxta opera sua. psalmus david cum esset in deserto idumee

Deus deus meus: ad te de luce vi-
gilo. Sitiuit in te anima mea: quia multipliciter
tibi caro mea. In terra deserta inuata et in aqua
siccata sic in deserto appui tibi: ut viderem virtutem tuam et
gloriam tuam. Quoniam melior est misericordia tua super vitas: labia
mea laudabunt te. Sic benedicam te in vita mea: et in
nocturno tuo leuabo manus meas. Sicut adipe et pi-
guedie repleat anima mea. et labijs exultationis lau-
dabit os meum. Sic memor fui tui super stratam meam
in matutinis meditabor in te: quia fuisti adiutor meus.
Et in velamento alarum tuarum exultabo adhesit anima
mea post te. me suscepit dextera tua. Ipsi vero in-
uani quaesierunt animam meam: introibunt in inferiora
terre. tradent in manus gladij: partes vulpium erunt.
Rex vero letabitur in deo laudabunt omnes qui iurant in co-
elo quia obstructum est os loquentium iniqua. In fine
psalmus david.

Exaudi deus orationem meam cum deprecor: a timo-
re inimici eripe animam meam. Protexisti
me a conueto malignantium. a multitudine operantium
iniquitate. Quia exaceruerunt ut gladium linguas suas
intederunt arcum rem amarum: ut sagittent in occultis in-
maculatum. Subito sagittabunt eum et non timebunt fir-
mauerunt sibi sermonem nequam. Narrauerunt ut ab-
sconderent laqueos: dixerunt quis videbit eos. Scru-
tati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scrutino.
Accedet homo ad cor altum: et exaltabit deus. Sagitte
puulorum facte sunt plage corporum: et infirmate sunt
os lingue eorum. Conturbati sunt omnes qui videbant
eos: et timuit omnis homo. Annunciauerunt opera dei et fa-
cta eius intellexerunt. Letabitur iustus in domino et spera-
bit in eo: et laudabunt omnes recti corde. In fine
psalmus david canticum aggei hieremie et ezechielis de
verbo peregrinationis: et de populo transmigratio-
nis cum iciperent proficisci.

Unde decet hymnus deus in syon: et tibi reddetur
votum in hierusalem. Exaudi orationem meam ad te
omnis caro veniet. Verba iniquorum preualuerunt super
nos: et impietatum nostris tu propiciaberis. Bonus quies
elegisti et assumpsisti: habitabit in atrijs tuis. Re-
plebimur in bonis domus tue. sanctum est templum tuum mi-
rabile in cunctate. Exaudi nos deus salutarum nostrum spes
omnium finium terre et in mari longe. Preparans montes in-
tute tua accinctus potentia. qui turbas profundum ma-

ris sonnum fluctuum eius. Turbabunt gentes et time-
bunt qui habitant terminos a signis tuis: erit matutini et
vespe delectab. Visitasti terram et inebriasti eam. mul-
tiplicasti locupletare eam. Flumen dei repletum est
aquis pastus cibum illorum quoniam terra est propositio eius. Riuos
eius inebria multiplicata genimina eius: et stillicidijs eius le-
tabitur germinans. Benedices coronam anni benignita-
tis tue: et campi tue replebunt ubertate. Pingue-
scet speciosa deserti. et exultatione colles accigent
Induti sunt arietes omnium et valles abundabunt fru-
mento. clamabunt etenim hymnum dicent. In finem

Icanticus psalmi resurrectionis. LXV
Exultate deo ois terra psalmum dicite nomini eius
date gloriam laudi eius. Dicite deo quia tribu-
lia sunt opera tua domine in multitudine virtutum
tue mentionem tibi inimici tui. Omnis terra adoret te et psallat
tibi: psalmum dicat nomini tuo. Venite et videte opera
dei terribilis in consilijs super filios hominum. Qui con-
uertit mare in aridam: in flumine pertransibunt pede ibi
letabimur in ipso. Qui dominatur in virtute sua in eternum
oculi eius super gentes respiciunt qui exasperant non exaltentur
in semetipsis. Benedicite gentes deum nostrum: et au-
ditam facite vocem laudis eius. Qui posuit animas meas
ad vitam: et non dedit in commotionem pedes meos. Quoniam
probasti nos deus: igne nos examinasti sicut exami-
nasti argentum. Induxisti nos in laqueum posuisti tri-
bulationes in dorso nostro: ipso fuisti homines super capi-
ta nostra. Transiimus per ignem et aquam et eduxisti
nos in refrigerium. Introibo in domum tuam in holocaustis:
reddam tibi vota mea quae distinxerunt labia
mea. Et locutum est os meum in tribulatione mea. Holo-
causta medullata offeram tibi cum incenso arietum. offe-
ram tibi boues cum hircis. Venite audite et narra-
bo omnes quae timeat deum: quanta fecit anime mee. Ad ipsum
ore meo clamauit et exaltaui sub lingua mea. In-
iquitate si asperi in corde meo. non exaudiet dominus.
Propterea exaudivit deus: et attendit voci deprecationis
meae. Benedicite deus: qui non amouit orationem
meam et misericordiam suam a me. In fine in hym-
nis psalmus cantici david.

Deus misereatur nostri et benedicat nobis: illumi-
net vultum suum super nos et misereatur nostri. Ut
cognoscamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus saluta-
re tuum. Confiteantur tibi populi deus: confiteantur tibi populi
omnes. Letentur et exultent gentes: quoniam iudicas populos
in cunctate: et gentes in terra dirigis. Confiteantur tibi
populi deus: confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suum
Benedicat nos deus deus noster: benedicat nos deus: et
metuant eum omnes fines terre. In fine psalmus
cantici david.

Exurgat deus et dissipentur inimici eius et fu-
giat qui oderunt eum a facie eius. Sicut deficit
fumus deficit sicut fluit cera a facie ignis: sic peccatores
a facie dei. Et iusti epulentur et exultent in con-
spectu dei et delectentur in leticia. Cantate deo psalmum
dicite nomini eius. iter facite ei qui ascendit super

infra. lxxxix

8. eod.

infra.

occasum: dñs nomē illi. Exultate in cōspectu ei⁹
 turbabunt a facie ei⁹ p̄ris orphanorū: ⁊ iudicis
 viduarū. De⁹ ī loco sc̄to suo: de⁹ q̄ inhabitare fa
 cit vni⁹ moris in domo. Qui educit vinctos in
 fortitudine: sicut eos q̄ exasperat q̄ habitāt ī sepul
 chris. De⁹ cū egredieris ī cōspectu ppli tui: cū p̄
 trāseris ī deserto. Terra mota ē: etenī celi distil
 lauerūt a facie dei sinai: a facie dei isrl. Pluuiaz
 volūtariā segregabis de⁹ hereditati tue ⁊ infir
 mata est. tu hō p̄fecisti eā. Animalia tua habtabūt
 in ea parasti ī dulcedine tua paupi de⁹. Dñs da
 bit h̄bū euāgelizātib⁹: h̄tute multa. Rex virtutū
 dilecti dilecti: ⁊ sp̄i dom⁹ diuē spolia. Si dor
 mat⁹ inf̄ medios cleros p̄ne colūbe de argēta
 te: et posteriora dorſi ei⁹ ī pallore auri. Dū discer
 nit celestis reges sup eā n̄ue dealbabunt ī sel
 mon. mōs dei mōs pinguis. Mōs coagulatus
 mōs p̄guis vt qd̄ suspicamī mōtes coagulatos
 Mons in q̄ b̄nplacitū est deo h̄itare in eo: etenī
 dñs habitauit ī sinē. Curr⁹ dei decē milib⁹ mul
 tipler: milia letātū: dñs in eis ī sinai ī sc̄to. Ascē
 disti ī altū cepisti captiuitates: accepisti dona in
 hoībus. Etenī nō credētes: inhabitare dñm deū
 B̄ndict⁹ dñs die q̄tidie: p̄spex̄ iter faciet nobis
 de⁹ salutarū nostrorū. De⁹ noster de⁹ saluos fa
 ciēdi: ⁊ dñi dñi erit⁹ mortis. Veruntū de⁹ p̄frin
 get capita inimicorū suorū. h̄ticē capilli pambulā
 tū ī delictis suis. Dixit dñs ex basan p̄uertā. cō
 uertā ī p̄fundū maris. Ut intingat⁹ pes tuus ī
 sanguine: lingua canū tuorū ex inimicis ab ipso.
 Viderūt igressus tu⁹ de⁹: igressus dei mei regis
 mei q̄ ē ī sc̄to. P̄uenērūt p̄ncipes p̄iūcti psallē
 tib⁹ ī medio iuuēcularū tympanistrarū. In ecclē
 sijs b̄ndicite deo dño de fontib⁹ isrl. Ibi b̄iamī
 adolescētul⁹: ī mētis excessu. P̄ncipes iuda du
 ces eorū p̄ncipes zabulon ⁊ p̄ncipes neptalim.
 Manda de⁹ virtuti tue: p̄firma b̄ de⁹ qd̄ opatus
 es in nobis. A tēplo tuo ī hierl̄m: tibi offerēt re
 ges mūera. Increpa feras arūdinis cōgregatio
 thaurorū ī vaccis pp̄lorū: vt excludāt eos q̄ p̄ba
 ti sūt argēto. Dissipa gētes q̄ bella volūt ventēt
 legati ex egypto: ethiopia p̄ueniet man⁹ ei⁹ deo
 Regna t̄re cātate deo: psallite dño. Psallite deo
 q̄ ascēdit sup celū celi: ad orientē. Ecce dabit vo
 ci sue vocē h̄tutū. date gl̄iam deo sup isrl magni
 ficētia ei⁹ ⁊ h̄tus ei⁹ ī nubib⁹. Mirabilis de⁹ ī
 sc̄tis suis: de⁹ isrl ip̄e dabit h̄tutē ⁊ fortitudinem
 plebi sue: b̄ndict⁹ de⁹. In sinē p̄ his q̄ cōmuta

buntur. p̄s ip̄i dauid. **LXVIII**
Saluū me fac de⁹: qm̄ intrauerūt aq̄ vsq̄
 ad aiām meā. Infixus sum in limo p̄fun
 di. ⁊ nō ē suba. Veni in altitudinē maris: ⁊ tēpe
 pestas dimersit me. Laboravi clamās rauce fa
 cte sunt fauces mee: defecerūt oculi mei dū spe
 ro in deū meū. Multiplicati sunt sup capillos ca
 pitis mei: q̄ oderūt me gratis. Confortati sunt q̄

p̄secuti sunt me inimici mei iniuste. q̄ non rapui
 tūc exolvebā. De⁹ tu scis īsp̄iētā meā ⁊ delicta
 mea a te nō sunt abscondita. Nō erubescāt ī me q̄
 expectāt te dñe: dñe h̄tutū. Nō cōfundant super
 me. q̄ querūt te de⁹ isrl. Qm̄ p̄p̄t te sustinui op⁹
 probriū. opuit cōfusio faciē meā. Extrane⁹ fact⁹
 sum fratrib⁹ meis: ⁊ pegrin⁹ filijs matris mee.
 Qm̄ zelus dom⁹ tue comedit me: et opprobria
 exprobrantiū tibi ceciderunt sup me. Et opui ī
 ieiunio aiām meā: ⁊ factū est ī opprobriū mibi
 Et posui vestimētū meū ciliciū: ⁊ fact⁹ sum illis
 ī pabolā. Aduersus me loq̄bant q̄ sedebāt ī por
 ta. ⁊ ī me psallebāt q̄ bibebāt vinū. Ego hō ora
 tionē meā ad te dñe t̄ps beneplaciti de⁹. In mul
 titudine miē tue: exaudi me ī h̄tute salutis tue.
 Eripe me d̄ luto vt nō infigar. libera me ab his
 q̄ oderūt me ⁊ de p̄fundis aq̄. Non me demer
 gat tēpestas aq̄ neq̄ absorbeat ī p̄fundū. neq̄
 v̄geat super me puteus os suum. Exaudi me
 qm̄ benigna est m̄ia tua. p̄m multitudinē misera
 tionū tuarū respice me. Et ne auertas faciē tuā a
 puero tuo. qm̄ tribulor velocit̄ exaudi me. Intē
 de aiē mee ⁊ libera eā. p̄p̄t inimicos meos eripe
 me. Tu scis īmproperiū meū ⁊ p̄fusionē meam ⁊
 reuerentiā meā. In cōspectu tuo sunt oēs q̄ tribu
 lant me īmproperiū expectant cor meū et miseriā.
 Et sustinui q̄ simul p̄tristare. ⁊ nō fuit q̄ cōsola
 ret et nō inueni. Et dederūt ī escā meā fel. ⁊ ī
 siti meā potauerūt me aceto. Siat mēsa eorū corā
 ipsis ī laqueū. et ī tribulatiōes ⁊ ī scādalum
 Obscurent oculi eorū ne videāt. ⁊ dorſum eorū sp̄
 incurua. Effunde sup eos irā tuā. ⁊ furor ire tue
 cōphēdat eos. Siat habitatio eorū deserta. et ī
 tabernaculis eorū nō sit q̄ inhabitet. Qm̄ qnē tu
 pcussisti p̄secuti sunt. ⁊ sup dolorē vulnerū eorū
 addiderūt. Appone iniq̄tatē sup iniq̄tatē eorū. ⁊
 nō intrēt ī iusticiā tuā. Deleant de libro viuētū
 ⁊ cū iustis nō scribant. Ego sup paup ⁊ dolens.
 sal⁹ tua de⁹ suscepit me. Laudabo nomē dei cum
 cantico. ⁊ magnificabo eū ī laude. Et placebit
 deo sup vitulū nouellū. cornua p̄ducentē ⁊ vngu
 las. Videant paupes ⁊ letent. q̄rite deū ⁊ viuet
 ania v̄za. Qm̄ exaudiuit paupes dñs. ⁊ vinctos
 suos nō desperit. Laudēt illū celi ⁊ terra: mare ⁊
 oīa reptilia ī eis. Qm̄ de⁹ saluā faciet syon. et
 edificabuntur ciuitates iude: Et inhabitabunt
 ibi ⁊ hereditate acq̄rēt eā. Et semē seruorū eius
 possidebit eā. et q̄ diligūt nomen eius habitabūt
 ī ea. In sinē psalmus dauid ī rememo
 ratione eo q̄ saluū fecit eū dñs. **LXIX**

Deus in adiutorium meum intende. dñe
 ad adiuvandum me festina. Confundā
 tur ⁊ reuereantur. qui querunt animam
 meam. Auertant̄ retrosum ⁊ erubescāt. q̄ volūt
 mibi mala. Auertant̄ statim erubescētes. q̄ di
 cunt mibi euge euge. Exultēt ⁊ letent̄ ī te oēs

Eph. iij. b

s. ri.

xxij.

107

Job
Roma

Roma

202

107

Psalterium

q̄ q̄rt te: dicāt sp̄ magnificet̄ dñs q̄ diligūt salu-
tare tuū. Ego ego egen⁹ ⁊ paup̄ sū. de⁹ adiuua me
Adiutor me⁹ ⁊ libator me⁹ es tu dñe ne morer̄.
Psalm⁹ dāuid filioꝝ ionadab ⁊ poꝝ captiuoꝝ

In te dñe speraui nō confundar LXX
i eternuz: in iusticia tua libera me ⁊ eri-
pe me. Inclina ad me aurē tuā: ⁊ salua
me. Esto mihi in deū p̄tectorē ⁊ i locū munitū
vt saluū me facias. Qm̄ firmamētū meū: ⁊ refu-
giū meū es tu. De⁹ me⁹ eripe me de māu p̄tōꝝ
⁊ de māu s̄ legē agēt̄ ⁊ iniq̄. Qm̄ tu es patiētia
mea dñe: dñe spes mea a iuuetute mea. In te cō-
firmat⁹ sūz ex vtero: de v̄tre matris mee tu es
p̄tector me⁹. In te cātatio mea sp̄: tāq̄ pdiginm
fat⁹ sū mltis: ⁊ tu adiutor fort̄. Repleat os meū
laude vt cātez gliaz tuā: tota die magnitudinē
tuā. Ne p̄ncias me in tpe senectut̄: cū defecerit
virt⁹ mea ne derelinqs me. Quia dixerūt iimici
mei mihi. ⁊ q̄ custodiebāt aiaz meā p̄siliū fecerūt
in vnū. Dicētes de⁹ dereliq̄t eū. p̄seq̄mini ⁊ com-
p̄hēdite eū: qz nō est q̄ eripiat. De⁹ ne elōgeris a
me: de⁹ me⁹ in auxiliū meū respice. Cōfundant ⁊
deficiāt detrahētes aīme mee: opiant⁹ p̄fusioē ⁊
pudore q̄ q̄rūt mala mihi. Ego aut̄ sp̄ sp̄abo: ⁊
adijiā sup̄ oēm laudē tuā. Os meū annūciabit
iusticiā tuā. tota die salutare tuū. Qm̄ n̄ cogno-
ui litteraturā itroibo in potētias dñi: dñe mēo
rabor iusticie tue sol⁹. De⁹ docuisti me a iuuetu-
te mea: ⁊ vsq̄ nūc p̄nūciabo mirabilia tua. Et
vsq̄ i senectā ⁊ senū: de⁹ ne derelinqs me. Do-
nec annūciē brachiū tuū: gnationi oī q̄ v̄tura ē
Potētia tuā ⁊ iusticiā tuā de⁹ vsq̄ i altissima q̄
fecisti magnalia: de⁹ q̄s filis sit tibi. Quātas oñ
disti mihi tribulatōes mltas ⁊ malas: ⁊ p̄uers⁹
vniuifcāsti me: ⁊ de abyssis t̄re itez reduxisti me.
Multiplacāsti magnificētia tuā: ⁊ cōuersus cō-
solar⁹ es mellā ⁊ ego cōfitebor tibi i vasis psal-
mi x̄itatē tuā de⁹: psallā tibi i cithara sc̄tus isrl̄.
Exultabūt labia mea cū cātāuero tibi: ⁊ aīa me
a quā redemisti. S̄ ⁊ lingua mea tota die medi-
tabit iusticiā tuā: cū p̄fusi ⁊ reueriti fuerint q̄ q̄-
rūt mala mihi. Ps̄ d̄ i salomonē LXXI

Iudiciū tuū regi da: ⁊ iusticiā tuā fi-
lio regi. Judicare pplm̄ tuū i iusticia: ⁊
paupes tuos in iudicio. Suscipiāt mō-
tes pacē p̄plo: ⁊ colle s̄ iusticiā. Judicabit pau-
pes ppli ⁊ saluos faciet filios paupes: ⁊ hūilia-
bit calūniatorē. Et p̄manebit cū sole ⁊ añ lunā
in gnatione ⁊ gnationē. Descēdet sic̄ pluuia in
vell⁹: ⁊ sic̄ stillicidia stillātia. sup̄ t̄rā. Dies i die
b̄ ei⁹ iusticia ⁊ abūdātia pac̄ donec auferet̄ lūa
Et dñabit a mari vsq̄ ad mare: ⁊ a flumie vsq̄
ad f̄minos orbis t̄raz. Corā illo p̄cidēt erbio-
pes ⁊ iimici ei⁹ t̄raz lingēt. Reges tarsis ⁊ isule
mūera offerēt: reges arabū ⁊ saba dōa adducēt

Et adorabūt eū oēs reges. oēs gētes f̄uient ei
Quia libabit paupem a potēter paupes cui nō
erat adiutor. Parcet paupi ⁊ iopi. ⁊ aīas pau-
perū saluas faciet. Et vsuris ⁊ iniq̄tate redimet
aīas eozū. ⁊ honorabile nomē eozū corā illo. Et
viuet ⁊ dabit ei d̄ auro arabie. ⁊ adorabūt d̄ ip̄o
sp̄. tota die b̄ndicēt ei. Er̄it firmamētū in t̄ra i sū-
mis mōtiū. extollet sup̄ libanū flua⁹ ei⁹. ⁊ flores
rebūt de ciuitate sic̄ fenū t̄rc. Sit nomē ei⁹ b̄ndi-
ctū in sc̄la. ante solē p̄manet nomē ei⁹. Et b̄ndicē-
tur in ip̄o oēs trib⁹ terre: oēs gētes magnifica-
būt eū. B̄ndict⁹ dñs de⁹ isrl̄: q̄ facit mirabilia so-
lus. Et b̄ndictū nomē maiestatis ei⁹ in c̄tnuz. et
replebit maiestate ei⁹ oīs t̄ra. fiat fiat. Defe-
cēt hymni d̄ d̄ filij iesse. Ps̄. asaph. LXXII

Quā bon⁹ isrl̄ de⁹. his q̄ recto sunt corde.
Dei aut̄ pene moti sūt pedes. pene effu-
si sūt gressus mei. Qz zelant sup̄ iniq̄s.
pacē p̄tōꝝ vidēs. Qz nō ē respect⁹ morti eozū
⁊ firmamētū i plaga eozū. In labore hoīuz n̄ sūt
⁊ cū hoīb⁹ nō flagellabūt. Jō tenuit eos sup̄bia
opti sūt inq̄tate ⁊ impietate sua. Prodiit q̄si ex
adipe iniq̄tas eozū. trāsiēt i affectū cordis. Co-
gitauit ⁊ locuti sūt neq̄tia. inq̄tatē i excelso lo-
cuti sūt. Posuerūt i celū os suū ⁊ lingua eozū trā-
siuit i t̄ra. Jō p̄uertēt ppl̄s me⁹ b̄. ⁊ dies pleni in-
uentent i eis. Et dixerūt quō scit de⁹. ⁊ si ē scia in
excelso: Ecce ip̄i p̄tōꝝ ⁊ abūdātes i sc̄lo. obti-
nerūt diuitias. Et dixi ergo sine cā iustificāui
cor meū. ⁊ lau iñt̄ inocētes man⁹ meas. Et fuit
flagellat⁹ tota die. ⁊ castigatio mea i matutinis
Si dicebā narrabo sic. ecce natiōz filioꝝ tuozū
reprobāui. Existimabā vt cognoscerē. h̄ labor ē
añ me. Donec intrē i sc̄tūariū dei. ⁊ itelligā i no-
uissimis eozū. Verūtū p̄pter dolos posuisti eis
deiecisti eos dū alleuarēt. Quō facti s̄ in deso-
lationē. subito defecēt. p̄iēt p̄p̄t̄ iniq̄tatē suaz.
Velut somniū surgētuz. dñe i ciuitate tua ima-
ginē ip̄oꝝ ad nihilū rediges. Qz inflāmatuz est
cor meum. ⁊ renes mei cōmutati s̄. ⁊ ad nihilū
redact⁹ sum ⁊ nesciui. Et iumētuz fact⁹ sūz ap̄-
te. ⁊ ego sp̄ tecum. Tenuisti manus dexterā meā
⁊ i voluntate tua deduxisti me ⁊ cum glia susce-
pisti me. Quid em̄ mihi ē i celo. ⁊ ad te qd̄ volui
sup̄ t̄rā. Defec̄ caro mea ⁊ cor meū. deus cordis
mei ⁊ ps̄ mea de⁹ in et̄nū. Qz ecce q̄ elōgāt se a te
p̄ibūt. pdidisti oēs q̄ formicāt abs te. Mihi aut̄
adherere deo bonū est. ponere in dñs deo spem
meā. Et annūciē oēs p̄dicatiōes tuas. i port⁹ fi-
lic syon. In fine itellect⁹ asaph. LXXIII

Quā d̄ de⁹ repulisti in finē. irat⁹ est furor
tu⁹ sup̄ oues pascue tue. Deo: esto cō-
gregatiōis tue: quā possedisti ad initio.
Redemisti x̄gā h̄reditatis tue. mons syon in q̄
h̄itasti i eo. Leua man⁹ tuas in sup̄bias eozū i fi-

Luce. i. g

s. rrv.

Psalterium

iiij. R. xxv. c

nem: quanta malignatus est inimicus in sancto
Et gliati sunt qui oderunt te: in medio solenitatis tue.
Posuerunt signa sua signa. et non cognouerunt sic in exitu
tu super summum. Quasi in silua lignorum securibus excide-
runt ianuas eius in idipsum: securi et ascia deiecerunt eam
Incenderunt igni scruarium tuum in terra: polluerunt tabernaculum
nostrum tuum. Dixit in corde suo cognatio eorum
filii: quiescere faciamus omnes dies festos dei a terra.
Signa nostra non vidimus: iam non est propheta et nos non
cognosceret apostolus. Usque quando deus inpropabit inimicus: irri-
tat aduersarij nomini tuum in fine. Et quod auertit manum
tuam et dexteram tuam: de medio sinu tuo in fine.
Deus autem rex noster ante secula: operatur est salutem in medio terre
Tu confirmasti in virtute tua mare: tribulasti capita
draconum in aquis. Tu confregisti capita draconis:
dedisti eum elecam populis ethiopijs. Tu dirupisti fontes
et torrentes: tu siccasti fluuios eibam. Tu est dies
et tua est nox. tu fabricatus es auroram et solem. Tu
fecisti omnes terminos terre: estatem et ver tu plasmasisti ea
Memor esto homo: inimicus inpropauit domino. et populus
insipientes incitauit nomen tuum. Ne tradas bestiis animas
confitentes tibi: et animas pauperum tuorum ne obliuiscaris
in fine. Respice in testam tuam: quia repleti sunt qui obscuro
rati sunt terram domibus iniquitatum. Ne auertat humilifac-
tus confusus: pauper et iops laudabunt nomen tuum.
Exurge deus iudica causam tuam: memor esto inpropiorum
tuorum qui ab insipiente sunt tota die. Ne obliuiscaris vo-
ces inimicorum tuorum superbia eorum qui te oderunt ascendit
semp. In fine ne corrupas. Ps. canticum asaph

Onfitebimur tibi deus confite LXXIII
bimur: et inuocabimus nomen tuum. Narrabi-
mus mirabilia tua: cum accipio tempus ego in-
sticias iudicabo. Quia facta est terra et omnes qui habi-
tant in ea: ego confirmavi columnas eius. Dixi iniquis
nolite iniquitatem agere: et delinquentibus nolite exaltare
cornu. Nolite extollere in altum cornu vestrum: nolite
loqui aduersus deum iniquitatem. Quia neque ab oriente
neque ab occidente neque a desertis motibus: quoniam deus
iudex est. Nunc humiliat et hunc exaltat: quia calix in
manu dei vini meri plenus mixto. Et inclinavit ex
hoc in biberentem: verumtamen fex eius non est ex manura bibet omnes
pectores terre. Ego autem annuntiabo in seculum: cuncta
deus iacob: et omnia cornua peccatorum confringam: et ex-
altabunt cornua iusti. In fine in carminibus
canticum ad assyrios psalmus asaph LXXV

Notus in iudea deus: in israel magnum nomen
eius. Et factus est in pace locus eius: et habitatio
eius in syon. Ibi confregit potentia sar-
cum scutum gladium et bellum. Illuminas tu mirabiliter
a motibus eternis: turbati sunt omnes insipientes
corde. Dormierunt somnum suum: et nihil inuenerunt
omnes viri diuitiarum in manibus suis. Ab increpatione
tua deus iacob: dormitauerunt qui ascenderunt equos. Tu
tribulatus es et quis resistet tibi: ex tunc ira tua. De ce-
lo auditum fecisti iudicium: terra tremuit et quieuit. Et

exurgeret in iudicium deus: ut saluos faceret omnes
mansuetos terre. Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi
et relique cogitationis die festum agere tibi. Vouete
et reddite domino deo vestro: omnes qui in circuitu eius affer-
tis munera. Terribili et ei qui aufert spiritum principum:
terribili apud omnes reges terre. In finem

Up idythum psalmus asaph. LXXVI
Deus et intedit mihi. In die tribulationis
mee deus exarsit in manibus meis nocte super eum: et non sum
deceptus. Reuertit consolari anima mea: memor fui dei et
delectatus sum: et exercitatus sum et defecit spiritus meus.
Anticipaueunt vigilias oculi mei: turbatus sum et non
sum locutus. Cogitavi dies antiquos: et annos eternos
in mente habui. Et meditatus sum nocte cum
corde meo: et exercitabar et scopebam spiritum meum:
Nihil in eternum proiciet deus: aut non apponat ut con-
placitior sit adhuc. Aut in fine misericordiam suam ab-
scidet: a generatione in generationem. Aut obliuiscetur mi-
sereri deus: aut continebit in ira sua misericordias suas.
Et dixi nunc cepi: bene mutatio dextere excelsi. Memor
fui operum domini: quia memor ero ab initio mirabilium
tuorum. Et meditabor in omnibus operibus tuis: et in adin-
uentiombus tuis exercebor. Deus in sancto via tua: quoniam
deus magnus sicut deus noster: tu es deus qui facis mirabilia
Nota fecisti in populis virtutem tuam: redemisti in bra-
chio tuo populum tuum: filios iacob et ioseph. Vide-
runt te aqua deus videtur te aqua: et timebunt et turbate sunt
abyssi. Multitudo sonitus aquarum: vocem dederunt nu-
bes. Item sagitte tue transierunt: vox tonitruum tui in
rota. Illuxerunt conuersiones tue orbi terre: commota
est et tremuit terra. In mari via tua et semite tue in
aquis multas: et vestigia tua non cognoscunt. Deduxi-
sti sicut oues populum tuum: in manu moysi et aaron.

Intellectus asaph LXXVII
Atendite popule me legem meam: inclinate
auram vestram in verba oris mei. Aperiam in
pabulis os meum: loquar propositiones ab initio. Quam
ta audiuimus et cognouimus ea: et presertim noster narra-
uerunt nobis. Non sunt occultata a filiis eorum: in genera-
tione altera. Narrantes laudes domini et virtutes eius et
mirabilia eius que fecit. Et suscitauit testimonium in ia-
cob: et legem posuit in israel. Quanta mandauit patribus
nostris nota facere ea filiis suis ut cognoscat gene-
ratio altera. Filij qui nascentur et exurgent: narrabunt
filiis suis. Et ponant in deo spem suam: et non obli-
uiscant opera dei: et mandata eius exquirant. Ne fiat sicut
presertim eorum: generatio praua et etaspans. Genera-
tio que non dixerit cor suum: et non est creditus cum deo spiritus
eius. Filij effraim intendentes et mittentes arcus:
conuersi sunt in die belli. Non custodierunt testimonium dei:
et in lege eius noluerunt ambulare. Et obliuiscuntur
benefactorum eius: et mirabilia eius que ostendit eis. Quoniam
patribus eorum fecit mirabilia in terra egypti: in cam-
pore botanicos. Interrupit mare et perduxit eos: et

Psalterium

statuit aq̄s q̄si i vtre. Et deduxit eos i nubediei
r̄ tota nocte i illuminatōe ignis. Interrupit pe
trā in heremo. r̄ adaquū eos velut i abyssō ml̄
ta. Et eduxit aquā de petra. r̄ eduxit tāq̄ flumia
aq̄s. Et apposueit adhuc peccare ei. i irā cōci
tauerūt excelsū in inaqsō. Et tēptauerūt deū in
cordib⁹ suis: vt peterēt escas aiab⁹ suis. Et ma
la locuti sūt de deo. direūt: nūq̄d poterit de⁹ pa
rare mēsa in deserto. Quā p̄cussit petrā r̄ fluxerūt
aq̄: r̄ torrētes inudauerūt. Nūq̄d r̄ panē poterit
dare. aut parare mēsas p̄plo suo. Ideo audiuit
dñs r̄ distulit: r̄ ignis accēsus est i iacob. r̄ ira
ascēdit isrl̄. Quā nō crediderūt i deo. nec sperauerūt
i salutarī ei⁹. Et mādauit nubib⁹ desup: r̄ ia
mas celi apuit. Et pluit ill⁹ māna ad māducā
dū: r̄ panē celi dedit eis. Panē āgeloy mādu
cauit hō. cibaria misit eis i abūdātiā. Trāstulit
austrū de celo: r̄ iduxit in v̄tute sua africanz. Et
pluit sup eos sic puluerē carnes. et sicut arenas
maris volatilia pēnata. Et ceciderūt i medio ca
stroꝝ eoy: circa tabnacula eoy. Et māducauerūt
r̄ saturati sūt nimis. r̄ desiderū eoy attulit eis
nō sūt fraudati a desiderio suo. Adhuc esce eoy
erāt i ore ipoy. r̄ ira dei ascēdit sup eos. Et occi
dit pingues eoy r̄ electos isrl̄ ipediuit. In oib⁹
his peccauerūt adhuc: r̄ nō crediderūt i mirabi
lib⁹ ei⁹. Et defecerūt in vanitate dies eoy: r̄ āni
eoy cū festinatōe. Cū occideret eos q̄rebant eū
r̄ reuertebāt r̄ diluculo veniebāt ad eū. Et re
memorati sunt qz de⁹ adiutor ē eoy. r̄ de⁹ excel
sus redēptor eoy est. Et dilexerūt eū in ore suo
r̄ lingua sua mētiti sunt ei. Cor aut eoy nō erat
rectū cū eo: nec fideles habiti sunt in testamēto
ei⁹. Ip̄e aut est misericors r̄ p̄piti⁹ fiet p̄ctis eoy
r̄ nō dispdet eos. Et abūdauit vt auerteret irā
suā. r̄ nō accēdit oēs irā suā. Et recordat⁹ est qz
caro sūt spūs vadēs r̄ nō rediēs. Quoties era
cerbauerūt eū i deserto i irā p̄citauerūt eū i inaqsō.
Et p̄uersi sūt r̄ tēptauerūt deū: r̄ sc̄m isrl̄ ex
acerbauerūt. Nō sūt recordati man⁹ ei⁹: die q̄ re
demit eos de manu tribulātis. Sicut posuit in
egypto signa sua: r̄ p̄digia sua i cāpotbaneos.
Et p̄uertit i sāguinē flumia eoy: r̄ ibres eoy ne
biberēt. Misit in eos cynomiā r̄ cōedit eos: r̄
ranā r̄ dispdidit eos. Et dedit erugini fructus
eoy: r̄ labores eoy locuste. Et occidit i grādine
vineas eoy: r̄ moros eoy i pruina. Et tradidit
grādini iumēta eoy: r̄ possessiōes eoy igni. Mi
sit i eos irā indignatōis sue. indignatōes r̄ irā r̄
tribulatōes imissiōes p̄ āgelos malos. Quā fec̄
semite ire sue. nō pepcit a morte aiay eoy: r̄ ius
mēta eoy in morte p̄clusit. Et p̄cussit oē p̄moge
nitū i trā egypti: p̄mitias ois laboris eoy i tab
nacul̄ chā. Et abstulit sic oues p̄p̄s suū: r̄ p̄duxit
eos tāq̄. gregē in deserto. Et deduxit eos i spe r̄

nō timueit. r̄ inimicos eoy opuit mare. Et indu
xit eos in mōtē sc̄tificatōis sue. mōtē quē acq̄si
uit dexta ei⁹. Et eiecit a facie eoy gētes. r̄ sorte
diuisit eis trā i funiculo distributōis. Et bitare
fecit in tabnaculis eoy trib⁹ isrl̄. Et tēptaueit r̄
exacerbauerūt deū excelsus. r̄ testimonia ei⁹ nō
custodierūt. Et auerterūt se r̄ nō suauerunt pa
ctū. quē admodū p̄res eoy cōuersi sunt in arcum
p̄auū. In irā cōcitauerūt eū in collib⁹ suis. r̄ in
sculptilib⁹ suis ad emulationē eū p̄uocauerūt. Au
diuit de⁹ r̄ sp̄renit. r̄ ad nihilū redegit valde isrl̄.
Et repulit tabnaculū sylo. tabnaculū suū vbi
bitant i hoib⁹. Et tradidit i captiuitatē v̄tutem
eoy. r̄ pulchritudinē eoy i man⁹ inimici. Et cō
clusit i gladio p̄p̄s suū. r̄ hereditatē suā sp̄renit.
Iuuenes eoy comedit ignis. r̄ āgies eoy n̄ sūt
lamētate. Sacerdotes eoy i gladio ceciderūt r̄
vidue eoy nō plorabāt. Et excitat⁹ ē tanq̄ dor
miēs dñs. tāq̄ potēs crapulat⁹ a vino. Et p̄cussit
inimicos suos i posteriora: opprobriū semp̄
ternū dedit ill⁹. Et repulit tabnaculū ioseph r̄ tri
bū effraim nō elegit. Sed elegit tribū iuda: mō
tem syon quē dilexit. Et edificauit sic vnicornis
sacrificiū suū i trā. quā fundauit i sc̄la. Et elegit
dauid suū suū. r̄ sustulit eū de gregib⁹ onium. de
postfetates accepit eū. Mascere iacob suū suū.
r̄ isrl̄ hereditatē suā. Et pauit eos in innocētia
cordis sui: r̄ in itellectib⁹ manuum suarum dedu
xit eos.

Dixit dominus ad asaph. LXXVIII
Eus venerunt gentes in hereditate tuam.
polluent templum sanctum tuum. posuerunt hierusalem
in pomorum custodia. Posuerunt morticina fuorum
tuorum escas volatilibus celi: carnes sanctorum tuorum
bestiis terre. Effudit sanguinem iporum tanquam aquam
in circuitu hierusalem. et non erat qui sepeliret. Facti sumus
in opprobrium vicinis nostris. subsannatio et illusio
his qui in circuitu nostro sunt. Usque donec irasceris in fi
nem. accedet velut ignis zelus tuus. Effunde iram tuam in
gentes que te non nouerunt. et in regna que nomen tuum non
inuocauerunt. Quia comedit iacob. et locum eius deso
lauit. Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum. cito
anticipet nos misericordia tua. quia pauper facti sumus
nimis. Adiua nos deus salutaris noster. et propter glo
riam nominis tui domine libera nos. Et propitius esto peccatis
nostris propter nomen tuum. ne forte dicant in gentibus vbi est de
us eorum. Et inotescat in nationibus coram oculis nos
tris ultio sanguinis fuorum suorum que effusus est. In
troeat in conspectu tuo. gemitus copeditorum. Secundum
magnitudinem brachii tui. posside filios mortifi
catorum. Et redde vicinis nostris septuplum in sinu co
rum. in proprium iporum quod exprobrauerunt tibi domine. Nos
autem populus tuus et oues pascue tue. confitebimur tibi in
sanctum. In generatione et generatione. annuntiabimus laudem
tuam. In fine per his que commutabunt. psalmus per assy
rius testimonium asaph.

LXXIX

r̄ 4

Gen. xvij. b

infra. c.

Exod. xvi. d

Exod. xvi. c

Joan. vi. d

Rom. xi. g

i. Reg. v. b

i. Reg. xvi. c

i. mach. vii. e

Diere. r. b

Ibidem.

Esa. lxxix. d

Exod. xv. d

infra. c.

Exod. xv. d

infra. c.

Exod. xv. d

infra. c.

Psalterium

Qui regis israel intēde: q̄ deducis velut ouē
ioseph. Qui sedes sup cbrubin manife
stare: corā cffraim beniamin ⁊ manasse.
Excita potētā tuā ⁊ veni: vt saluos facias nos
De⁹ puer te nos: ⁊ oñ de faciē tuā ⁊ salui erim⁹.
Dñe de⁹ ⁊ tutū: q̄ usq; irasceris sup orōnē suū tui
Libabis nos pane lachrymar: ⁊ potū dabis no
bis in lachrymis i mēsurā. Posuisti nos in ⁊ di
ctōnē vicinis nr̄is: ⁊ inimici nr̄i subsannauerūt
nos. De⁹ ⁊ tutū cōuerte nos: ⁊ oñ de faciē tuā ⁊
salui erim⁹. Vineā de egypto trāstulisti: eiecisti
gētes ⁊ plāstasti eā. Dur itineris fuisti i ⁊ spectu
ei⁹: ⁊ plāstasti radices ei⁹ ⁊ impleuit frā. Operuit
mōtes vmbra ei⁹: ⁊ arbusta ei⁹ cedros dei. Extē
dit palmites suos vsq; ad mare: ⁊ vsq; ad flumē
ppagines ei⁹. Et q̄ d destruxisti maceriā eius: ⁊
vindemiāt eā oēs q̄ p̄tergrediūt viā. Extermina
uit eā aper de silua: ⁊ singularis fer⁹ depast⁹ ē eā
De⁹ ⁊ tutū puertere: respice d̄ celo ⁊ vide ⁊ visita
vineā istā. Et p̄fice eā quā plātāuit dextera tua.
⁊ sup filiū hoīs quē p̄firmasti tibi. Incēsa igni ⁊
suffossa: ab icrepatiōe vult⁹ tui p̄ibūt. Fiat man⁹
tua sup virū dextere tue: ⁊ sup filiū hoīs quē cō
firmasti tibi. Et nō discedim⁹ a te: viuificāb nos
⁊ nomē tuū inuocabi m⁹. Dñe de⁹ ⁊ tutū puer te
nos: ⁊ oñ de faciē tuā ⁊ salui erim⁹. In finē
p̄ torcularib⁹ psalmus i p̄i asaph: q̄nta sabbati.

Exultate de adiutori nr̄o: LXXX
iubilate deo iacob. Sumite psalmum ⁊
date tympanū: psalteriū iocundū cū cy
thara. Buccinate i neomenia tuba: i insigni d̄ ie
solēnitatis v̄re. Quia p̄ceptū in isrl̄ est: ⁊ iudiciū
deo iacob. Testimoniū in ioseph posuit illud: cū
eriret de fra egypti linguā quā nō nouerat au
diuit. Diuertit ab onerib⁹ dorsum ei⁹: man⁹ eius
in cophino fuerūt. In tribulatiōe inuocasti me
⁊ libaui te: exaudiui te i abscondito tēpestatis: p̄
baui te apud aquā cōtradictōis. Audi ppl̄s me⁹
⁊ cōtestab or te isrl̄: si audieris me nō erit i te de⁹
recēs: neq; adorāb deū alienū. Ego em̄ sum dñs
deus tu⁹: q̄ eduxi te de fra egypti: dilata os tuū
⁊ implebo illud. Et nō audiuit ppl̄s me⁹ vocē me
am: ⁊ isrl̄ nō intēdit mihi. Et dimisi eos fm̄ desi
deria cordis eoz: ibūt in adinuetionib⁹ suis. Si
ppl̄s me⁹ audisset me: isrl̄ si in vijs meis ambu
lasset. Pro nihilo forsitan inimicos eoz humili
lasset: ⁊ sup tribulātes eos misisses manū meā
Inimici dñi mēti sūt ei: ⁊ erit tps eoz in secla.
Et cibauit illos ex adipe frumētī: ⁊ d̄ petra mel
le saturauit eos. Psalmus asaph LXXXI

Deus stetit i synagoga deoz i medio aut
deus diiudicat. Usq; q̄ iudicatis iniq̄ta
tē: ⁊ facies pctōz sumitis. Iudicate ege
no ⁊ pupillo: hūilē ⁊ paupem iustificate. Eripi
te paupem: ⁊ egenū de manu pctōris libate. Ne

scierūt neq; itellerēt: in tenebris ambulāt mo
uebunt oia sūd adamēta t̄re. Ego dixi dñi estis ⁊
filij excelsi oēs. Vos aut sicut hoies moriemini
⁊ sicut vn⁹ de p̄ncipib⁹ cadetis. Surge de⁹ iudi
ca frā: qm̄ tu hereditabis in oibus gētib⁹.

Deus q̄s filis erit tibi: ne taceas neq; cō
pescaris de⁹. Qm̄ ecce inimici tui sonue
rūt: ⁊ q̄ odest te extulerūt caput. Sup ppl̄m tuū
malignauerūt p̄siliū: ⁊ cogitauerūt aduersus san
ctos tuos. Dixerūt: venite ⁊ dispdam⁹ cos d̄ gē
te: ⁊ nō memoret nomē isrl̄ vltra. Qm̄ cogitauē
rūt vnanimi: s̄ aduersū te testm̄ disposuerūt ta
bernacula idumeoz ⁊ hismaelite. Moab ⁊ aga
reni gebal ⁊ āmon ⁊ amalech alienigene cū ha
bitatib⁹ tyrū. Etem̄ assur venit cū illis: facti sunt
in adiutoriū filijs loth. Fac illis sic madiā ⁊ sy
sare: sic iabin i torrete cyson. Dispiert in endor:
facti sūt vt ster⁹ t̄re. P̄one p̄ncipes eoz sic oreb
⁊ zeb ⁊ zeebe ⁊ salmana. Des p̄ncipes eoz: q̄ di
xerūt hereditate possideam⁹ sc̄tariū dei. Deus
me⁹ pone illos vt rotā: ⁊ sic stipulā añ faciē v̄e
ti. Sic ignis q̄ cōburit siluā: ⁊ sic flāma cōburēs
mōtes. Ita p̄sequis illos i tēpestate tua: ⁊ in ira
tua turbāb eos. Imple facies eoz ignominia: ⁊
q̄ret nomē tuū dñe. Erubescāt ⁊ p̄turbent i sc̄lin
sc̄li: ⁊ cōfundāt ⁊ peant. Et cognoscāt qz nomen
tibi dñs: tu sol⁹ altissim⁹ i oī fra. In finē p̄ tor
cularibus filijs chore psalmus. LXXXIII

Quā dilecta tabnacula tua dñe ⁊ tutū: cō
cupiscit ⁊ deficit aīa mea in atria dñi.
Cor meū ⁊ caro mea: exultauerūt in deus
v̄inum. Etem̄ passer inuenit sibi domum: ⁊ tur
tur nidū vbi ponat pullos suos. Altaria tua do
mine ⁊ tutū: rex me⁹ ⁊ de⁹ me⁹. Vbi q̄ h̄tant i do
mo tua dñe: in secla sc̄loz laudabūt te. Vtūs vir
cui⁹ ē auxiliū abs te: ascēsiōes i corde suo dispo
sunt i valle lachrymar in loco quē posuit. Etem̄
b̄ndictionē dabit legislator: ibūt de ⁊ tute in ⁊ tu
tē: videbit de⁹ deoz in syon. Dñe de⁹ ⁊ tutū exau
di orōnē meā: aurib⁹ p̄cipe de⁹ iacob. P̄rotector
nr̄ aspice de⁹. ⁊ respice in faciē christi tui. Qz me
lior est dies vna in atrijs tuis. sup milia. Elegi
abiectus esse in domo dei mei. magis q̄ habita
re i tabnaculis pctōz. Qz misericōiam ⁊ v̄itatē di
ligit de⁹. grām ⁊ gliam dabit dñs. Nō p̄uabit bo
nis eos q̄ ambulāt i inno cētia dñe ⁊ tutū. beat⁹
hō q̄ spat in te. In finē filijs chore.

Benedixisti dñe frā tuā LXXXIII
auertisti captiuitatē iacob. Remisisti in
quitatē plebis tue. operuisti oia peccata eoz.
Mitigasti oēm irā tuā: auertisti ab ira indigna
tiōis tue. Cōuerte nos de⁹ salutaris nr̄: ⁊ auer
te irā tuā a nob. Nūqd i etnū irasceris nob. aut
extēdes irā tuā a gnatiōe in gnationem. Deus

infra eodem

5. eo. ⁊
infra. eo.

5. eo.

Exodi. x. a

Johan.

Johel.

5. eo. ⁊
infra.

infra. eo.
c. l. iij.
p. iij.

Psalterium

tu puerus uiuificabis nos: et plebs tua letabitur in te. **Q**uoniam nobis domine misericordiam tuam, et salutare tuum da nobis. **A**udi ad quod loquitur in me dominus deus, quoniam loquitur pacem in plebe sua. **E**t super sanctos suos: et in eos qui conuertuntur ad cor. **V**erumtamen prope timentes eum salutare ipsi, ut inhabitet gloria in terra nostra. **M**isericordia et veritas obuiauerunt sibi: iusticia et pars osculate sunt. **V**eritas de fra ortata est: et iusticia de celo prospexit. **E**t enim dominus dabit benignitatem: et terra nostra dabit fructum suum. **I**usticia autem eius ambulabit, et ponet in via gressus suos. **O**ro dicitur.

Incлина domine aurem tuam et exaudi me: quoniam inops et pauper sum ego. **LXXXV**

Custodi animam meam quoniam sanctus sum, saluum fac seruum tuum deus meus sperantes in te. **M**iserere mei domine quoniam ad te clamaui tota die: letifica animas fidei tuas quoniam ad te domine animam meam leuaui. **Q**uoniam tu domine suauis et mitis: et multe misericordie omnibus inuocantibus te. **A**uribus percipe domine orationem meam: et intende uocem deprecationis mee. **I**n die tribulationis mee clamaui ad te: quia exaudisti me. **N**on est filius tui in dijs domine: et non est secundum opera tua. **D**esideres quoscumque fecisti ueniet et adorabunt coram te domine: et glorificabunt nomen tuum. **Q**uoniam magnus es tu et facies mirabilia: tu es deus solus. **D**educ me domine in uiam tuam, et in grediar in ueritate tua: letetur cor meum ut timeat nomen tuum. **C**onfitebor tibi domine deus meus in toto corde meo: et glorificabo nomen tuum in eternum. **Q**uia misericordia tua magna est super me: et eruisti animas meas ex inferno inferiori. **D**eus iniqui insurrexerunt super me: et synagoga potentium conuerserunt animas meas: et non proposuerunt te in conspectu suo. **E**t tu domine deus miserator et misericors patiens et multe misericordie et uerax. **R**espice in me et miserere mei: deo imperium tuum puero tuo saluum fac filium ancille tue. **F**ac mecum signum in bonum ut uideant quod oderunt me et confudantur: quoniam tu domine adiuuisti me et solatus es me. **P**salmus cantici filijs chore.

Undameta eius in motibus sanctis: diligit dominus portas syon super omnia tabernacula iacob. **G**loriosa dicta sunt de te ciuitas dei. **M**emor ero raab et babilonis scientium me. **E**cce alienigene et tyri et populi ethiopi: hi fuerunt illic. **N**unquid syon dicet homo: et homo natus est in ea: et ipse fundauit eam altissimum? **D**ominus narrabit in scripturis populo et principibus horum qui fuerunt in ea. **S**icut letatum omnium habitatio est in te. **C**anticum psalmi filijs chore in fine per amelech ad recordandum intellectus heman ezraite. **LXXXVI**

Domine deus salutem meam in die clamaui et nocte coram te. **I**ntret in conspectu tuo oratio mea: inclina aurem tuam ad precem meam. **Q**uia repleta est malis anima mea: et uita mea inferno appropinquabit. **E**stimat super cum descendentibus in lacum factus sum sicut homo sine adiutorio inter mortuos liber. **S**icut vulnerati dormientes in sepulchris quoniam non es me

mor amplius, et ipsi de manu tua repulsi sunt. **P**osuerunt me in lacu inferiori: in tenebris et in umbra mortis. **S**uper me confirmatus est furor tuus: et omnes fluctus tuos iduxisti super me. **L**onge fecisti notos meos a me: posuerunt me abominatos sibi. **T**raditus sum et non egrediebar: oculi mei languerunt pro inopia. **C**lamaui ad te domine: tota die expectandi ad te manus meas. **N**unquid mortuis facies mirabilia: aut medici suscitabunt et confitebuntur tibi? **N**unquid narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam: et ueritatem tuam in perditos? **N**unquid quod cognoscet in tenebris mirabilia tua: et iusticia tua in terra oblivionis? **E**t ego ad te domine clamaui et mane oratio mea perueniet te. **E**t quod domine repellit orationem meam: auertit faciem tuam a me. **P**aupersum ego: et in laboribus a iuuentute mea: exaltatus autem humiliatus sum et turbatus. **I**n me transiit ire tue: et terrores tui turbauerunt me. **C**ircudederunt me sicut aqua tota die: circudederunt me sicut flumen. **E**longasti a me amicum et proximum: et notos meos a miseria. **I**ntellecisti et ezraite. **LXXXVII**

Misericordias domini in eternum cantabo. **I**n generatione et generatione annuntiabo ueritatem in ore meo. **Q**uoniam dixisti in eternum misericordia edificabitur in celis propter ueritatem tuam in eis. **D**isposui testam electis meis: iuravi dauid seruo meo usque in eternum propterea semen tuum. **E**t edificabo in generatione et generatione sedem tuam. **C**onfitebuntur celi mirabilia tua domine. **E**t enim ueritatem tuam in ecclesia sanctorum. **Q**uoniam quis in nubibus equibet dominus: similis erit deo in filiis dei? **D**eus qui glorificat in consilio sanctorum magnus et terribilis super omnes qui in circuitu eius sunt. **D**ominus in deus habitum quis filius tuus: potes es domine et ueritas tua in circuitu tuo. **T**u dominus dominus patris maris: motum autem fluctuum eius tu mitigas. **T**u humiliasti sicut vulneratum superbum in brachio fortitudinis tue dispicisti inimicos tuos. **T**ui sunt celi et tua est terra. orbem terre et plenitudinem eius tu fundasti: aquilonem et mare tu creasti. **T**habebat et hermo in nomine tuo exultabunt. **T**uum brachium cum potentia. **F**irmiter manus tua et exaltet dextera tua: iusticia et iudicium proparatio sedis tue. **M**isericordia et ueritas precedet faciem tuam. **B**eatissimus populus qui scit iubilationem. **D**omine in lumine uultus tui ambulabunt. et in nomine tuo exultabunt tota die. et in iusticia tua exultabunt. **Q**uoniam gloria fortitudinis eorum tu es. et in beneplacito tuo exaltabit cornu nostrum. **Q**uia dominus est assumptio nostra. et sancti israel regis nostri. **T**unc locutus es in uisione sanctis tuis. et dixisti posui adiutorem in potentem exaltaui electum de plebe mea. **I**nueni deus seruum meum. oleo sancto meo unxi eum. **Q**uoniam enim mea auxiliabitur ei. et brachium meum confirmabit eum. **N**ihil proficiet inimicus in eo. et filius iniquitatis non apponet nocere ei. **E**t recedat a facie ipsius inimicos eius. et odietes cum in fuga conuertantur. **E**t ueritas mea et misericordia mea cum ipso et in nomine meo exaltabit cornu eius. **E**t ponam in manu eius. et in fluminibus dexteram eius. **I**pe inuocabit me propter me es tu: dens meus et susceptor salutis

Psalterium

mee. Et ego primogenitum ponam illi: excelsum pro regi-
bus terre. In eternum fruabo illi misericordiam meam: et
testamentum meum fidele ipsum. Et ponam in scilicet scilicet semen
eius: et thronum eius sicut dies celi. Si autem dereliquerint
filii eius legem meam: et in iudiciis meis non ambulauerint.
Si iusticias meas perperauerint: et mandata mea
non custodierint. Visitabo in ira iniquitates eorum: et
in verberibus peccata eorum. Misericordiam autem meam non dis-
pergam ab eis: neque nocebo in veritate mea. Neque perper-
nabo testamentum meum: et quod procedunt de labiis meis non
faciam irrita. Semel iuravi in sancto meo si deus men-
tiar: seminum eius in eternum manebit. Et thronus eius sicut sol
in conspectu meo: et sicut luna perfecta in eternum. et te-
stis in celo fidelis. Tu vero repulisti et desperisti:
distulisti christum tuum. Auertisti testamentum fidei tui: perper-
nasti in fra scilicet scilicet eius. Destruxisti omnes sepes eius
posuisti firmamentum eius formidinem. Diripuerunt eum
omnes transientes via: factus est opprobrium vicinis su-
is. Exaltasti dexteram deprimendum eum letificasti omnes
inimicos eius. Auertisti adiutorium gladium eius: et non
es auxiliator eius in bello. Destruxisti eum ab emundati-
one: et sedem eius in fra collidisti. Minorasti dies te-
poris eius: profudisti eum profusione. Usque quod deus auertis
in finem: exardescet sicut ignis ira tua. Demorare
quod mea substantia tua: nunquam enim vane constituisti omnes fi-
lios hominum. Quis est homo qui viuet et non videbit
mortem: eruet animam suam de manu inferi. Ubi sunt
misericordie tue antiquas deus sicut iurasti deus in verita-
te tua? Demor esto deus opprobrium suorum tuorum:
quod continui in sinu meo multas gentium. Quod expro-
brauerunt inimici tui deus: quod exprobrauerunt comu-
tationem christi tui. Benedictus deus in eternum: fiat fiat.

Oratio moysi hominis dei.

LXX XIX

Domine refugium factus es nobis: a generati-
one in generationem. Priusquam motes fierent
aut formaretur terra et orbis a seculo: et in
seculum tu es deus. Ne auertas hominem in humili-
tate: et dixisti conuertimini filii hominum. Quoniam mille
anni ante oculos tuos: tanquam dies besterna que pre-
terit. Et custodia in nocte: que pro nihilo habentur eorum
anni erunt. Mane sicut herba transseat mane flore-
at et transseat: vespere decidat induret et areseat. Quod
defecimus in ira tua: et in furore tuo turbati sumus.
Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo seculum
nostrum in illuminatione vultus tui. Quoniam omnes dies no-
stri defecerunt: et in ira tua defecimus. Anni nostri si-
cut aranea meditabuntur: dies annorum nostrorum in ipsis
septuaginta anni. Si autem in potentatibus octoginta
anni: et amplius eorum labor et dolor. Quoniam superuenit
mansuetudo: et corripiemur. Quis nouit potentiam
ire tue: et pro timore tuo iram tuam dinumerare? De-
rideram tuam sic nota fac: et eruditos corde in sapien-
tia. Conuertere deus usque quod: et deprecabilis esto super
suos tuos. Repleti sumus mane misericordia tua: ex-
ultauimus et delectati sumus in omnibus diebus nostris

Sen. vi. a.
Eccle. xvi. a

Letati sumus pro diebus quibus nos humiliasti annis quibus
vidimus mala. Respice in faciem tuam et in opera tua: et
dirige filios eorum. Et sit splendor domini dei nostri super
nos: et opera manuum nostrarum dirige super nos: et opus
manuum nostrarum dirige. Laus cantici ipsi deus. XC

Qui habitat in adiutorio altissimi: in parte
caute dei celi commorabitur. Dicit domino super-
ceptor meus es tu: et refugium meum deus meus
sperabo in eum. Quoniam ipse liberabit me de laqueo venarum
tuum: et a verbo aspidis. Scapulis suis obumbrabit
tibi: et sub pennis eius sperabis. Scuto circumdabit
te veritas eius: non timebis a timore nocturno. A
sagitta volante in die a negotio pambulante in te-
nebris: ab incursum et demonio meridiano. Cadet
a latere tuo mille et decem milia: a dextris tuis ad
te autem non appropinquabit. Verumtamen oculis tuis con-
siderabis: et retributionem peccatorum videbis. Quoniam tu
es domine spes mea: altissimum posuisti refugium tuum.
Non accedet ad te malum: et flagellum non appropin-
quabit tabernaculo tuo. Quoniam angelis suis mandauit
de te: ut custodiant te in omnibus viis tuis. In manibus
portabunt te: ne forte offendas ad lapides
pedem tuum. Super aspidem et basiliscum ambulabis: et
concubabis leonem et draconem. Quoniam in me sperauit li-
berabo eum. Protegam eum quoniam cognouit nomen meum. Clama-
uit ad me et ego exaudiam eum: cum ipso sum in tri-
bulatione. eripiam eum et glorificabo eum. Longitudine
dierum replebo eum. et ostendam illi salutare meum.

Psalmus cantici in die sabbati.

XCI

Bonum est confiteri domino. et psallere nomi-
ni tuo altissime. Ad annuncianum mane
misericordiam tuam. et veritatem tuam per noctem
In decachordo psalterio. cum cantico in cythara
Quia delectasti me domine in factura tua. et in operi-
bus manuum tuarum exultabo. Quam magnificata
sunt opera tua domine. nimis profunde facte sunt cogi-
tationes tue. Vir insipiens non cognoscet: et stultus
non intelliget hec. Cum exorti fuerint peccatores sicut
fenus. et apparuerint omnes qui operantur iniquitates. Et
intereant in scilicet scilicet. tu autem altissimus in eternum domine.
Quoniam ecce inimici tui domine quoniam ecce inimici tui peri-
bunt. et dispergentur omnes qui operantur iniquitatem. Et ex-
altabitur sicut unicornis cornu meum. et senectus mea
in misericordia verbi. Et desperit oculus meus
inimicos meos. et ab insurgentibus in me malignan-
tibus audiet auris mea. Iustus ut palma flore-
bit. sicut cedrus libani multiplicabitur. Plantati in
domo domini. in atrijs domus dei nostri florebit.
Adhuc multiplicabuntur in senecta verbi. et bene
patientes erunt ut annuncient. Quoniam rectus deus
noster. et non est iniquitas in eo. Laus cantici
dauid in die ante sabbatum quando fundata est
terra.

XCI

Dominus regnauit decorum induit est. indutus
est dominus fortitudinem et percipit se. Et enim

Barth.
Luce.

infra.

Barth.
Luce.

Psalterium

firmavit orbē terre: q̄ nō cōmouebit. Parata se-
des tua extitit a sc̄o tu es. Eleuauerūt flumia dñe
eleuauerūt flumia vocē suā. Eleuauerūt flumia
fluctus suos: a vocib⁹ aquarū multarū. Mirabiles
elatiōes maris: mirabilis in altis dñs Testimo-
nia tua credibilia facta sunt nimis: domū tuam
deceat sc̄tudo dñe in lōgitudine dierū. **Psalm⁹**
dauid quarta sabbati.

XCIII

Deus vltionū dñs: deus vltionū libere
egit. Exaltare qui iudicas terrā: redde
retributionē sup̄bis. Usq̄q̄ pctōres dñe
vsq̄q̄ pctōres gliabunt: Effabunt et loquetur
iniq̄tate: loq̄nt oēs q̄ opant iniusticiā. Populū
tuū dñe p̄uiliauerūt: et hereditatē tuā verauerūt.
Viduā et aduenā infreecerūt: et pupillos occide-
rūt. Et dixit nō videbit dñs: nec intelliget de⁹
iacob. Intelligite insipientes in pp̄lo: et stulti ali-
q̄n sapite. Qui plātauit aurē nō audiet aut q̄ fin-
xit oculū nō cōsiderat. Qui corripit gētes nō ar-
guet: aut q̄ docet hoīem sciam. Dñs scit cogita-
tiōes hoīuz: qm̄ vane sunt. Stūis hō quē tu eru-
dieris dñe: et de lege tua docuerit eū. Et mitiges
ei a dieb⁹ malis: donec fodiat pctōri fouea. Quē
nō repellat dñs plebē suā: et hereditatē suā non
derelinq̄t. Quoad usq̄ iusticia cōuertat in iudi-
ciū: et q̄ iuxta illā oēs q̄ recto sūt corde. Quis cū
surgat mibi aduersus malignātes: aut q̄s stabit
mecū aduersus opantes iniq̄tatem. Nisi qz dñs
adiuuat me: paulominus hitasset in inferno aīa
mea. Si dicebā mor⁹ ē pes me⁹: misericōdia tua dñe
adiuuabit me. Sc̄dm multitudinē dolorū meorū
in corde meo: cōsolatiōes tue letificauerūt aīam
meā. Nūqd̄ adheret tibi sedes iniq̄tatis: q̄ fingit
laborē in p̄cepto. Captabāt in aīam iusti: et san-
guinē innocentē cōdenabūt. Et fact⁹ ē mibi dñs
in refugiū: et deus me⁹ in adiutoriū spei mee. Et
reddet illis iniq̄tatē ip̄oz: et in malicia eoz disp-
det eos: dispdet illos dñs deus noster. Laus
canticū ipsi dauid.

XCIII

Agnite exultem⁹ dño: iubilem⁹ deo saluta-
ri nro. Preoccupemus faciē ei⁹ i p̄fessio-
ne: et in psalmis iubilem⁹ ei. Qm̄ de⁹ ma-
gnus dñs et rex magnus sup̄ oēs deos: qm̄ non
repellet dñs plebē suā. Quia in manu eius sunt
oēs fines terre: et altitudines mōnū ipsius sunt.
Qm̄ ip̄i⁹ ē mare et ip̄e fecit illud: et siccā man⁹ ei⁹
formauerūt. Venite adorem⁹ et p̄cīdamus et plo-
remus añ dñm q̄ fecit nos: qz ip̄e ē deus nr̄. Et
nos ppl̄s pascue ei⁹: et oues man⁹ eius. Hodie si
voce ei⁹ audierit: nolite obdurare corda vestra.
Sic̄ in irritatiōe: fm̄ diē tēptatiōis in deserto. Ubi
tēptauerūt me p̄res v̄ri: pbauerūt et viderūt opa
mea. Quadraginta annis offensus fui gñatiōi
illi: et dixi sp̄ hi errāt corde. Et isti nō cognouerūt
vias meas: vt iuravi in ira mea si introibunt in

requiē meā. **Psalm⁹** dauid qm̄ dom⁹ edifica-
batur post captiuitatē.

XCIV

Quante dño canticū nouum: cātate dño
ois terra. Cātate dño et bñdicite noi ei⁹
annūciate de die in diē salutare ei⁹. An-
nūciate inter gētes gl̄iam ei⁹: in oib⁹ ppl̄is mira-
bilis eius. Qm̄ magn⁹ dñs et laudabilis nimis:
terribilis est sup̄ oēs deos. Qm̄ oēs dij gentiuz
demonia: dñs aut celos fecit. Cōfessio et pulcri-
tudo in cōspectu ei⁹: sc̄timonia et magnificētia i
sc̄tificatiōe ei⁹. Afferte dño patrie gētiuz afferte
dño gl̄iam et honore: afferte dño gl̄iaz noi eius.
Tollite hostias et introite in atria eius: adorare
dñm i atrio sc̄to ei⁹. Cōmoueat a facie eius vni-
uersa trā: dicite i gētib⁹ qz dñs regnauit. Et enīz
correrit orbē trē q̄ nō cōmouebit: iudicabit ppl̄os
i eq̄tate. Letent celi et exultet trā cōmoueat ma-
re et plenitudo ei⁹: gaudebūt cāpi: et oīa q̄ in eis
sunt. Tūc exaltabūt oīa ligna siluarū a facie dñi
qz venit: qm̄ venit iudicare trā. Iudicabit orbē
terre in eq̄tate: et ppl̄os i v̄itate sua. **Psalm⁹**
ipsi dauid qm̄ terra ei⁹ restituta ē ei.

XCVI

Domin⁹ regnauit exultet terra: letentur i
sule multe. Nubes et caligo i circūitu ei⁹
iusticia et iudicium correctio sedis eius.
Ignis añ ip̄m p̄cedet: et inflāmabit in circūitu ini-
micos ei⁹. Alluxerūt fulgura ei⁹ orbi trē: vidit et cō-
mota ē trā. Mōtes sic̄ cera fluxerūt a facie dñi: a
facie dñi oīs trā. Annūciauerūt celi iusticiā ei⁹: et
viderūt oēs ppl̄i gl̄iam ei⁹. Cōfundant oēs qui
adorāt sculptilia: et q̄ gliant in simulacris suis.
Adorate eū oēs angeli ei⁹: audiuit et letata ē syō.
Et exultauerūt filie iude: p̄pter iudicia tua dñe.
Qm̄ tu dñs altissim⁹ sup̄ oēm trā: nimis exaltat⁹
es sup̄ oēs deos. Qui diligitis dñm odite malū
custodit dñs aīas suoz suoz: de manu pctōris
libabit eos. Lux orta ē iusto et recti corde leticia.
Letamini iusti i domino: et cōfitemini memorie
sc̄ificatiōis eius. **Psalm⁹** dñs.

XCVII

Quante dño canticū nouū: qz mirabilia
fecit. Saluauit sibi dextera eius: let b̄ra
chīū sanctū ei⁹. Notus fecit dñs salutare
suis: in cōspectu gentiū reuelauit iusticiā suā. Re-
cordat⁹ ē misericōdie sue: et v̄tatis sue domui israel.
Viderūt oēs fm̄ios trē: salutare dei nr̄i. Jubila-
te dño oīs trā: cātate et exultate et psallite. **Psal-**
lite dño in cithara et voce psalmi: i tubis ductili-
bus et voce tube cornee. Jubilate in cōspectu re-
gis dñi: moueat mare et plenitudo ei⁹ orb̄ trarū
et q̄ hitant i eo. Flumia plaudēt manu sil̄ mōtes
exultabūt a cōspectu dñi: qm̄ venit iudicare trā.
Iudicabit orbē terrarū in iusticia: et ppl̄os in eq̄-
tate. **Psalm⁹** dauid.

XCVIII

Domin⁹ regnauit irascant ppl̄i: q̄ sedes
sup̄ cherubin moueat terra. Domin⁹ i syō
et i ierusalem.

et i ierusalem

i. Para. xvi. c

Ecclē. xliij. d

Is. xxvii. j.

Isa. lxxxvii. j.

Debre. i. b
s. xlvij.

Amos. v. d

Isaie. liij. e

Is. lxxxv. j.

Is. iij. b

Luc. iij. d

Isa. iij. b

Isa. iij. b

Psalterium

on magnus, et excelsus super omnes populos. Confiteatur
nomini tuo magno quoniam terribile et factum est et honor
regis iudicium diligit. Tu parasti directores: iudi-
cium et iusticiam in iacob tu fecisti. Exaltate dominum
deum nostrum, et adorare scabellum pedum eius: quoniam factum est
Moyses et aaron in sacerdotibus eius, et samuel in-
vocat nomina eius. Inuocabam dominum et ipse
exaudivat eos: in columna nubis loquebatur ad eos
Et custodiebant testimonia eius: et preceptum quod dedit
illis. Domine deus noster tu exaudivas eos: deus tu propiti-
us fuisti eis et voluisti in omnes adinventiones eorum
Exaltate dominum deum nostrum, et adorare in monte sancto
eius: quoniam sanctus dominus deus noster. **Psalmus in professione**

Iubilate deo omnis terra: fuite **XCIX**
domino in leticia. Introite in conspectu eius: in
exultatione. Scitote quoniam dominus ipse est deus
ipse fecit nos et non ipsi nos. Populus eius et oves pa-
scue eius introite portas eius in confessione: atria eius
in hymnis confitemini illi. Laudate nomen eius quoniam
suavis est dominus in eternum misericordia eius, et usque in genera-
tione et generatione veritas eius. **Psalmus ipsi dicitur.**

Misericordiam et iudicium cantabo tibi domine
psallam et intelligam in via immaculata quoniam ve-
nies ad me. Perambulabam in innocentia cor-
dis mei: in medio domus mee. Non proponebam ante
oculos meos rem iniustam: facientes pernicitates om-
nium. Non adhaesit mihi cor primum: declinante a me ma-
gnam non cognoscebam. Detrahentem secreto proprio suo
huc persequar. Superbo oculo et insatiabili corde:
cum non edebam. Oculi mei ad fideles terre ut sede-
ant mecum: ambulans in via immaculata sicut mihi misera-
bat. Non habitabit in medio domus mee qui facit super-
biam qui loquitur iniquum non direxit in conspectu oculorum
meorum. In matutino interficiebam omnes peccatores terre
ut disperderent de civitate domini omnes operantes iniqui-
tatem. Oratio pauperis cum anxietate: ut coram domino
effundat precem suam. **CI**

Domine exaudi orationem meam, et clamor meus
ad te veniat. Non auertas faciem tuam a me
in quocumque die tribulor inclina ad me aurem tuam.
In quocumque die invocavero te velociter exaudi me
Quia defecerunt sicut fumus dies mei: et ossa mea
sicut cinerem aruerunt. Percussus sum ut fenum et
aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panem meum
A voce gemitus mei: adhaesit os meum carni mee
Sicut factus sum pellicano solitudinis: factus sicut
sicut nicticorax in domicilio. Vigilavi: et factus sicut
sicut passer solitarius in tecto. Tota die expraebant
mihi inimici mei: et qui laudabant me adversum me
iurabant. Quia cinerem tanquam panem manducabam et pocu-
lum meum cum fletu miscebam. A facie ire indignationis
tuae quia elevas allisisti me. Dies mei sicut umbra
declinaverunt: et ego sicut fenum arui. Tu autem domine
in eternum permanes: et memoriale tuum in generatione
et generationem. Tu exurgens misereberis syon

quia tempus misericordiae eius quod venit tempus. Quoniam placue-
runt suis tuis lapides eius et fremitus eius misericordiam. Et ti-
mebunt gentes nomen tuum domine: et omnes reges terre
gloriam tuam. Quia edificavit dominus syon: et videbitur
in gloria sua. Resperxit in orationem humilium: et non spre-
vit precem eorum. Scribantur sicut in generatione altera: et
populus qui creabitur laudabit dominum. Quia prospexit de
excelsis sancto suo: dominus de celo in terram asperxit. Et au-
diret gemitus copeditorum: ut solueret filios in-
teremptorum. Et annuncient in syon nomen domini: et
laudem eius in hierusalem. In conveniendo populos ierusalem
et reges ut fiant domino. Respondit ei in via virtutis sue
paucitatem dierum meorum nuncia mihi. Ne revoces
me in dimidio dierum meorum: in generatione et genera-
tionem anni tui. In initio tu domine terram fundasti et opera
manuum tuarum sunt caeli. Ipsi peribunt tu autem permanes
et omnes sicut vestimentum veterascet. Et sicut oportum mu-
tabis eos et mutabuntur: tu autem idem ipse es: et anni
tui non deficient. Filii suorum tuorum habitabunt: et sem-
in eorum in sanctum diriget. **Psalmus ipsi dicitur.** **CII**

Benedic anima mea domino et omnia que intra me
sunt non sancto eius. Benedic anima mea domino: et
noli oblivisci omnes retributiones eius. Qui
propicius omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat omnes infirmi-
tates tuas. Qui redimit de inferno vitam tuam: qui cor-
onat te in misericordia et misericordibus. Qui replet in bo-
nis desiderium tuum: renouabit ut aequale iuventutem tua
facies misericordias dominus: et iudicium omnium iniuriam pa-
tientibus. Notas fecit vias suas moysi: filiis israel vo-
luntates suas. Misericors et misericors dominus: longanimis
et multum misericors. Non in perpetuum irascetur: neque
in eternum comminabitur. Non secundum peccata nostra fecit nobis: neque
secundum iniquitates nostras retribuit nobis. Quae secundum altitu-
dinem caeli a terra: corroboravit misericordiam suam super ti-
metes se. Quantum distat orientem ab occidente: longe fecit
a nobis iniquitates nostras. Quomodo misericors pater filiorum mi-
seretur est dominus timetibus se: quoniam ipse cognovit signum
nostrum. Recordatur est quoniam pulvis sum: homo sicut fenum
dies eius tanquam flos agri sic efflorescit. Quoniam spiritus per-
transibit in illo et non subsistet et non cognoscet amplius
locum suum. Misericordia autem domini ab eterno et usque in eternum:
super timetes eum. Et iusticia illius in filios filiorum:
his qui fuerunt testium eius. Et memores sunt mandatorum
ipsius ad faciendum ea. Dominus in celo pavit sedem suam et re-
gnum ipsius omnibus dominabitur. Benedicite domino omnes angeli eius
potentes virtute: facientes verbum illius ad audiendam vo-
cem sermonum eius. Benedicite domino omnes virtutes eius: mi-
nistri eius qui faciunt voluntatem eius. Benedicite domino omnia
opera eius: in omni loco dominationis eius: benedic anima mea

domino. **Psalmus ipsi dicitur.** **CIII**
Benedic anima mea domino: domine deus meus ma-
gnificatus es vehementer. Confessiones et
decorum induisti: amictus lumine sicut vestimento.
Extendes caelum sicut pellis: qui tegis aquas superiora eius
Qui ponis nubem ascensum tuum qui ambulat super pe-

infra. eo.

s. co.

s. lrv.

infra. cxlij.

infra. cxxvij.

Dece.

Ibidem.

Ibidem.

s. pd.

infra.

infra. lib.

infra. lib.

Psalteriū

Exodi. iij. 6

Num. xvi. 6

abyssis sic in deserto. Et saluauit eos de manu odientium. et redemit eos de manu inimici. Et operuit aqua tribulantes eos. vnus ex eis non remansit. Et crediderunt in verbis eius. et laudauerunt laudem eius. Cito fecerunt oblitum sunt operum eius. et non sustinuerunt consilium eius. Et concupierunt concupiscentiam in deserto. et temptauerunt deum in iniquo. Et dedit eis petitionem ipsorum. et misit saturitatem in auras eorum. Et irritauerunt moysen. in castris aaron sanctum domini. Quia est terra et deglutit dathā. et operuit super congregatos abiron. Et exarsit ignis in synagoga eorum. flamma combussit peccatores. Et fecerunt vitulum in oreb. et adorauerunt sculptile. Et mutauerunt gloriam suam in similitudinem vituli. comedentis fenam. Obliti sunt deum qui saluauit eos. qui fecit magna in egypto mirabilia in terra cham. terribilia in mari rubro. Et dixit ut disperderet eos si non moyses electus eius stetit in confractione in conspectu eius. Et auerteret iram eius ne disperderet eos et per nichilo habuerunt terram desiderabilem. Non crediderunt verbo eius. et murmurauerunt in tabernaculis suis. non exaudierunt vocem domini. Et eleuauit manum suam super eos. ut prosterneret eos in deserto. Et ut deiceret seminem eorum in nationibus. et disperderet eos in regionibus. Et initiati sunt beelphegor: et comederunt sacrificia mortuorum. Et irritauerunt eum in adinuentibus suis et multiplicata est in eis ruina. Et stetit phinees et placauit et cessauit querelatio. Et reputatum est ei ad iusticiam. in generatione et generatione usque in sempiternum. Et irritauerunt eum ad aures contradictionis. et verax est moyses propter eos quia exacerbauerunt spiritum eius. Et distinguit in labijs suis. non displicuit gētes quos dixit dominus deus illis. Et commixti sunt inter gētes. et didicerunt opera eorum et fuerunt sculptilibus eorum. et factum est illis in scandalum. Et immolauerunt filios suos. et filias suas demonijs. Et effuderunt sanguinem innocentem. sanguinem filiorum suorum et filiarum suarum quas sacrificauerunt sculptilibus chanaā. Et interfecta est terra in sanguinibus: et contaminata est in operibus eorum: et fornicati sunt in adinuentibus suis. Et iratus est furore dominus in populum suum: et abominatus est hereditatem suam. Et tradidit eos in manus gentium. et dominati sunt eorum qui oderunt eos. Et tribulauerunt eos inimici eorum. et humiliati sunt sub manibus eorum. sepe liberauit eos. Ipsi autem exacerbauerunt eum in periculo suo. et humiliati sunt in iniquitatibus suis. Et vidit cum tribularerent: et audiuit orationem eorum. Et memor fuit testamenti sui. et penituit eum secundum multitudinem misericordie sue. Et dedit eos in misericordias. in conspectu omnium qui ceperunt eos. Saluos fac nos domine deus noster. et congrega nos de nationibus. Et confiteamur nomini sancto tuo. et gloriamur in laude tua. Benedictus dominus deus israel. a seculo et usque in seculum et dicet omnis populus. fiat fiat. Alleluia Alleluia. CVI

Confitemini domino quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Dicant qui redempti sunt a domino: quos redemit de manu inimici: de regionibus congregauit eos. A solis ortu et occasu: ab aequilone et mari. Errauerunt in solitudine in iniquo viam ciuitatis hitaculi non inueniunt. Esuriētes et sitiētes: anima eorum in ipsis defecit. Et clamauerunt ad dominum cum tribularerent: et de necessitatibus eorum eripuit eos. Et deduxit eos in viam rectam: ut irent in ciuitatem hitaculis. Confiteantur domino misericordie eius et mirabilia eius filiis hominum. Quia satiauit animam ianem: et aiaz esuriētem satiauit bobis. Sedentes in tenebris et in umbra mortis: vinctos in medicatae ferro. Quia exacerbauerunt eloqua dei: et consilium altissimi irritauerunt. Et humiliatum est in laboribus eorum eorum: et infirmati sunt nec fuit qui adiuuaret. Et clamauerunt ad dominum cum tribularerent: et de necessitatibus eorum liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris et umbra mortis: et vincula eorum dirupit. Confiteantur domino misericordie eius et mirabilia eius filiis hominum. Quia perstruit portas ereas: et vectes ferreos confregit. Suscepit eos de via iniquitatis eorum: propter iniusticias enim suas humiliati sunt. Dem escaz abominata est anima eorum: et appropinquerunt usque ad portas mortis. Et clamauerunt ad dominum cum tribularerent: et de necessitatibus eorum liberauit eos. Misit verbum suum et sanauit eos: et eripuit eos de iniquitatibus eorum. Confiteantur domino misericordie eius: et mirabilia eius filiis hominum. Et sacrificet sacrificium laudis: et annuntiet opera eius in exultatione. Qui descendit mare in nauibus: facientes operatos in aquis multis. Ipsi vident opera domini: et mirabilia eius in profundo. Dixit et stetit spiritus procellarum: et exaltati sunt fluctus eius. Ascendit usque ad celos: et descendit usque ad abyssos: anima eorum in malum tabescebat. Turbati sunt et moti sunt sicut ebrius: omnis sapientia eorum deuorata est. Et clamauerunt: ad dominum cum tribularerent: et de necessitatibus eorum eduxit eos. Et statuit procellas eius in auram: et siluerunt fluctus eius. Et letati sunt quia siluerunt: et deduxit eos in portum voluntatis eorum. Confiteantur domino misericordie eius: et mirabilia eius filiis hominum. Et exaltet eum in ecclesia plebis: et in cathedra seniorum laudet eum. Posuit flumina in deserto: et exitus aquarum in siti. Terra fructifera in salugine: a malicia ibitatum in ea. Posuit desertum in stagna aquarum: et terra sine aqua in exitus aquarum. Et collocauit illic esuriētes et constituit ciuitatem habitacionis. Et seminauerunt agros et plantauerunt vineas: et fecerunt fructum nativitatis. Et benedixit eis et multiplicati sunt nimis: et iumenta eorum non minorauit. Et pauci facti sunt: et vexati sunt a tribulatione maiorum et dolore. Effusa est contentio super principes: et errare fecit eos in inuio et non in via. Et audiuit pauperem de inopia: et posuit sicut oues familias. Et debuerunt recti et letabuntur: et omnis iniquitas operabit os suum. Quis sapiens et custodiet habet: et intelliget misericordias domini. Alleluia. Laticum psalmi ipsi domini.

Psalteriū

Pratū cor meū de? patū cor meū. CVII
cātābo et psallā ī glia mea. Exurge psal
terū et cithara. exurge diluculo. Cōfite
bor tibi ī pplis dñe: et psallā tibi ī natōib? Quia
magna ē sup celos misericōdia tua et vsq; ad nubes
vitas tua. Exaltare sup celos de?: et sup oēs frā
glia tua. vt liberent dilecti tui. Saluū fac dextā
tua et exaudi me. de? locut? ē in scō suo. Exulta
bo et diuidā sibi. et pualle tabnaculoꝝ dime
tiar. De? ē galaad et me? ē manasses: et effraim
susceptio capit? mei. Iuda rex me?. moab lebes
spei mee. In idumeā extēdā calciatū meū: mi
hi alienigene amici facti sūt. Quis deducet me
in citatē munitā: q̄s deducet me vsq; in idumeā
Nōne tu de? q̄ repulisti nos et nō exibis de? in vir
tutib? nris: Da nob? auxiliū de tribulatōe qz va
na sal? hois. In deo faciem? virtutē: et ipse ad ni
hilū deducet inimicos nros. In fine psalm? dō.

Dus laudē meā ne tacueris: qz CVIII
os pctōris et os dolosi sup me aptū est.
Locuti sūt aduersū me lingua dolosa: et
fmonib? odij circūdederūt me et expugnauerūt
me gratis. Pro eo vt me diligerēt detrahebāt
mibi. ego autē orabā. Et posuerūt aduersum me
mala p bonis et odiū p dilectiōe mea. Cōstitue
sup eū pctōrē: et diabol? stet a dextris ei?. Cū iu
dicat creat? dēnat?: et ozo ei? fiat in pctm. Fiat
dies ei? pauci: et epātū ei? accipiat alter. Fiat fi
lij ei? orphani. et vxor ei? vidua. Nutates trāsse
rant filij ei? et medicet: eijciat de bitatōib? suis.
Scrutes fenerator oēm substātiā ei?: et diripiāt
alieni labores ei?. Nō sit illi adiutor: nec sit q̄ mi
sereat pupillis ei?. Fiat nati ei? in iteritū: ī gnā
tiōe vna delect? nomē ei?. In memoriā redeat
iniqtas patrū ei? ī spectu dñi: et pctm nris ei?
nō delect?. Fiat p dñm sp: et dispereat de fra me
moria eoz: p eo q̄ nō ē recordat? facere misericōdias
Et persecut? ē hoīem inopē. et medicus cōpunctū
corde mortificare. Et dilexit maledictōes et veni
et ei? et noluit bñdictōes et elōgabif ab eo. Et in
duit maledictōes sic vestimētū: et itrauit sic aq̄
in iteriora ei?. et sic oleū ī ossib? ei?. Fiat ei sicut
vestimētū q̄ operif: et sic zona q̄ sp pcingit. Hoc
op? eoz q̄ detrahūt mibi apd dñs. et q̄ loquūtur
mala aduersus aīas meā. Et tu dñe fac meū p
pter nomē tuū: qz suavis ē misericōdia tua. Libera
me qz egen? et paup sū ego: et cor meū pturbatū
est intra me. Sicut vmbra cū declinat ablat? sū
et excussus sū sicut locuste. Genua mea infirma
ta sunt a ieiunio: et caro mea imutata est ppter
oleū. Et ego fact? sum opprobriū illis. viderūt
me et mouerūt capita sua. Adiuua me dñe deus
me: saluū me fac ppter misericōdiam tuā. Et scient
qz man? tua hec: et tu dñe fecisti eas. Maledicet
illi et tu bñdices qui insurgunt in me pfundant

su? aut tu letabit. Induant q̄ detrahūt mibi pu
doze. et opiant sicut diploide pfusiōe sua. Cōfite
bor dño nimis ī ore meo et ī medio mltroz lauda
bo eū. Qz astitit a dextris paupis. vt saluā face
ret a psequantib? aīam meā. Ps. ipi dō. CIX

Dixit dñs dño meo. sede a dextris meis. **M**at. xxi. d.
Donec ponam inimicos tuos. scabellū **Debre. x. c**
pedū tuozū. Virgā virtutis tue emittet dñs **i. Cor. xv. c**
et syon. dñare in medio inimicorū tuozū. Tecum
pncipium in die virtutis tue in splēdorib? sancto
rum. ex vtero ante luciferū genui te. Iurauit do
minus et nō penitebit eū. tu es sacerdos in etnū
fm ordinē melchisedech. Dñs a dextris tuis. cō
fregit ī die ire sue reges. Iudicabit in natiōib? ī
plebit ruinas. cōquassabit capita in terra multo
rum. De torrente in via bibet. ppterea exaltabit
caput **Alleluia** **CX**

Confitebor tibi dñe in toto corde meo. ī
cōsilio iustoz et cōgregatione. Magna
opa dñi. exquisita in oēs volūtates eius
Cōfessio et magnificentia opus ei?. et iusticia ei?
manet in sc̄m seculi. Memoria fecit mirabilium
suozum misericors et misator dñs. escā dedit ti
mentibus se. Memor erit in sc̄m testamenti sui.
Virtutē operū suozū annūciabit pplo suo. Ut det
illis hereditatē gentiū. opa manū eius virtas et
iudiciū. Fidelia oīa mādāta eius cōfirmata ī se
culū seculi. facta in virtate et eq̄tate. Redēptionē
misit dñs pplo suo: mādauit in eternū testamen
tum suum. Sanctū et terribile nomē eius: initiū
sapientie timor dñi. Intellect? bonus oibus fa
cientib? eū. laudatio eius manet in sc̄m seculi.

Alfa. Reuersiōis aggei et zacharie. **CXI**

Batus vir q̄ timet dñm in mādatis eius
volet nimis. Potēs in terra crit semen
ei?. generatio rectorū bñdices. Bona et di
uitie ī domo ei?. et iusticia ei? manet in sc̄m sc̄i.
Exortū ē ī tenebris lumē recti. misericors et misa
tor et iust?. Jocu? hō q̄ miset et cōmodat. dispo
nat fmōes suos ī iudicio. qz in etnū nō cōmoue
bit. In memoria etna erit iust?. ab auditiōe ma
la nō timebit. Paratū cor ei? spare ī dño confir
matū ē cor ei? nō cōmouebit donec despiciat ini
micos suos. Dispsit dedit paupib? iusticia eius
manet in sc̄m sc̄i. cornu ei? exaltabitur in glia.
Pctōr videbit et irasceat dētib? suis fremet et ta
bescet. desiderium pctōrū pibit. **Alfa alfa.**

Laudate pueri dñm. laudate nomē **CXII**
dñi. Sit nomē dñi bñdictū. ex b nunc et **infra. xxxiiij**
vsq; in sc̄m. A solis ortu vsq; ad occasū **Job. i. d**
laudabile nomē dñi Excelsus sup oēs gētes dñs
et sup celos glia ei?. Quis sicut dñs de? nō q̄ ī al
tis bitat. et hūilia respicit in celo et in fra. Susci
tās a fra inopē. et de stercore erigēs paupes. Ut
collocet eū cū pncipibus. cū pncipibus ppli sui.

Mat. xxi. d.
Debre. x. c
i. Cor. xv. c

Debre. viij. c

s. fr. et
infra. xxxvij

Job. xvij. d
puer. i. a. et. ix.
b. Ecclesi. i. b

ij. Cor. ix. c

infra. xxxiiij
Job. i. d

Qui habitare facit sterilem in domo: matrem filiorum letantem. Alleluia, alleluia, CXIII

Exodi. xij. a

In exitu israel de egypto: domus iacob de populo barbaro. Facta est iudea sanctificatio eius: israel protas eius. Mare vidit et fugit: iordanis conversus est retro: sicut agnium ovium. Quid est tibi mare quod fugisti: et tu iordanis quia conversus es retro: sicut agnium ovium. A facie domini mota est terra: a facie dei iacob. Qui convertit petram in stagna aquarum: et rupem in fontes aquarum. Non nobis domine non nobis: sed nomen tuum dabit gloriam. Super misericordiam tuam et veritatem tuam: nequam dicant gentes ubi est deus eorum. Deus autem noster in celo: omnia quae cumque voluit fecit. Simulacra gentium argentum et aurum: opera manuum hominum. Os habent et non loquuntur: oculos habent et non videbunt. Aures habent et non audient: nares habent et non odorabunt. Manus habent et non palpabunt: pedes habent et non ambulabunt: non clamabunt in gutture suo. Siles illis fiant quae faciunt ea: et omnes qui confidunt in eis. Domus israel speravit in domino: adiutor eorum et protector eorum est. Domus aaron speravit in domino: adiutor eorum et protector eorum est. Qui timet dominum speravit in domino: adiutor eorum et protector eorum est. Dominus memor fuit nostri: et benedixit nobis. Benedixit domui israel: benedixit domui aaron. Benedixit omnibus qui timet dominum: pusillitas cum maioribus. Adhuciat dominus super vos: super vos et super filios vestros. Benedixit vos domino: quia fecit celum et terram. Celum celi domino: terram autem dedit filiis hominum. Non mortui laudabunt te domine: neque omnes qui descendunt in infernum. Sed nos qui vivimus benedicimus domino: ex nunc et usque in seculum. Alleluia, CXIII

infra. xxxvii

infra. c. xxxiiij Sap. xv. d

infra. xxxiiij

s. xvij.

Dilexi quoniam exaudiet dominus: vocem orationis mee. Quia inclinavit aurem suam mihi: et in diebus meis invocabo. Circumdederunt me dolores mortis: et pericula inferni inveniunt me. Tribulationem et dolorem inveni: et nomen domini invocavi. Domine libera animam meam misericors dominus et iustus: et deus noster miser est. Custodiens pueros dominus humiliatus sum et liberauit me. Convertere anima mea in requiem tuam: quia dominus benedixit tibi. Quia eripuit animam meam de morte oculos meos a lacrymis: pedes meos a lapsu. Placebo domino: in regione vivorum. Alleluia, CXV

s. lv.

ij. Cor. iij. c

Roma. iij. a

infra eodem

Sap. ix. a

s. eodem

Quod redidi propter quod locutus sum: ego autem humilitas sum nimis. Ego dixi in excessu meo: omnis homo mendax. Quid retribuam domino: pro omnibus quae retribuit mihi. Calicem salutaris accipiam: et nomen domini invocabo. Vox mea domino reddam coram omni populo eius: preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius. Domine quia ego servus tuus: ego servus tuus et filius ancille tue. Dirupisti vincula mea tibi sacrificabo hostiam laudis: et nomen domini invocabo. Vox mea domino reddam in conspectu omnis populi eius: in atribus domus domini in medio tui hierusalem. Alleluia alta.

Audate dominum omnes gentes: laudate eum omnes populi. Quoniam confirmata est super nos misericordia eius: et veritas domini manet in eternum. Alleluia alleluia, CXVII

Rotm

s. ciiij

infra. c

Judith

Debe

Jon. ij. a

Exod

Exod

Exod. v. a

Abel

Abel

s. ciiij

Confitemini domino quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Dicat nunc israel quoniam bonus quoniam in seculum misericordia eius. Dicat nunc domus aaron quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Dicat nunc omnes qui timet dominum: quoniam in seculum misericordia eius. De tribulatione invocavi dominum: et exaudivit me in latitudine domus. Dominus mihi adiutor: non timebo quod faciat mihi homo. Dominus mihi adiutor: et ego despiciam inimicos meos. Bonum est sperare in domino: quod sperare in principibus. Omnes gentes circumferunt me: et in nomine domini quod vult super eos. Circumdantes circumdederunt me: et in nomine domini quod vult super in eos. Circumdederunt me sicut apes et exarserunt sicut ignis in spinis: et in nomine domini quod vult super in eos. Impulsus eversus sum ut caderem: et dominus suscepit me. Fortitudo mea et laus mea dominus: et factus es mihi in salutem. Vox exultationis et salutis in tabernaculis iustorum. Dextera domini fecit virtutem dextera domini exaltauit me: dextera domini fecit virtutem. Non moriar super vivam: et narrabo opera domini. Castigas castigavit me dominus: et morti non tradidit me. Aperte mihi portas iusticie ingressus in eas confitebor domino: bene porta domini iusti intrabunt in ea. Confitebor tibi quoniam exaudisti me: et factus es mihi in salutem. Lapidem quem reprobaerunt edificantes: hic factus est in caput anguli. A domino factum est istud: et est mirabile in oculis nostris. Hec est dies quam fecit dominus: exultemus et letemur in ea. Domine saluum me fac o domine bene respice: benedictus qui venit in nomine domini. Benediximus vobis de domo domini: deus dominus et illuxit nobis. Constituite diem solenne in consediis: usque ad cornu altaris. Deus meus es tu et confitebor tibi deus meus es tu et exaltabo te. Confitebor tibi quoniam exaudisti me: et factus es mihi in salutem. Confitebor tibi domino quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Alleluia. Aleph: doctrina, CXVIII

Beatissimi immaculati in via: qui ambulant in lege domini. Beati qui scrutantur testimonia eius: in toto corde exquirunt eum. Non enim qui operantur iniquitatem: in viis eius ambulaverunt. Tu mandasti mandata tua: custodiuntur nimis. Utinam dirigantur viae meae: ad custodiendas iustificationes tuas. Tunc non confundar: cum spero in omnibus mandatis tuis. Confitebor tibi in directione cordis: in eo quod didici iudicia iusticie tue. Iustificationes tuas custodiama: non me derelinquas usquequaque. Beth: domus.

In quo corrigit adolescentior viam suam in custodiendo sermones tuos. In toto corde meo exquisivi te: ne repellas me a mandatis tuis. In corde meo abscondi eloquia tua: ut non peccem tibi. Benedictus es domine: donec

Psalteriū

me iustificatōes tuas. In labijs meis pñciaui oīa iudicia oris tui. In via testimoniōz tuoz delectat⁹ sum. sicut in oīb⁹ diuitijs. In mādatīs tuis exercebor. ⁊ cōsiderabo vias tuas. In iustificatiōibus tuis meditabor. nō obliuiscar fñmōes tuos. *Symel. plenitudo vel retributio.*

Retribue fño tuo viuifica me. ⁊ custodiā fñmōes tuos. Reuela oculos meos. ⁊ cōsiderabo mirabilia de lege tua. Incola ego sum in terra. nō abscondas a me mādata tua. Cōcupiuit aīa mea desiderare iustificatōes tuas. in oī tpe. Inrepassi supbos. maledicti q̄ declinant a mādatīs tuis. Aufer a me opprobriū ⁊ p̄temptū. qz testimonia tua exq̄siui. Et tē sede runt p̄ncipes ⁊ aduersuz me loq̄bant. fñus aut tuus exercebat in iustificatiōib⁹ tuis. Nā ⁊ testimonia tua meditatio mea est. ⁊ cōsiliū meū iustificatōes tue. *Deleth. tabulaz.*

Adhesit pavimento aīa mea. viuifica me fñmōes tuos. Vias meas enūciaui ⁊ exaudisti me: doce mea iustificatōes tuas. Vīa iustificationū tuaz instrue me. ⁊ exercebor in mirabilib⁹ tuis. Dormitauit aīa mea p̄ tedio. p̄firma me in v̄bis tuis. Vīa iniquitatis amoue a me. ⁊ de lege tua miserere mei. Vīa v̄tatis elegi. iudicia tua nō sum oblitus. Adhesi testimonijs tuis dñe. noli me p̄fudere. Vīa mādatōz tuozū cucurri. cū dilatasti cor meū. *De: ista.*

Legē pone mihi dñe viā iustificationis tuarū. ⁊ exq̄rā eā sp̄. Da mihi intellectū ⁊ scrutabor legē tuā. ⁊ custodiā illā i toto corde meo. Deduc me in semita mādatōz tuorum. qz ip̄am volui. Inclina cor meū in testimonia tua. ⁊ nō in auaritiā. Auerte oculos meos ne videant vanitatē: i via tua viuifica me. Statue fño tuo eloquiū tuū. in timore tuo. Amputa opprobriū meū qd̄ suspicatus sum. qz iudicia tua iocunda. Ecce cōcupiui mandata tua. in equitate tua viuifica me. *Vau. hec vel ipsa.*

Aueniat sup me misericōdia tua dñe. salutare tuū fñm eloquiū tuū. Et r̄ndebo exprobrātibus mihi v̄bū. qz speravi in fñmōibus tuis. Et ne auferas de ore meo v̄bū veritatis vsq̄quaqz. qz in iudicijs tuis supersperavi. Et custodiā legē tuā sp̄. in seculū ⁊ in seculū seculi. Et ambulabā in latitudine. qz mādata tua exq̄siui. Et loq̄bar in testimonijs tuis in cōspectu regū. ⁊ nō cōfundebat. Et meditabar in mandatis tuis. que dilexi. Et leuaui man⁹ meas ad mādata tua que dilexi. ⁊ exercebor in iustificationib⁹ tuis. *Zan. hec vel oliua.*

Memor esto v̄bi tui fño tuo. i q̄ mihi spes dedisti. Nec me cōsolata ē in humilitate mea. qz eloq̄m tuū viuificauit me. Supbi iniquitāgebant vsq̄quaqz. a lege aut tua nō declinaui

Memor fui iudiciōz tuoz a seculo dñe: ⁊ p̄solatus sum. Defectio tenuit me: p̄ peccatorib⁹ derelinquētib⁹ legē tuā. Cātābiles mihi erāt iustificatōes tue: in loco pegrinatōis mee. Memor fui nocte noīs tui dñe: ⁊ custodiui legē tuā. Nec facta est mihi. qz iustificatōes tuas exquisiui. *Deleth: vita.*

Dortio mea dñe. diri custodire legē tuaz. Dep̄cat⁹ sū faciē tuā in toto corde meo miserere mei fñm eloq̄m tuū. Cogitavi vias meas: ⁊ p̄uertī pedes meos i testimonia tua. Parat⁹ sum ⁊ nō sup turbat⁹: vt custodiā mandata tua. Funes peccatoz circūplexi sunt me: ⁊ legē tuā nō sum oblit⁹. Media nocte surgebā ad cōfitemdū tibi. sup iudicia iustificationis tue. Particeps ego sum oīm timētū te. ⁊ custodiētū mādata tua. Misericōdia tua dñe plena est terra. iustificationes tuas doce me. *Deleth: bonū.*

Bonitatē fecisti cū fño tuo dñe fñz verbū tuū. Bonitatē ⁊ disciplinā ⁊ sciētā doce me: qz mandatis tuis credidi. Priusq̄ humiliarer ego deliq̄: p̄p̄tea eloq̄m tuū custodiui. Bon⁹ es tu in bōitate tua doce me iustificationes tuas. Multiplicata ē sup me iniquitas supboz ego aut i toto corde meo scrutabor mādata tua. Coagulātū ē sic lac cor eoz ego v̄o legē tuā meditar⁹ sū. Bonū mihi qz humiliasti me. vt discā iustificationes tuas. Bonū mihi lex oris tui sup milia auri ⁊ argēti. *Joth: principū.*

Man⁹ tue fecerūt me ⁊ plasmauerūt me. Da mihi intellectū vt discā mādata tua. Qui timēt te videbūt me ⁊ letabūt. qz in verba tua sup speravi. Cognoui dñe qz equitas iudicia tua. ⁊ in v̄tate tua humiliasti me. Fiat misericōrdia tua vt p̄solef me fñm eloq̄m tuū fño tuo. Veniāt mihi miseratōes tue ⁊ viuā: qz lex tua meditatio mea ē. Cōfundāt supbi qz iuste iniquitatē fecerūt i me: ego at exercebor i mādatīs tuis. Cōuertāt mihi timētes te. ⁊ q̄ nouerūt testimonia tua. Fiat cor meū imaculatū i iustificationib⁹ tuis vt nō p̄fundar. *Laph: manus.*

Defecit i salutare tuo aīa mea: ⁊ i v̄bū tuuz supersperavi. Defecit ocli mei i eloq̄m tuū: dicētes qñ p̄solaberis me. Quis fact⁹ sū sic vt i pruina: iustificationes tuas nō sū oblitus. Quot sūt dies fui tui: qñ facies de p̄secūtib⁹ me iudiciū. Narrauerūt mihi iniquitā fabulationes: s̄z nō vt lex tua. Dia mādata tua v̄tatis: iniquitā p̄secuti sūt me adiua me. Paulomin⁹ p̄sumauerunt me in fra. ego aut nō dereliq̄ mādata tua. Sedz misericōdiaz tuā viuifica me. ⁊ custodiā testimonia oris tui. *Lameth: disciplina.*

In eternū dñe: v̄bū tuū p̄manet in celo. In generatiōe ⁊ generatiōez v̄tatis tua fundasti terraz ⁊ p̄manet. Ordinatione

S. r. r. r.

Job. r. b.

Psalteriū

tua meditatio mea est: tunc forte pissim in humi-
tate mea. In eternū nō obliuiscar iustificatio-
nes tuas: qz in ip̄is uiuificasti me. Tu sum ego
saluū me fac: qm̄ iustificatiōes tuas exq̄siui. De
expectaueſt pctōres vt pderent me: testimonia
tua intellexi. Dis cōsummatiōis uidi finē: latuz
mādatum tuum nimis. *Men: ex ip̄is.*

Quomō dilexi legē tuā dñe: tota die me-
ditatio meā ē. Sup inimicos meos pru-
dentē me fecisti mādato tuo: qz in eternū
mibi est. Sup oēs docētes me intellexi: qz testi-
mōia tua meditatio mea est. Sup senes itellexi:
qz mādata tua q̄siui. Ab omni uia mala p̄hibui
pedes meos: vt custodiā ſba tua. A iudicijs tu-
is nō declinaui: qz tu legē posuisti mibi. Quam
dulcia faucib⁹ meis eloq̄a tua: sup mel ori meo.
A mādatiſ tuis intellexi: p̄pterea odiui omnes
uīā iniquitatis. *Nun: sempiternum.*

Ulcerna pedib⁹ meis ſbū tuū: z lumē se-
mit̄ meis. Iurauī z statui cudodire iu-
dicia iusticie tue. Hūiliat⁹ sum vsq̄qz
dñe: uiuifica me ſm uerbū tuū. Volūtaria oris
mei bñplacita fac dñe: z iudicia tua doce me. Aīa
mea in manib⁹ meis semp: z legē tuā nō suz ob-
litus. Posuerūt pctōres laqueū mibi: z de mā-
datis tuis nō erraui. Hereditate acq̄siui testimo-
nia tua in eternū: qz exultatio cordis mei sunt.
Inclinaui cor meum ad faciēdas iustificatiōes
tuas in eternū: p̄pter retributionem.

Samech: adiutorium.

Iniquis odio habui: z legē tuā dilexi. Ad-
iutor z susceptor me⁹ es tu: z in uerbum
tuum susp̄aui. Declinate a me maligni: z scru-
tabor mādata dei mei. Suscipe me ſm eloquiuz
tuū z uīā: z nō pfundas me ab expectatiōe mea.
Adiuua me z salu⁹ ero: z meditabor in iustifica-
tiōib⁹ suis sp̄. Spreuisti oēs discedentes a iudi-
cijs tuis: qz iniusta cogitatio cor̄ ē. Preuaricā-
tes reputaui oēs pctōres terre: ideo dilexi testi-
mōia tua. Cōfuge timore tuo carnes meas: a iu-
dicijs em̄ tuis timui. *Ayn: fons siue oculus.*

Hec iudiciū z iusticiā: nō tradas me calū-
niatib⁹ me. Suscipe ſuū tuū i bonū: nō
calūniēnt me supbi. Ocli mei defecerūt in
salutare tuū: z i eloquiū iusticie tue. Fac cū ſuo
tuo ſm misericordiaz tuā: z iustificatiōes tuas doce
me. Seru⁹ tu⁹ sū ego: da mibi itellectū vt ſciā te-
stimōia tua. Tps faciēdi dñe: dissipauerūt leges
tuā. Ideo dilexi mādata tua: sup aur̄ z topa z iō.
Prop̄tea ad oīa mādata dirigebar: oēm uīā ini-
quā odio habui. *Beh: os ab ore*

Mirabilia testiona tua dñe: ideo scruta-
ta ē ea aīa mea. Declaratio ſmonū tuo-
rum illumiat: z itellectū dat paruulis:
Os meū aperui z attraxi sp̄m: quia mādata tua

desiderabā. Aspice in me z miserere mei: ſm iu-
diciū diligētū nom̄ tuū. Sressus meos dirige ſz
eloquiū tuū: z nō dñes mei oīs iniusticia. Redi-
me me a calūnijs hoīuz vt custo diā mādata tua
faciē tuā illumina sup ſuū tuū: z doce me iusti-
ficatiōes tuas. *Exi: aquaz deduxerūt ocli mei*
qz nō custodierūt legē tuā *Sade: iusticie*

Iustus es dñe: z rectū iudiciū tuū. Quā-
dasti iusticiā testimonia tua. z uīatē
tuā nimis. Tabescere me fecit zel⁹ me⁹.
qz obliti sunt ſba tua inimici mei. Ignitū eloq̄-
um tuū uehement. z ſuus tu⁹ dilexit illud. Ado-
lescētulus sum ego z cōtemp⁹. iustificatiōes tu-
as nō sum oblitus. Iusticia tua iusticia in eternū
z lex tua uītas. Tribulatio z angustia iuenerūt
me. mādata tua meditatio mea est. Equitas testi-
monia tua in eternū. itellectū da mibi z uīā.
Loph: uocatio.

Clamauī in toto corde meo exaudi me
dñe. iustificatiōes tuas req̄rā. Clamauī
ad te z saluū me fac. vt custodias mandata tua.
Preueni in maturitate z clamauī. qz in ſba tua
susp̄aui. Preuenerūt oculi mei ad te diluculo.
vt meditarer eloq̄a tua. Uocē meā audi ſm mi-
sericordiā tuā dñe. z ſm iudiciū tuū uiuifica me
Appropinquerunt p̄seq̄ntes me iniquitati. a lege
aūt tua longe facti sunt. Prope esto dñe. z oēs
vie tue uītas. Initio cognoui de testimonijs tu-
is. qz in eternum fundasti ea. *Res: capitis.*

Ade humilitatē meā z eripe me. qz leges
tuā nō sum oblit⁹. Iudica iudiciū meū z
redime me. p̄pt eloquiū tuū uiuifica me.
Lōge a pctōrib⁹ salus. quia iustificationes tu-
as nō exquisierūt. Misericordie tue multe dñe.
ſm iudiciū tuū uiuifica me. Multi q̄ p̄sequūtur
me z tribulant me. a testimonijs tuis nō declina-
ui. Uidi p̄uaricantes z tabescebam. qz eloquia
tua nō. custodierūt. Uide qm̄ mādata tua dilexi
dñe. in misericordia tua uiuifica me. Principiū uer-
boꝝ tuoꝝ ueritas. in eternū oīa iudicia iusticie
tue. *Sin: dentium.*

Princes p̄secuti sūt me grat̄. z a uer-
bis tuis formidauit cor meuz. Letabor
ego super eloquia tua. sicut qui inuenit
spolia multa. Iniquitatē odio habui z abomi-
nat⁹ sum: legem aūt tuā dilexi. Sepcies in die
laudē dixi tibi. sup iudicia iusticie tue. Pax mul-
ta diligentib⁹ legē tuā. z nō est illis scandaluz.
Expectabā salutare tuū dñe. z mādata tua dile-
xi. Custodiuit aīa mea testimonia tua: z dilexit
ea uehement. Seruaui mādata tua: z testimo-
nia tua: quia oēs uie mee in conspectu tuo.

Zhu: signa.

Appropiquet deprecatio mea in cōspectu
tuo dñe. iuxta eloquium tuum da mibi

Psalterium

apud te ppiciatio ē: et ppter legē tuā sustinui te dñe. Sustinuit aīa mea in vbo eius: spauit aīa mea i dño. Custodia matutina vsq; ad noctes: spet isrl in dño. Quia apud dñm miscdia: et copiosa apud eū redēptio. Et ipse redimet isrl: ex oib; iniquitatib; ei;. *Lanticū graduū. CXXX*

Domine nō ē exaltatū cor meū: neq; elati sunt oculi mei. Neq; ambulauī in magnis: neq; in mirabilibus super me. Si nō humiliter sentiebā: sed exaltaui aīam meam. Sicut ablactatus est sup matrē suā: ita retributio in aīam meā. Spet isrl in dño: ex h nūc et vsq; in sc̄lm. *Lanticū graduū. CXXXI*

Memento dñe dauid: et oīs māfuetudinis ei;. Sic iurauit dño: votū vouit deo iacob. Si itroiero i tabnaculū dom; mee: si ascēdero in lectū strati mei. Si dederō somnū oculis meis: et palpebris meis dormitationem. Et requiē tēpib; meis donec inueniā locū dño: tabernaculū deo iacob. Ecce audiui; eā i effrata: inuenim; eā in cāpis silue. Introibim; in tabnaculū ei;: adorabim; in loco vbi steterūt pedes eius. Surge dñe in requiē tuā: tu et arca sc̄tificatiois tue. Sacerdotes tui induant iusticia: et sc̄i tui exultēt. Propter dauid suū tuū: nō auertas faciē xp̄i tui. Iurauit dñs dauid v̄tate et nō frustrabit eū: de fructu vēti; tui ponā sup sedē tuā. Si custodierint filij tui testm̄ meū: et testimonia mea h̄ q; docebo eos. Et filij eorū vsq; in sc̄lm: se debūt sup sedē tuaz. Quā elegit dñs syon. elegit eā in h̄itationē sibi. Dec regēs mea in sc̄lm sc̄li: hic h̄itabo qm̄ elegi eā. Viduā ei; b̄ndicēs b̄ndicam: paupes ei; saturabo panib;. Sacerdotes ei; induā saluari: et sc̄i ei; exultatōe exultabūt. Illuc pducā cornu dauid: parauī lucernam xp̄o meo. Inimicos ei; induā cōfusiōe: sup ipm̄ autē effloresbit sc̄tificatio mea. *Lanticū graduū.*

Ecce q̄ bonū et q̄ iocundū *CXXXII*
h̄itare fr̄es in vnū. Sic vnguentū in capite: qd̄ descēdit in barbā barbā aarō qd̄ descēdit in orā vestimēti ei;: s̄c̄ ros hermon qd̄ descēdit i mōtē syon. Quā illic mandauit dñs b̄ndictiōz: et vitā vsq; in sc̄lm. *Lanticū graduū*

Ecce nūc b̄ndicite dño: oēs *CXXXIII*
sui dñi. Qui stas i domo dñi: in atrijs dom; dei n̄ri. In noctib; extollite man; v̄ras in sancta: et b̄ndicite dño. B̄ndicat te dñs ex syon: q̄ fecit celū et terrā. *Alleluia*

Audate nomē dñi: lau *CXXXIII*
date sui dñm. Qui stas in domo dñi: i atrijs dom; dei n̄ri. Laudate dñm qz bonus dñs: psalite noi ei; qm̄ suauē ē. Quā iacob elegit sibi dñs: isrl in possessionē sibi. Quia ego cognoui q̄ magn; ē dñs. et de; n̄ p̄ oibus dñs. Quia q̄cūq; voluit dñs fecit in celo et in fra: i ma

rit i oib; abyssis. Produces nubes ab extremo fre: fulgura i pluuiā fec̄ Qui pducit v̄tos d̄ thesauris suis: q̄ percussit p̄mogenita egypti ab hoīe vsq; ad pecus. Et misit signa et pdigia in medio tui egypte: in pharaonē et i oēs suos ei;. Qui percussit gētes mltas: et occidit reges fortes. Sc̄o regē ammoreorū et og regē basan: et oīa regna chanaan. Et dedit terrā eorū hereditatē: hereditatē isrl pp̄lo suo. Dñe nomē tuū in eternū: dñe memoriale tuū in ḡnatiōe et ḡnatiōe. Quia iudicabit dñs pplm̄ suū et in suis suis dep̄cabitur simulacra gētū argētū et aurū: opa manū hōminū. Os h̄nt et nō loq̄nt: oculos h̄nt et nō vident. Aures h̄nt et nō audiēt: neq; em̄ est sp̄s in ore ip̄orū. Siles illis fiāt q̄ faciūt ea: et oēs q̄ cōfidūt in eis. Dom; isrl b̄ndicite dño: dom; aaron b̄ndicite dño. Dom; leui b̄ndicite dño: q̄ timetis dñm b̄ndicite dño. B̄ndic̄ dñs ex syon. q̄ h̄itat in hierlm̄. *Alleluia. Alleluia. CXXXV*

Confitemini dño qm̄ bon;: qm̄ in seculū miscdia ei;. *Cōfitemini deo deorū: qm̄. Cōfitemini dño dñorū: qm̄* Qui facit mirabilia magna sol;: qm̄. Qui fecit celos in intellectu: qm̄. Qui firmavit terrā sup aq̄s: qm̄. Qui fecit lumina magna: qm̄. Solē in pt̄atem diei: qm̄. Lunā et stellas in pt̄ate noctis: qm̄. Qui percussit egyptū cū p̄mogenitis eorū: qm̄. Qui eduxit isrl d̄ medio eorū: qm̄. In manu potētī et brachio excelso: qm̄. Qui diuisit mare rubrū in diuisiōes: qm̄. Et eduxit isrl p̄ mediū ei;: qm̄. Et percussit pharaonē et v̄tutē eius i mari rubro: qm̄. Qui traduxit pp̄bz suū p̄ desertū: qm̄. Qui percussit reges magnos: qm̄. Et occidit reges fortes: qm̄. Sc̄on regē ammoreorū: qm̄. Et og regē basan: qm̄. Et dedit fr̄a eorū hereditatē: qm̄. Hereditatē isrl suo suo. qm̄. Quia i h̄umilitate n̄ra memor fuī n̄ri. qm̄. Et redemit nos ab inimicis n̄ris. qm̄. Qui dat escā oī carni. qm̄. *Cōfitemi deo celi. qm̄. Cōfitemi dño dñorū. qm̄ in eternū miscdia eius. Alleluia. Psalmus dauid. CXXXVI*

Sup flumina babylois illic sedim; et fleuim;: quā recordaremur tui syō. In salicib; in medio ei;. suspēdim; organa n̄ra. Quia illic infrogauerūt nos q̄ captiuos duxerūt nos v̄ba cātioū. Et q̄ abduxerūt nos. h̄ymnū cātate nob̄ de cāticis syon. Quō cātābim; cāticiū dñi. iū terra aliena; Si obli; fuero tui hierlm̄. obli; om̄ detur dextera mea. Adhereat lingua mea faucib; meis. si nō meminero tui. Si nō p̄posuero hierlm̄. in p̄ncipio leticie mee. Quomoz esto dñe filiorū edom. in die hierlm̄. Qui dicūt exinanite exinanite vsq; ad fundamentū in ea. Filia babylonis misera. bt̄as qui retribuet tibi retributiōnem tuā quaz retribuisti nobis. B̄t̄as qui tenebit et allidet paruulos suos ad petrā.

Para. vi. g

infra. cxliij

f. cxvij.

s. cxij.
s. c. xij.

Wier...

s. qm̄.
Sap...

s. qm̄.

s. qm̄.
s. qm̄.

l. 17.

Psalterium

Psalmus ipsi dauid.

CXXXVII

Confitebor tibi dñe in toto corde meo quoniam
audisti omnia uerba oris mei. In conspectu angelorum
psallam tibi: adorabo ad templum sanctum
tuum et confitebor nomini tuo. Super misericordiam tuam et
uirtutem tuam quoniam magnificasti super omne nomen sanctum
tuum. In quacumque die inuocauero te exaudi me. Multiplica
bis in anima mea uirtutem. Confiteamur tibi dñe omnes re-
ges terre quia audierunt omnia uerba oris tui. Et can-
tet in uisibus dñi: quoniam magna est gloria dñi. Omnis excel-
sus dñs et humilia respicit: et alta a longe cognoscit.
Si ambulauero in medio tribulationis uiuificabis
me et super iram inimicorum meorum extendisti manum
tuam: et saluum me fecit dextera tua. Dñs retribuet
pro me dñe misericordia tua in seculum: opera manuum tuarum
ne despicias. In fine psalmus dauid. CXXXVIII

Domine probasti me et cognouisti me: tu
cognouisti sessionem meam et resurrectionem
meam. Intellexisti cogitationes meas de loco:
semitam meam et funiculum meum inuestigasti. Et
omnes uias meas prouidisti. quia non est sermo in lingua
mea. Ecce tu dñe cognouisti omnia nouissima et anti-
quissima: tu formasti me et posuisti super me manum
tuam. Mirabilis facta est scientia tua ex me. confortata
est et non potero ad eam. Quo ibo a spiritu tuo
et quo a facie tua fugiam. Si ascendero in celum tu
illic es: si descendero in infernum ades. Si sumpse-
ro penas meas diluculo: et habitauero in extremis
maris. Et tamen illuc manus tua deducet me et tene-
bit me dextera tua. Et dixi forsitan tenebre cocul-
cabunt me. et nox illuminatio mea in delictis meis.
Quia tenebre non obscurabunt a te et nox sicut
dies illuminabit: sicut tenebre eius ita et lumen
eius. Quia tu possedisti renes meos: suscepisti
me de utero matris mee. Confitebor tibi quoniam ter-
ribiliter magnificatus es mirabilia opera tua et
anima mea cognoscet nimis. Non est occultatum
os meum a te quod fecisti in occulto: et substantia
mea in inferioribus terre. Impfectum meum uidet
oculus tuus: et in libro tuo omnes scribentur: dies for-
mabuntur et nemo in eis. Mihi autem nimis hono-
rificati sunt amici tui domine nimis confortatus est prin-
cipatus eorum. Diminuerabo eos et super arenas mul-
tiplicabuntur: exurrexi et adhuc sum tecum. Si oc-
cideris domine peccatores: uiri sanguinum declinate a
me. Quia dicit in cogitatione: accipiant in uanitate
civitates suas. Nonne qui oderunt te domine oderam:
et super inimicos tuos tabescebam. Perfecto odio
oderam illos. inimici facti sunt mihi. Proba me
domine et scito cor meum: interroga me et cognosce
semitas meas. Et uide si uia iniquitatis in me est:
et deduc me in uiam eternam. In fine psalmus
dauid. CXXXIX

Cripe me domine ab homine malo: a uiro iniquo
cripe me. Qui cogitauerunt iniquitates

in corde: tota die constituebant perniciosa. Acuerunt linguas
suas sicut serpentes. venenum aspidum sub labiis
eorum. Custodi me domine a manu peccatoris. et ab hominibus
iniquis eripe me. Qui cogitauerunt supplantare
gressus meos: absconderunt superbi laqueum mihi. Et
funes extenderunt in laqueum: iuxta iter scandalum
posuerunt mihi. Dixi domino domine deus meus es tu: exaudi
domine uocem deprecationis mee. Domine domine uirum salutis
mee: obumbrasti super caput meum in die belli. Non
tradas me domine a desiderio meo peccatoris: cogitauerunt
super me ne derelinquas me ne forte exultent. Ca-
put circumdabit eorum: labor labiorum ipsorum operiet eos.
Cadent super eos carbones in igne deiciet eos:
in misericordis non subsistet. Vir liguosus non diriget
in terra. uirum iniustum mala capiunt in interitu. Co-
gnoui quia faciet dominus iudicium iopis et uindictam pau-
perum. Verumtamen iusti confitebuntur nomini tuo. habitabunt
recti cum uultu tuo. Psalmus dauid. CXL

Domine clamaui ad te exaudi me: inten-
de uocem meam cum clamauero ad te. Dirigat
oratio mea sicut incensum in conspectu tuo.
elevationem manuum mearum sacrificium uespertinum.
Domine domine custodiam os meum: et ostium circumstantie
labiis meis. Non declines cor meum in uerba mali-
cie ad excusandas excusationes in peccatis. Cum
hominibus operantibus iniquitatem: et non communicabo
cum electis eorum. Corripiet me iustus in misericordia et
increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet
caput meum. Omnia adhuc et oratio mea in beneplaci-
tis eorum absorpti sunt iuncti petre iudices eorum.
Audiunt uerba mea quoniam potuerunt sicut crassitudo
terre. erupta est super terram. Dissipata sunt ossa nostra
sicut infernum quia ad te domine domine oculi mei. in te spe-
raui non auferas animam meam. Custodi me a laqueo
quem statuerunt mihi: et a scandalum operantium iniquita-
tes. Cadent in retiaculo eius peccatores: singulariter super
ego donec transeam. Intellectus dauid cum esset
in spelunca. Oratio. CXLI

Uoce mea ad dominum clamaui: uoce mea ad
dominum deprecatus sum. Effundo in con-
spectu eius orationes meas: et tribulationes
meas ante ipsum pronuncio. In deficiendo ex me spi-
ritum meum: et tu cognouisti semitas meas. In uia
hac qua ambulabam: absconderunt superbi laqueum
mihi. Considerabam ad dexteram et uidebam
et non erat qui cognosceret me. Perijt fuga a me
et non est qui requirat animam meam. Clamaui ad
te domine dixi tu es spes mea. portio mea in
terra uiuentium. Intende ad deprecationem me-
am: quia humiliatus sum nimis. Libera uie per-
sequentibus me: quia confortati sunt super me.
Educa de custodia animam meam ad confitendum
nomini tuo: me expectant iusti donec retribuas
mihi. Psalmus dauid quando persequeretur eum
filius suus absalon. CXLII

Psalterium

Domine exaudi orationes meas: auribus percipe obsecrationem meam: in veritate tua exaudi me in tua iusticia. Et non intres in iudicium cum servo tuo: quia non iustificaberis in conspectu tuo omnes viues. Quia persecutus est inimicus animam meam: humiliavit in terra vitam meam. Collocavit me in obscuris sicut mortuos seculi: et anxius est super me spiritus meus: in me turbatum est cor meum. Memor fui dierum antiquorum: meditatus sum in omnibus operibus tuis in factis manuum tuarum: meditabar. Expandi manus meas ad te: anima mea sicut cutis sine aqua tibi. Velociter exaudi me domine: defecit spiritus meus. Non auertas faciem tuam a me: et filii ero descendentibus in lacum. Audita fac mihi mane misericordiam tuam: quia in te speravi. Nota fac mihi viam in qua ambulabo: quia ad te levavi animam meam. Eripe me de inimicis meis domine ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam quia deus meus es tu. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam propter nomen tuum domine vivificabis me in equitate tua. Educes de tribulatione animam meam: et in misericordia tua disperdes omnes inimicos meos. Et perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego servus tuus sum. **Psalmus** david ad versus goliath.

CXLIII

Benedictus dominus deus meus qui docet manus meas ad prelium: et digitos meos ad bellum. Misericordia mea et refugium meum: susceptor meus et liberator meus. Protector meus in te speravi: qui subdit populum meum sub me. Domine quid est homo quia innotuisti ei: aut filius hominis quia reputas eum. Homo vanitati similis factus est: dies eius sicut umbra pretereunt. Domine inclina celos tuos: et descende: tange montes et fumigabunt. Fulgura coruscationes et dissipabis eos: emitte sagittas tuas et conturbabis eos. Emitte manum tuam de alto: eripe me et libera me de aquis multis: et de manu filiorum alienorum. Quorum os locutum est vanitatem: et dextera eorum dextera iniquitatis. Deus canticum novum cantabo tibi: in psalterio de cithara psallam tibi. Qui das salutem regibus: qui redemisti david servum tuum de gladio maligno eripe me. Et erue me de manu filiorum alienorum: quorum os locutum est vanitatem et dextera eorum dextera iniquitatis. Quorum filii sicut novelle plantationes: in iuventute sua. Filie eorum compositae: circumornate ut similitudo templi. Promptuaria eorum plena: eructantia ex hoc in illud. Oves eorum fetose abundantes in gressibus suis: boues eorum crasse. Non est ruina macerie neque transitus: neque clamor in plateis eorum. Beatum dixerunt populum cui hec sunt beatus populus cuius dominus deus eius. Laudatio ipsius david. **Aleph.**

CXLIII

Exaltabo te deus meus rex: et benedicam nomini tuo in seculum: et in seculum seculi. **Beth.** Per singulos dies benedicam tibi: et laudabo nomen tuum in seculum: et in seculum seculi. **By**

mel. **G** Magnus dominus et laudabilis nimis. et magnitudinis eius non est finis. **De** Delecta Generatio et generatio laudabunt opera tua. et potentiam tuam pronuntiabunt. **De** Magnificentiam glorie sanctitatis tue loquentur. et mirabilia tua narrabunt.

Thau Et virtutem terribilium tuorum dicent et magnitudinem tuam narrabunt. **Zai** Memoriam abundantie suavitatis tue eructabunt iusticia tua exultabunt. **Verb** Miserator et misericors dominus: patiens et multum misericors. **Leth** Suavis dominus universis. et miserationes eius super omnia opera eius.

Joth Confiteatur tibi domine omnia opera tua. et sancti tui benedicant tibi. **Laph** Gloria regni tui dicent. et potentiam tuam loquentur. **Lamech** Ut nota faciat filijs hominum potentiam tuam. et gloriam magnificentie regni tui. **Mem** Regnum tuorum regnum omnium seculorum. et donatio tua in omni generatione et generatione. **Nun** Fidelis dominus in omnibus verbis suis: et sanctus in omnibus operibus suis. **Samech**

Allevat dominus omnes qui corruunt. et erigit omnes elisos. **Ain** Oculi omnium in te sperant domine. et tu das escam illorum in tempore opportuno. **Ph** Aperis tuam manum tuam. et implet omnia aial benedictione. **Zadi** Iustus dominus in omnibus vijs suis. et factus in omnibus operibus suis. **Laph** Prope est dominus omnibus invocantibus eum. omnibus invocantibus eum in veritate. **Res** Voluntatem timentium se faciet. et deprecationem eorum exaudiet. et salvos faciet eos. **Sin** Custodit dominus omnes diligentes se. et omnes peccatores disperdet. **Thau** Laudationem domini loquetur os meum. et benedicat omnis caro non sancto eius. in seculum et in

seculum seculi. **Alleluia.** **CXLV**

Lauda aia mea dominus. laudabo dominus in vita mea. psallam deo meo quod diu fuero. Nolite confidere in principibus. in filiis hominum in quibus non est salus. Erubescit spiritus eius et revertetur in terram suam. in illa die peribunt omnes cogitationes eorum. **Beatus** cuius deus iacob adiutor eius spes eius. in domino deo ipsius qui fecit celum et terram mare et omnia que in eis sunt. Qui custodit veritatem in seculo. facit iudicium iniuriam patientibus dat escam esurientibus. Dominus solvit copeditos. dominus illuminat cecos. Dominus erigit cecos dominus diligit iustos. Dominus custodit advenas. pupillum et viduam suscipiet. et vias peccatorum disperdet. Regnabit dominus in seculo deus tuus syon in generatione et generatione. **Alleluia.** **CXLVI**

Laudate dominum quoniam bonus est psalmus. deo nostro sit iocunda decoraque laudatio. **Edificas** hierusalem dominus. dispersos israel congregabit. Qui sanat contritos corde et alligat contritos corporum. Qui numerat multitudinem stellarum. et omnibus eis nomina vocas. Magnus dominus noster et magna virtus eius et sapientie eius non est numerus. Suscipies mansuetos dominus. humilias autem peccatores usque ad terram. **Procedite** domino in confessione. psallite deo nostro

Prologus

in cithara. Qui operit celū nubib⁹: et parat terre pluuiā. Qui pducit in montib⁹ fenū et herbam: seruituti hoīuz. Qui dat iumētis escam ipoz: et pullis coruoz: inuocantib⁹ eū. Nō in fortitudie equi volūtate habebit: neq; i tibijs viri beneplacitus erit ei. Beneplacitū est dño sup timentes eum: et in eis qui sperant super misericordia ei⁹.

Alla aggei et zacharie.

CXLVII

Lauda hierlm dñm: lauda deus tuū syon. Quoniā cōfortauit seras portaz tuaruz bñdixit filijs tuis i te. Qui posuit fines tuos pacem: et adipe frumēti satiat te. Qui emit tit eloquiū suū terre: velocitē currit fimo ei⁹. Qui dat niuē sicut lanā: nebulam sicut cinerem spargit. Mittit crystallū suā sicut buccellas: an facie frigoris eius q̄s sustinebit. Emitteret verbū suū et liquefaciet ea: flauit spūs eius et fluent aque. Qui annunciat verbū suū iacob: iustitias et iudicia sua isrl. Nō fecit talit oī natōi: et iudicia sua nō manifestauit eis. Alla. Aggei et zacharie.

Laudate dñm de celis: lau date eū in excelsis. Laudate eū omnes angeli ei⁹: laudate eū oēs vtutes ei⁹. Laudate eū sol et luna: laud. eū oēs stelles et lumē. Laudate eum celi celoz et aque oēs q̄ sup celos sunt laudent nomē dñi. Quia ipse dixit et facta sunt: ipse mandauit et creata sunt. Statuit ea in seculū et in seculū seculi. preceptum posuit et nō preteribit. Laudate dñm de terra: dracones et oēs abyssi. Ignis grandis et glacies spūs pcellaz: que faciūt verbū eius. Montes et oēs colles: ligna fructifera et oēs cedri. Bestie et vniuersa pecora serpētes et volucres pennate. Reges terre et omnes ppli: pncipes et oēs iudices terre. Iuuenes et virgines senes cum iuniorib⁹ laudent nomen dñi: q̄ exaltatus est nomen ei⁹ solius. Confessio eius sup celum et terram: et exaltauit cornu ppli sui. Hymnus omnibus sc̄tis ei⁹: filijs isrl populo appropinquāti sibi. Alla. CXLVIII

Cantate dño canticū nouū: laus ei⁹ in ecclesia sc̄toꝝ. Letet israhel in eo q̄ fecit eis et filie syon exultēt in rege suo. Laudent nomen eius in choro: in tympano et psalterio psallant ei. Quia beneplacitū est dño i populo suo: et exaltauit māsuētos in salutem. Exultabūt sc̄ti in gloria: letabunt in cubilibus suis. Exultationes dei in gutture eoz: et gladij ancipites in manibus eoz. Ad faciendā vindictaz in nationibus: increpationes in pplis. Ad alligandos reges eoz: in cōpedib⁹: et nobiles eoz in manicis ferreis. Ut faciāt in eis iudiciū cōscriptū: gloria hec est oibus sanctis eius. Alla. CL

Laudate dñm in sanctis eius: laudate eū in firmamēto vtutis ei⁹. Laudate eū in vtutib⁹ eius: laudate eū fm multitudi

nē magnitudinis eius. Laudate eū in sono tube laudate eū in psalterio et cithara. Laudate eū in tympano et choro: laudate eū in chordis et organo. Laudate eū in cymbalis bñ sonātib⁹: laudate eū i cymbalis iubilatōis: oīs spūs laudet dominum.

Alleluia.

Explicit psalterium.

Epistola sancti Hieronymi presbiteri ad Chromaciū et Heliodorum episcopos, de libris Salomonis.

Ingat epistola quos iūgit sacerdotiū: imo charta nō didat q̄s christi nectit amor. Cōmētarios in osee amos et zachariā malachiā q̄s poscit. Scripsissem si licuisset p̄ valitudie. Mittitis solatia sumptuū: notarios nros et liberarios sustētat: vt vobis potissimum nrm desudet ingeniū. Et ecce ex latere frequēs turba diuersa poscentiū. q̄si aut equū sit me vobis esurientib⁹ et alijs laborare: aut in ratione dati et accepti: cuiq; p̄ter vos obnoxius sim. Itaq; longa egrotatōe fractus: ne penit⁹ hoc anno reticere: et apud vos mut⁹ essem. tridui op⁹ nomini vestro cōsecraui: interpretatiōē videlicet triū Salomonis voluminū: maslot: quod hebrei parabolas: vulgata autē editio prouēbia vocat. coeleth. que grece ecclesiasten. latine contionatorē possum⁹ dicere syrasirim: qd̄ in lingua nra vertit cāticū cāticoz fertur et panaretos iesu filij syrach liber. et ali⁹ pseudographus: qui sapiētia salomonis inscribitur. Quoz p̄ore hebraicū repperi nō ecclesiasticum vt apud latinos: sed parabolas prenotatus. Cui iuncti erāt ecclesiastes et canticū cāticoz. vt similitudinē salomonis nō solus nūero libroz: sed etiam materialū genere coequaret. Secūdus apud hebreos nūq; est: quia et ipse stilus grecam eloquentiaz redolet: et nonnulli scriptozū veterū: hunc esse iudei philonis affirmāt. Sicut ergo iudith et iobie et machabeoz libros legit quidē eos ecclesia. sed inter canonicas scripturas nō recipit. sic et h̄ duo volumina legat ad edificatōez plebis. nō ad autoritatem ecclesiasticoz dogmatū p̄firmandā. Si cui sane septuaginta interpretū magis editio placet: bz eam a nobis olim emendatam. Neq; enī noua sicudim⁹ vt vetera destruamus. Et tamē cum diligentissime legerit. sciat: magis nostra intelligi: que nō in tertium vas transfusa coacuerint: sed statim de prelo purissime cōmendata teste: suum saporē seruauerint.

Explicit epistola sancti Hieronymi. prologus in libros eosdem.

Proverbia

Quibus nominibus vocatum fuisse salomonem scripture manifestissime docent. Pacificum. id est salomonem: et idida: id est dilectum domini: et quod nunc dicitur coelestis. id est ecclesiasten. Ecclesiastes autem greco sermone est appellatus: quia ceterum. id est ecclesiam congregat: quem nos nuncupare possumus contionatorem. eo quod loquatur ad populum. et sermo eius non specialiter ad unum sed ad universos dirigatur generaliter. Porro pacificus et dilectus domini ab eo quod regno eius pax fuerit: et cum dominus dilexerit: appellatus est. Nam et psalmi. xliij. et lxxi. dilecti et pacifici titulo prenotantur. Qui tamen et si ad prophetias christi ecclesieque pertinentes felicitate et vires salomonis excedunt: tamen sermo hystoriarum super salomonem scripti sunt. Itaque iuxta numerum vocabulorum: tria volumina edidit. puerbia: ecclesiasten: canticum canticorum. In puerbiis parvulum docet: et quasi de officiis per sententias erudit. Unde et ad filium sermo crebro repetitur: In ecclesiasten homo mature virum etatis instituit: ne quicquam in mundi rebus putet esse perpetuum: sed caduca et brevia universa que cernimus. Ad extremum iam consummatum viam et calcato seculo preparatum: in canticum canticorum sponsa iungitur amplexibus: Nisi enim prius reliquerimus vitia: et populi seculi renunciaverimus: expeditos nos ad advenum preparaverimus: non possumus cantare canticum canticorum. Sed et hoc diligenter attendendum: tres libros auctore diversos esse intitulatos. In puerbiis enim notantur puerbia salomonis filii david regis israel. In ecclesiasten homo verba ecclesiastes filii david regis hierosolymitanum. Superfluum quippe est israel hic quod male in grecis et latinis codicibus innemur. In canticum autem canticorum nec filius david nec rex israel sive hierosolymitanum prescribitur: sed tamen canticum canticorum salomonis. Sicut enim puerbia et rudis institutio ad. xij. tribus: et ad totum pertinet israel. et quod preceptus mundi non nisi metropolitans convenit: hoc est habitatoribus hierosolymitanum: ita canticum canticorum ad eos proprie qui tamen superna desiderant. Ad insipientes et proficientes et paterna dignitas: et regni proprii merito vendicatur auctoritas. Ad perfectos homo ubi non timore creditur sed amore: proprium nomen sufficit: et qualis magister est: et nescit se esse regem. Que omnia referuntur ad christum.

Incipit alius prologus.

Ques libros Salomonis. id est puerbia: ecclesiasten: et canticum canticorum: veteri septuaginta interpretum auctoritate reddidi. vel a te positus lineis superflua que designant: vel stellis titulo prenotatis: ea que minus habebant interserens: ut plenius paula et eustochium cognoscat quod in libris nostris minus sit quod due reducet. Necnon etiam illa que imperiti translatores male in linguam nostram de greco sermone

verterat: obliteras et antiquas puriosissima veritate corrent. Et ubi postero ordine atque peruerso sententiarum fuerat lumene ereptum: suis locis restituens feci intelligi quod latebat. Porro in eo libro qui a plerisque sapientia salomonis inscribitur. et in ecclesiastico quem esse iesu filii syrach nullus ignorat: calamum tepavi. tamen canonicas scripturas vobis emendare desideras: et studium meum certis magis quam dubiis commendare. In greco et hebreo prefatiuncula utraque in libro premissa est: quia nonnulla de greco verba ad illuminationem sensus et legentis edificationem vel inserta hebraice translationi. vel extrinsecus iuncta sunt. Et idcirco que legimus peregrina memeto

Incipit liber proverborum.

E. S. Intitulatio inscribitur: prelibat utilitas operis. auditus sapientie commendat. prohibet filius ne acquiescat blanditijs. nec eat in visceribus peccatorum vel hereticorum: sapientia clamat

La. I

Arabole salomonis filii david regis israel: ad sciendam sapientiam: et disciplinam. ad intelligendam verba prudentie: et suscipiendam eruditionem doctrine iusticie et iudicium et equitatem. Ut det parvulum astutiam et adolescenti scientiam et intellectum. Audiens sapiens sapientior erit et intelligens gubernacula possidebit. An adverserit parabolam et interpretationem. Verba sapientium et enigmata eorum. Timor domini principium sapientie. Sapientiam atque doctrinam stulti despiciunt. Audi fili mi disciplinam patris tui: et ne dimittas legem matris tue ut addat gratia capiti tuo et torques collo tuo. Fili mi si te lactaverint peccatores: ne acquiescas eis. Si dixerint: veni nobiscum. infidiamur sanguini. abscondamus tendiculas contra insontem frustra: deglutiamus eum sicut infernum viventem et integrum quasi descendentem in lacum omnem preciosam substantiam repiemus. implebimus domos nostras spolijs: sorte mitte nobiscum. marsupium sit unum omnium nostrum. fili mi ne abules cum eis. Prohibe pedem tuum a semita eorum. Pedes enim illorum ad malum currunt: et festinant ut effundant sanguinem. Frustra autem iacis rhete ante oculos penatorum. ipsi que contra sanguinem suum insidiantur: et moluntur fraudes contra animas suas. Sic semite omnes avarum: animas possidentium rapiunt. Sapientia foris predicat: in plateis dat vocem suam. In capite turbam clamitat: in foribus portarum urbis profert verba sua dicens. Usque parvuli diligunt infantiam et stulti ea que sibi sunt nota cupiunt: et imprudenter odibunt scientiam. Convertimini ad correctionem meam. En proferam vobis spiritum meum: et ostendam vobis verba mea. Quia vocavi et renuistis: extendi manum meam: et non fuit que aspiceret. Desperistis omne consilium

Proverbia

meū: et increpationes meas neglectistis. Ego quō in interitu vō ridebo: et subsannabo cū vobis id quō timebatis aduenerit. Cum irruerit repentina calamitas: et interitus quasi tēpestas ingruerit: quā venerit super vos tribulatio et angustia. Tūc inuocabunt me et nō exaudiriā: mane surgēt: et nō inueniēt me: eo quod exorsas habuerint disciplinā et timorē dñi nō susceperint: nec acq̄uerint consilio meo: et detraxerint vniuersę correptioni mee. Eo medent igit̄ fructus vie sue: suisq̄ filiis saturabunt. Aversio paruulorū interficiet eos: et p̄sp̄ritas stultorū perdet eos. Qui autē me audierit absq̄ terrore requiescet: et abundantia perfructur timore malorū sublato.

C.S. Sapiētia monet suscipe fr̄mones suos. q̄ rere sapiam sicut thesaurū q̄ ab oī insania reuocat. cōtemp̄torib⁹ strariaf. liberat a via mala: et muliere adultera: et reducit in viam rectā. II

Fili mi si susceperis fr̄mones meos: et mā data mea abscondideris penes te vt audiat sapiētiā auris tua: inclina cor tuū ad cognoscendā prudentiā. Si enī sapiam inuocaueris: et inclinaueris cor tuū prudentie: si quesieris eam quasi pecuniā. et sicut thesauros effoderis illam: tunc intelliges timorē dñi: et sciam dei inuemes: quia dñs dat sapiētiā: et ex ore ei⁹ prudentia et scientia. Custodiet rectorū salutē: et p̄teget gradus simpliciē: seruās semitas iusticie: et vias sc̄torū custodiens. Tunc intelliges iusticiā et iudicium et equitatem et omnem semitam bonam: Si intrauerit sapiā cor tuū: et scia aīe tue placuerit: p̄siliū custodiet te et prudentia fuabit te vt eruaris a via mala et ab hoīe q̄ puerfa loquit̄. Qui relinquit̄ iter rectū: et ambulāt p̄ vias tenebrosas. Qui letant̄ cū malefecerint: et exultāt in reb⁹ p̄simis. Quorū vie puerse sunt: et infames gressus eorū. Et eruaris a muliere aliena: et ab extranea q̄ mollit sermōes suos: et relinq̄t ducē pubertatis sue: et pacti dei sui oblita est. Inclinata ē enī ad mortē dom⁹ eius: et ad inferos semite ipsius. Dēs q̄ ingrediunt̄ ad eā nō reuertent̄: nec app̄hēdent semitas vite. Et ambules in via bona: et calles iustorū custodias. Qui enī recti sunt habitāt in terra: et simplices p̄manebūt in ea. Impij dō de terra p̄dent̄: et q̄ iniquā agūt auferent̄ ex ea.

C.S. De p̄ceptis mēorādis: et fiducia h̄nda in deū nō in p̄pa prudentia. de timēdo et honorādo deū. de amādo disciplinā. de laude sapie. de impio nō timēdo. et bono opere nō differēdo. de impio illusore nō mirando. **Ca. III**

Fili mi ne obliuiscaris legi mee: et p̄cepta mea cor tuū custodiat. Longitudinē enī dierū et ānos vite et p̄cezes apponēt tibi. Discēdia et veritas te nō deserāt. Circūda eas gutturi tuo: et describe ī tabul⁹ cordis tui: et inuenies

grām et disciplinā bonā corā deo et hoīb⁹. Habe fiducia in dño ex toto corde tuo: et ne inmitaris prudentie tue. In oīb⁹ vijs tuis cogita illū: et ip̄e diriget gressus tuos. Ne sis sapiēs apud temetip̄m. Time deū et recede a malo. Sanitas quippe erit vmbilico tuo: et irrigatio ossiū tuorū. Honora dñm de tua suba: et de p̄mitijs oīuz frugū tuarū da paupib⁹: et implebunt horrea tua saturitate: et vino torcularia redundabunt. Disciplinā dñi fili mi ne abijcias: nec deficias cū ab eo corripēris. Quē enī diligit dñs corripit et quasi pater in filio cōplacet sibi. Beat⁹ homo q̄ inuenit sapiam et q̄ affluit prudentia. Melior est acq̄sitiō eius ne gotiatione auri et argenti: primi et purissimi fructus ei⁹. Preciosior ē cūctis opib⁹ sapiā: et oīa que desiderant̄: huic nō valent cōpari. Longitudo dierū in dextera ei⁹: et in sinistra illi⁹ diuitie et gloria. Vie ei⁹ vie pulchre: et oēs semite ei⁹ pacifice. Lignū vite ē bis q̄ app̄hēderint eā: et q̄ tenuerint eā beati. Dñs sapiā fundauit terrā: stabiliuit celos prudentia. Sapiā illi⁹ eruperunt abyssis: et nubes rose cōcrescūt. Fili mi ne effluāt hec ab oculis tuis. Custodi legē meā atq̄ cōsiliū meū: et erit vita aīe tue: et grā faucibus tuis. Tūc ambulabis fiducialiter in via tua: et pes tu⁹ nō impinget. Si dormieris nō timebis: quiesces et suavis erit somn⁹ tuus. Ne paueas repentino terrore: et irruētēs tibi potētias impiorū. Dñs enī erit in latere tuo: et custodiet pedē tuū ne capiaris. Noli phibere benefacere eū q̄ pot̄: si vales et ipse benefac. Ne dicas amico tuo: vade et reuertere: et cras dabo tibi: cū statim possis dare. Ne moliaris amico tuo malū: cū in te habeat ille fiducias. Nō contendas aduersus hoīem frustra cū ip̄e tibi nihil male fecerit. Ne emuleris hoīem iniustū nec imiteris vias ei⁹: quia abhominatio est dñi oīs illusor: et cū simplicib⁹ p̄mocinatio eius. Egestas a dño in domo impij: habitacula autē iustorū benedicent̄. Ip̄e deludet illusores: et mansuetis dabit grām. Gloriā sapientes possidebunt: stultorū exultatio ignominia.

C.S. Salomon ostendit querendā sapiāz p̄ exemplū sui: et fructū sapiētie: et viam sapiētie: et viam impiorū. loquitur alternatim de custodiēdis eloquijs dei. de custodia cordis: oris et gressuum **Ca. IIII**

Audite filij disciplinā patris: et attendite vt sciatis prudentiam. Donum bonum tribuā vobis: legē meā ne derelinquatis. Nam et ego filius fui patris mei: tenellus et vni genitus corā matre mea: et docebat me atq̄ dicebat. Suscipiat verba mea cor tuū: custodi p̄cepta mea et viues. Posside sapiētiā: posside prudentias. Ne obliuiscaris neq̄ declines a verbis oris mei. Ne dimittas eam et custodiet te: di-

Regū. rñ. b
Tobie. iij. b

Hebre. rñ. b
Apoca. iij. d

infra. viij. b

E

D

A

Proverbia

B hige eā et cōseruabis te. Principiū sapiētie possi
de sapiam: et in oī possessione tua acq̄re prudē
tiam. Arripe illā et exaltabit te: glorificaberis ab
ea cū eā fueris amplexatus. Dabit capiti tuo au
gmēta gr̄az: et corona incl̄yta p̄teget te. Audi fili
mi et suscipe verba mea: vt multiplicētur tibi an
ni vite. Viā sapiētie mōstrabo tibi: et ducā te p̄
semitas equitatis: quas cū ingressus fueris: nō
artabūtur gressus tui: et currēs nō habebis offen
diculū. Tene disciplinā: ne dimittas eā. Custodi
illā: q̄ illa est vita tua. Ne delecteris in semitis
impiorum: nec tibi placeat maloz via. Fuge ab
ea nec transeas p̄ illā: declina et desere eā. Nō em̄
dormiūt nisi cū malefecerint et nō capiūt somnus
ab eis nisi supplantauerint. Comedūt panē im
pietatis: et vinum iniquitatis bibunt. Iustoz
autē semita q̄si lux splendens: procedit et crescit
vsq̄ ad perfectā diē. Via impiorū tenebrosa: ne
sciunt vbi corruant. Fili mi ausculta sermones
meos: et ad eloquia mea inclina aurē tuā. Ne re
cedāt ab oculis tuis: custodi ea in medio cordis
tui. Vita em̄ sunt inuenientib⁹ ea. et vniuerse car
ni sanitas. Om̄i custodia serua cor tuū: q̄ ex ip̄o
vita procedit. Remoue a te os prauū: et detrahē
tia labia sint p̄cul a te. Oculi tui i recta videāt: et
palpebre tue precedant gressus tuos. Dirige se
mitas pedibus tuis: et oēs vie tue stabiliēt. Ne
declines ad dexteraz neq̄ ad sinistra. Auerte pe
dem tuam a malo. Vias em̄ que a dextris sunt:
nouit dñs: peruerse vero sunt que a sinistris
Ipse enim rectos faciet gressus tuos: itinera au
tem tua in pace producet.

C.S. De vitanda meretrice. de honore et la
boribus et annis non perdendis. de bibendis
aquis cisterne proprie. de diligenda vxore: et fu
gienda aliena. **Ca.V**

B **H**ili mi attēde ad sapiētiam meā: et pruden
tie mee inclina aurē tuā vt custodias co
gitationes: et disciplinā labia tua cōser
uent. Ne intēderis fallacie mulieris. Fauus em̄
distillās labia meretricis: et nitid⁹ oleo guttur
ei⁹. Nouissima aut̄ illi⁹ amara q̄si absinthium: et
lingua eius acuta quasi gladius biceps. Pedes
ei⁹ descēdūt i mortē. et ad inferos gressus eius pe
netrant. Per semitā vite nō ambulāt. vagi sunt
gressus eius et inuestigabiles. Nunc ergo fili mi
audi me. et ne recedas a verbis oris mei. Longe
fac ab ea viā tuaz. et ne appropinques forib⁹ do
mus ei⁹. Ne des alienis honorē tuū et ānos tuos
crudeli. Ne forte impleant extranei viribus tuis
et labores tui sint in domo aliena: et gemas i no
uissimis q̄n cōsumpseris carnes tuas et corpus
tuū et dicas. Cur detestatus sum disciplinā: et in
crepationibus nō acquieuit cor meū. Nec audi
ui vocē docentiū me. et m̄gr̄is non inclinaui au

rem meā. Bene fui in oī malo: in medio ecclesie
et synagoge. Bibe aquā de cisterna tua: et fluē
ta putei tui. Deriuētur fōtes tui foras: et in pla
teis aq̄s tuas diuide. Habeto eas solus. nec sint
alieni participes tui. Sit vena tua bñdicta: et le
tare cū muliere adolescētie tue. **Ca.VI**
Serua charissi
ma: et gratissimus hinnulus. **U**bera ei⁹ mebrēt
te omni tēpore: et in amore ei⁹ delectare iugiter.
Quare seduceris fili mi ab aliena: et foueris in
sinu alteri⁹. Respicit dñs viā hoīs. et oēs gres
sus eius p̄siderat. Iniquitates sue capiunt impiū
et funibus peccatoz suoz constringitur. Ipse
moriētur: q̄ nō habuit disciplinā: et in multitu
dine stulticie sue decipietur.

C.S. Instruit p̄ceptorē siue creditores aiaz
exercitat pigrū: arguit scismaticū. de vigili custo
dia legis: de fugienda adultera. de heresi et ei⁹
fallacia. **Ca.VI**

B **H**ili mi si spopōderis p̄ amico tuo: defis
xisti apud extraneū manū tuā. Illa q̄at
es verbis oris tui: et cap⁹ p̄p̄rijs sermo
nib⁹. **F**ac ergo qd̄ dico fili mi et temetipsū libe
ra. q̄ incidisti in manū p̄mi tui. Discurre festi
na: suscita amicū tuū. Ne dederis somnū oculis
tuis: nec dormitēt palpebre tue. Eruere q̄si da
mula de manu. et q̄si auis de insidijs aucupis.
Vade ad formicā o piger: et cōsidera vias eius
et discite sapiētiam. Que cū nō habeat ducem nec
p̄ceptorē nec p̄ncipē: parat in estate cibū sibi. et
cōgregat in messe qd̄ comedat. **V**sq̄quo piger
dormies? **Q**uādo cōsurges e somno tuo. **P**an
lulū dormies. paululū dormitabis. paululū cō
sures man⁹ tuas vt dormias. et veniet tibi quasi
viator egestas. et paupies quasi vir armat⁹. **S**i
vero impiger fueris. veniet vt fons messis tua.
et egestas lōge fugiet a te. **N**ō apostata. vir inuti
lis graditur ore pueris. anuit oculis. terit pede
digito loquitur. prauo corde machinatur malū
et oī tpe iurgia seminat. **H**uic exēplo veniet p̄t̄
tio sua et subito cōteretur. nec habebit vltra me
dicinā. **S**ex sunt q̄ odit dñs. et septimū detesta
tur aia ei⁹. **O**culos sublimes. linguā mendacē.
man⁹ effundētes innoxius sanguinē. cor machi
nans cogitatōes pessimas. pedes veloces ad
currēdum in malū. p̄ferentē mendacia. testē fal
lacē. et eū q̄ seminat iter fratres discordias. **C**on
serua fili mi p̄cepta patris tui. et ne dimittas le
gē matris tue. liga eā in corde tuo iugit. et cir
cūda gutturi tuo. **C**ū ambulaueris gradiatur
tecū. cū dormieris custodiāt te. et enigilās loq̄
re cū eis. **Q**uia mādatū lucerna est. et lex lux. et
via vite increpatio discipline vt custodiant te a
muliere mala. et a blanda lingua extranee. **N**ō
concupiscat pulchritudinem eius cor tuum. ne
capiaris nutibus illius. **P**recin⁹ enim scoti

Proverbia

vit est vnius panis, mulier autē viri preciosam
aiam capit. Nunquā pōt hō abscōdere ignē i sinu
suo vt vestimēta illius nō ardeāt. aut ambulare
sup prunas vt nō plante cōburant ei? Sic q̄ in
greditur ad mulierē primi sui, non erit mundus
cum tetigerit eā. Non grandis est culpa cū quis
furatus fuerit. Furatur em̄ vt esurientē impleat
animā. Deprehēsus q̄ reddet septuplū: et omnē
substantiam dom⁹ sue tradet et liberabit se. Qui
autem adulter est ppter cordis inopiā pdet aīas
suam. Turpitudine et ignominiam cōgreget, sibi
et opprobrium illius non delebitur. Quia zelus
et furor viri non parcat in die vindicte: nec acq̄
sct cuiusq̄ precibus: nec suscipiet pro redemp
tione dona plurima.

C.S. Inuitat ad timorē dñi et custodiā māda
torū ei⁹. describit mulierē adulterā, refert verba
eius: et dehortat a vijs eius. **Ca. VII**

A **H**li mi custodi sermones meos: et prece
pta mea reconde tibi. Fili honora dñm et
valebis preter eū vero nō timueris alie
nū. Serua mandata mea et viues: et legem meaz
quasi pupillā oculi tui. Liga eam in digitis tuis
scribe illaz in tabulis cordis tui. Dic sapiē: soror
mea es: et prudentiā voca amicā tuam. Et custo
diat te a muliere extranea et ab aliena: que verba
sua dulcia facit. De fenestra em̄ dom⁹ mee p can
cellos pspici iuuenē et video paruulos. Consi
dero vecordē iuuenē q̄ transit p plateas iuxta ā
gulum: et prope viā domus illius gradit̄ i obscu
ro aduersperascente die in noctis tenebris et cali
gine. Et ecce occurrit illi mulier in ornatu mē
tricio: preparata ad decipiēdas aīas. Barrula
et vaga: quietis impatiēs: nec valens in domo
cōsistere pedibus suis. Nunc foris: nūc i plateis
nūc iuxta angulos insidians. Apprehensumq̄
deosculat̄ iuuenē et p caci vultu blandit̄ dicens.
Victimas p salute deuouit: hodie reddidi vota
mea. Idcirco egressa sum in occursum tuum:
desiderās te videre et repperi. Interui funib⁹ le
ctulū meū: strauit tapetibus pictis ex egypto asp
si cubile meū myrrha et aloē et cinamomo. Veni
inebriemur vberibus et fruamur cupitis ample
xibus donec illucescat dies. Nō est em̄ vir in do
mo sua: abiit via longissima. Sacculus pecunie
secū tulit in die plene lune reuersurus est in do
mū suā. Irretiuit eū multis s̄monib⁹: et blādicij
labioꝝ ptraxit illū. Statim eā sequit̄ q̄si bos du
ctus ad victimā: et q̄si agn⁹ lasciuens et ignorās
et nescit q̄ ad vincula stult⁹ trahat̄: donec transi
gat sagitta iecur ei⁹. Velut si auis festinet ad la
queū: et nescit q̄ de periculo aie illi⁹ agit. Nūc er
go fili mi audi me: et attende verbis oris mei. Ne
abstrahatur in vijs illius mens tua: neq̄ deci
piaris semitis eius. Multos enī vulneratos de

iecit: et fortissimi quicq̄ interfecti sunt ab ea. Nie
inferi domus eius: penetrātes interiora mortis
C.S. Sapiētia cōmēdat doctrinā suā et pre
fert cūct⁹ opib⁹, et dicit q̄ coetna ē deo p̄ri: et cū
ipso creauit oīa: et se pbat audire deū. **VIII**

A **N**unquā non sapiā clamitat, et prudentia
dat vocē suā. In sūmis excelsisq̄ stici
bus, supra viā in medijs semitis stans:
iuxta portas ciuitatis: in ipis forib⁹ loq̄t̄: dicens
O viri ad vos clamito: et vox mea ad filios ho
minū. Intelligite paruuli astutiā: et insipientes
aiaduertite. Audite qm̄ de reb⁹ magnis locutura
sum: et aperient labia mea vt recta predicet̄. Ve
ritatē meditabitur guttur meū, et labia mea dete
stabitur impiū. Iusti sunt oēs sermōes mei nō
est in eis prauū qd̄ neq̄ puerus. Recti sunt in
telligētib⁹ et eq̄ inueniētib⁹ sciam. Accipite disci
plinā meā et nō pecuniā, doctrinā maḡ q̄ aurū
eligite. Melior est enī sapiētia cūctis opib⁹ p̄cio
sissimis: et oē desiderabile ei nō potest cōparari
Ego sapiētia habito in psilio: et eruditio inter sū
cogitatōib⁹. Timor dñi odit malū, arrogātiā et
supbiā, et viam prauaz: et os bilingue detestor.
Deū est psiliū et eq̄tas. Dea est prudētia, mea
est fortitudo. Per me reges regnāt: et legū p̄dis
tores iuxta decernūt. Per me p̄ncipes ipāt et po
tentes decernūt iusticiā. Ego diligētes me dili
go: et q̄ mane vigilauerint ad me inuenient me,
Deū sunt diuitie et gl̄ia: opes supne et iusticia
Melior est fruct⁹ meus auro et lapide p̄cioso: et
genimina mea argēto electo. In vijs iusticie ābu
lo in medio semitaz iudicij: vt ditez diligētes
me: et thesauros eorū repleaz. Dñs possedit me
in initio viaz suarū: anteq̄ q̄c̄q̄ faceret a princi
pio, ab eterno ordinata sum, et ex antiq̄s anteq̄
terra fieret. Nō dū erant abyssi: et ego iā cōcepta
eram. Necdū fontes aquaz eruperant: necdum
mōtes graui mole p̄stiterāt. Nūc oēs colles ego
parturiebar: adhuc terrā nō fecerat: et flumina et
cardines orbis terre. Quando preparabat celos
aderam, qm̄ certa lege et gyro vallabat abyssos.
Nūc ethera firmabat sursum, et librabat fontes
aquaz. Nūc circūdabat mari terminū suū et legē
ponebat aq̄s ne trāsirent fines suos. Nūc appē
debat fundamēta terre: cū eo erā cuncta cōpo
nens. Et delectabar p̄ singulos dies ludēs corā
eo oī tpe: et ludēs in orbe terrarū: et delitē mee
esse cū filijs hoīz. Nūc ergo filij audite me. Bea
ti q̄ custodiūt vias meas. Audite disciplinam et
estote sapiētes: et nolite abijcere eā. Beat⁹ hō
q̄ audit me et q̄ vigilat ad fores meas quotidie
et obseruat ad postes ostij mei. Qui me inuen
rit: inueniet vitā, et hauriet salutem a dño. Qui
autē in me peccauerit, ledet aīam suā, Omnes q̄
me oderunt, diligunt mortem,

Proverbia

E. S. Sapia carne assumpta edificavit sibi domum reuocat ab infantia: pmittit annos vite: de- scribit mulierem adulteram siue heresim. IX

Sapientia edificavit sibi domum: excidit columnas septem. Imolauit victimas suas: miscuit vinum: et proposuit mesam suam. Misit ancillas suas ut vocarent ad arcem: et ad membra ciuitatis. Si quis est puulus veniat ad me. Et insipientibus locuta est. Venite comedite panes meos: et bibite vinum quod miscui vobis. Relinquit infantiam et venite et ambulate per vias prudentie. Qui erudit derisorum: ipse iniuriam sibi facit. et qui arguit impium: sibi maculam generat. Noli arguere derisorum ne oderit te. Argue sapientem: et diliget te. Da sapienti occasionem: et addet ei sapientiam. Doce iustum et festinabit accipere. Principium sapientie timor domini: et scia sanctorum prudentia. Per me enim multiplicabunt dies tui addent tibi: et auertere. Si sapiens fueris tibi metipsum eris: si autem illusor: solus porta bis malum. Mulier stulta et clamorosa: plenasque cebris: et nihil omnino sciens: sedet in foribus domus sue super sellam in excelso vrbis loco: ut vocaret transcentes per viam: et pergentes itinere suo. Quis est puulus declinet ad me. Et vecordi locuta est. Aquae furtive dulciores sunt: et panis absconditus suauior. Et ignorauit quod ibi sint gigantes: et in profundis inferni conuiuie eius. Qui emiz applicabitur illi: descendet ad inferos, nam qui abscesserit ab ea: saluabitur.

E. S. Alternatim loquitur de filio sapiente et stulto: iusto et impio: simplici et prauo: de charitate et odio: et bono lingue et malo. Ca. X

Filius sapiens letificat patrem: filius vero stultus mestitia est matri sue. Nil proderunt thesauri impietatis: iusticia vero liberabit a morte. Non affliget dominus famam iusti: et insidias impiorum subuertet. Egrestate operata est manus remissa: manus autem fortium diuitias parat. Qui nititur mendacibus habet pascit veros: idem autem ipse sequitur aues volantes. Qui congregat in messe: filius sapiens est. qui astitit stertit estate: filius confusionis. Benedictio domini super caput iusti: os autem impiorum operit iniquitatem. Memoria iusti cum laudibus: et nomen impiorum putrescet. Sapiens corde precepta suscipiet: stultus cedit labijs. Qui ambulat simpliciter: ambulat confidenter. qui autem deprauat vias suas: manifestus erit. Qui annuit oculo dabit dolorem: et stultus labijs verberabit. Vena vite os iusti: et os impiorum operit iniquitatem. Quis suscitatur rixas: et vniuersa delicta operit charitas. In labijs sapientis inuenitur sapientia: et virga in dorso eius qui indiget corde. Sapientes abscondunt scientiam: os autem stulti confusio prima est. Substantia diuitis verba fortitudinis eius: pauperum egestas eorum. Opus iusti ad vitam: fructus autem impij ad perditionem. Via vite custo-

dienti disciplina: qui autem in reparationes relinquit errat. Abscondit odium labia mendacia: qui profert contumeliam: insipientes est. In multiloquio non deerit peccatum. qui autem moderatur labia sua: prudentissimus est. Argentum electum lingua iusti: cor autem impiorum pro nihilo. Labia iusti erudiunt plurimos qui autem indocti sunt in cordis egestate morientur. Benedictio domini diuites facit nec sociabitur ei afflictio. Quasi per risum stultus operatur scelus: sapientia autem est viro prudentia. Quod timet impius veniet super eum desiderium suum iustus dabitur. Quasi tempestas transiens non erit impius. iustus autem quasi fundamentum sempiternum. Sicut acetum dentibus: et fumus oculis sic piger his qui miserunt eum. Timor domini apponet dies: et anni impiorum breuiabuntur. Expectatio iustorum leticia: spes autem impiorum peribit. Fortitudo simplicis via domini: et pauperum his qui operantur malum. Iustus in eternum non commouebitur: impij autem non habitabunt super terram. Os iusti parturiet sapientiam: lingua prauorum peribit. Labia iusti considerant placita: et os impiorum peruersa.

E. S. De equitate et humilitate: simplicitate et iusticia. de gubernatore et dispensatore. de misericordia et clementia: et eorum contrariis. de diuidentibus propria. de venundatione. de querente bonum. de uxore iusti. de flagello iusti et eorum contrariis. Ca. XI

Satana dolosa abominatio est apud deum: et pondus equum voluntas eius. Vbi fuerit superbia: ibi erit et contumelia. vbi autem est humilitas: ibi et sapientia. Simplicitas iustorum diriget eos: et supplantatio perversorum vastabit illos. Non perderunt diuitie in die ultionis: iusticia autem liberabit a morte. Iusticia simplicis diriget viam eius: et in impietate sua corruet impius. Iusticia rectorum liberabit eos: et in insidijs suis capiuntur iniqui. Mortuo homine impio nulla erit ultra spes: et expectatio sollicitorum peribit. Iustus de angustia liberatus est: et tradet impius pro eo. Simulatores ore decipit amicum suum: iusti autem liberabuntur scientia. In bonis iustorum exaltabit ciuitas: et in perditione impiorum erit laudatio. Benedictio iustorum: exaltabit ciuitas: et ore impiorum subuertetur. Qui despicit amicum suum: indiges corde est: vir autem prudens tacebit. Qui ambulat fraudulenter reuelat arcana. qui autem fidelis est: celat amici commissum. Vbi non est gubernator populus corruet: salus autem vbi multa consilia. Affliget malo qui fidem facit per extraneo. qui autem cauet laqueos: securus erit. Mulier gratiosa inueniet gloriam. et robusti habebunt diuitias. Benefacit anime sue vir misericors qui autem crudelis est: etiam propinquos abiicit. Impius facit opus instabile: seminati autem iusticia merces infidelis. Clementia preparat vitam: et sectatio malorum mortem. Abominabile domino cor prauum: et voluntas eius in his qui simpliciter am-

3. i. a. v. s. cr.
Ecclesi. i. b

infra. xv. c
infra. xi. a

Ecclesi. v. b
infra. xij. d

infra. xvij. c

Ecclesi. xvij.

i. pe. ii. b

infra. xvij. b

D

D

D

D

D

D

D

D

D

D

Proverbia

bulant. Manus in manu non erit innocens malus semen autem iustorum saluabit. Circulus aureus in naribus suis mulier pulchra et fatua. Desiderium iustorum omne bonum est: prestolatio impiorum furor. Alii diuidunt propria: et ditiores fiunt. alii rapiunt non sua: et semper in egestate sunt. Anima que benedicit impinguabitur. et que inebriat ipse que inebriabitur. Qui abscondit frumenta maledicetur in populis benedictio autem super caput uidentium. Bene surgit diluculo que querit bona. qui autem inuestigator malorum est. opprimetur ab eis. Qui confidit in diuitiis suis: corruet. iusti autem quasi uirens folium germinabunt. Qui conturbat domum suam possidebit ventos: et qui stultus est seruiet sapienti. Fructus iusti lignum vite. et qui suscipit animas sapiens est. Si iustus in terra recipit: quomodo magis impius est peccator.

C. S. De agenda gratia. et iusticia iudicanda. de doctore uero. de cognoscendis iumentis propriis: et eorum contrariis. de terra colenda. de bonis et malis que sunt in lingua. de securitate iusti. de manu fortium. de merore uiri. de negligendo dano propter amicum. **Ca. XII**

Qui diligit disciplinam diligit scientiam. que autem odit increpationes: insipientis est. Qui bonus est hauriet sibi gratiam a domino. que autem confidit in cogitationibus suis: impie agit. Non roborabit homo ex impietate: et radix iustorum non commouebitur. Mulier diligens corona est viro suo. et putredo in ossibus eius: que confusione res dignas gerit. Cogitationes iustorum iudicia: et consilia impiorum fraudulenta. Verba impiorum insidiantur sanguini: os iustorum liberabit eos. Verite impios et non erunt: domus autem iustorum permanebit. Doctrina sua noscitur uiri. qui autem uanus et excors est: patebit contemptui. Melior est pauper et sufficiens sibi: quam gloriosus et indigens pane. Nouit iustus iumentorum suorum animas: viscera autem impiorum crudelia. Qui operatur terram suam satiabitur pambus. qui autem sectatur ocium: stultissimus est. Qui suauis est. uiuit in moderationibus: in suis monitionibus reliquit contumeliam. Desiderium impij monumentum est pessimorum radix autem iustorum proficiet. Propter peccata labiorum ruina proximat malo: effugiet autem iustus de angustia. De fructu oris sui unusquisque replebitur bonis: et iuxta opera manuum suarum retribuetur ei. Via stulti recta in oculis eius: qui autem sapiens est: audit consilia. Fatuus statim indicat iram suam: qui autem dissimulat iniuriam callidus est. Qui quod nouit loquitur: in dex iusticie est. qui autem mentitur testis est fraudulentus. Est qui promittit. et quasi gladio pungit conscientie. lingua autem sapientium sanitas: Labium ueritatis firmum erit in perpetuum. que autem testis est repentinus: concinnat linguam mendacij. Do-

lus in corde cogitantium mala. qui autem pacis inuenit consilia: sequitur eos gaudium: Non conturbabit iustum quicquid ei acciderit: impij autem replebunt malo. Abominatio est domino labia mendacia qui autem fideliter agunt: placet ei. Homo uersus celat scientiam: et cor insipientium puocat stulticiam: Quomodo fortius dominabitur. que autem remissa est: tributis seruiet. Ueror in corde uiri humiliabit illum. et sermone bono letificabitur. Qui negligit danus propter amicum: iustus est. iter autem impiorum decipiet eos. Non inueniet fraudulentus lucrum: et substantia hominis erit auri precium. In semita iusticie uita: iter autem deuius ducit ad mortem.

C. S. De custodia auris et duplici corde. de falsis diuitiis. de lucerna impiorum. de substantia festinata. de contemnitibus voragine. de uicio de similitudine commutatum et filijs iusti. de cibus qui a parentibus congregati sunt. **Ca. XIII**

Alius sapiens doctrina patris. qui autem illusor est non audit cum arguitur. De fructu oris sui homo satiabitur bonis: anima autem impiorum iniqua. Qui custodit os suum custodit animas suas: qui autem inconsideratus est ad loquendum: sentiet mala. Uult et non uult piger. anima autem operatur impinguabitur. Verbum mendax iustus detestabitur. impius autem confundit et confunditur. Iusticia custodit innocetis uiam: impietas autem peccatores supplantat. Et quasi diues cum nihil habeat: et est quasi pauper cum in multis diuitiis sit. Redemptio anime uiri diuitie sue: que autem pauper est in crepatione non sustinet. Lux iustorum letificat: lucerna autem impiorum extinguet. Inter superbos spururgia sunt: que autem agunt omnia cum consilio: reguntur sapientia. Substantia festinata minuet: que autem paulatim colligit manu: multiplicabit. Spes que differtur affligit animam: lignum vite desiderium ueniens. Qui detrahit alicui rei: ipse se in futurum obligat. qui autem timet preceptum: in pace uersabitur. Anime dolose errant in peccatis: iusti autem misericordes sunt: et miserantur. Lex sapientis fons uite: ut declinet a ruina mortis. Doctrina bona dabit gratiam: in itinere contemptorum vorago. Astutus omnia agit cum consilio que autem fatuus est aperit stulticiam. Nuncius impij cadet in malum. Legatus fidelis sanitas. Egestas et ignominia ei qui deserit disciplinam. qui autem acquiescit arguenti: glorificabitur. Desiderium si compleatur delectat animam: detestatur stulti eos qui fugiunt mala. Qui cum sapientibus graditur sapiens erit. amicus stultorum similis efficietur. Peccatores persequitur malum. et iustis retribuentur bona. Bonus reliquit heredes filios et nepotes. et custoditur iusto substantia peccatoris. Multi tibi in noualibus patrum: et alijs congregantur absque iudicio. Qui parcat uirge odit filium suum: qui autem diligit illum instanter eru-

D

s. r. a

A
s. ij. b

infra. xxi. d

B

A

C

D

infra. xxij. b
Eccl. ij. a

Proverbia

dit. Iustus comedit et replet animam suam: venter autem impiorum insaturabilis.

C. S. De sapiente muliere, de fortitudine bovis, de stulto nesciente: et via fallaci, de versuto et astuto, de despectu proximi, de misericordia, de divitijs boni operis: de timore domini, de patientia, de invidia, de calumnijs pauperis, de iusticia et accipio ministro.

Ca. XIII

Sapienter edificat domum suam: insipientes extructam quoque manibus destruet. Ambulans recto itinere: et timens deum, despicitur ab eo qui infami graditur via. In ore stulti virga superbia: labia sapientium custodiunt eos. Ubi non sunt boues: presepe vacuum est: ubi autem apparent plurime segetes: ibi manifesta est fortitudo bonis. Testis fidelis non metuetur, profert autem mendacium dolosus testis. Querit derisor sapientiam et non inuenit doctrinam prudentium facilis. Uade contra virum stultum: et nescit labia prudentie. Sapientia callidi est intelligere viam suam: et prudentia stultorum errans. Stultus illudet peccatum: et inter iustos morabitur gratia. Cor quod nouit amaritudinem anime sue: in gaudio eius non miscebitur extraneus. Domus impiorum delebitur: tabernacula iustorum germinabunt. Est via que videtur homini iusta: nouissima autem eius deducunt ad mortem. Risus dolore miscebitur: et extrema gaudij luctus occupat. Uisus suis replebitur stultus: et super eum erit vir bonus. Innocens credit omni verbo, astutus considerat gressus suos. Filio doloso nihil erit boni: seruo autem sapienti prosperi erunt actus et diriget via eius. Sapienter timet et declinat a malo: stultus transilit et confidit. Impatientes operabuntur stulticia: et vir versutus odiosus est. Possidebuntur puuli stulticia: et expectabunt astuti scientiam. Iacebunt mali ante bonos: et impij ante portas iustorum. Etiam proximo suo pauper odiosus est: amicum vero diuitum multi. Qui despicit proximum suum peccat, qui autem misereatur pauperi beatus erit. Qui credit in domino misericordiam diligit, errant qui operantur malum. Misericordia et veritas preparant bona. In omni opere bono erit abundantia: ubi autem verba sunt plurima: ibi frequenter egestas. Corona sapientum diuitie eorum: fatuitas stultorum imprudentia. Liberat animas testis fidelis: et profert mendacia versipellis. In timore domini fiducia fortitudinis: et filijs eius erit spes. Timor domini fons vite: ut declinet a ruina mortis. In multitudine populi dignitas regis: et in paucitate plebis ignominia principis. Qui patienter est multa gubernat sapientia: qui autem impatienter est: exultat stulticiam suam. Vita carnis sanitas cordis: putredo ossium inuidia. Qui calumniatur egentem exprobrat factori eius honorat autem eum qui misereatur pauperis. In malicia sua repellitur impius: sperat autem iustus in morte

sua. In corde prudentis requiescit sapientia: et indoctos quosque erudiet. Iusticia eleuat gentem, miseros autem facit populos peccatum. Acceptus est regi minister intelligens: iracundiam eius inutilis sustinebit.

C. S. De effectu sermonis boni, de cognitione dei, de victimis impiorum, de doctrina obedientie, de hilaritate scientie, laus timoris et castitatis, de iracundia, pigritia sapientia et vidua ecclesia, de avaricia et oratione iustorum, de fama bona, de discipulo obediente.

Ca. XV

Responsio mollis frangit iram, sermo durus suscitatur furor. Lingua sapientum ornat scientiam: os fatuorum ebullit stulticiam. In omni loco oculi domini: et templantur bonos et malos. Lingua placabilis lignum vite: que autem immoderata est conteret spiritum. Stultus irridet disciplinam patris sui: que autem custodit increpationes astutior fiet. In abundanti iusticia virtus magna est: cogitationes autem impiorum eradicabuntur. Domus iusti plurima fortitudo: et in fructibus impij conturbatio. Labia sapientium disseminabunt scientias cor stultorum dissimile erit. Victimae impiorum abominabiles domino vota iustorum placabilia. Abominatio est domino via impij: que sequitur iusticiam diligit ab eo. Doctrina mala deserentiis viam vite, que increpationes odit morietur. Infernus et perditio coram domino: quantomagis corda filiorum hominum. Non amat pestilens eum que se corripit: nec ad sapientes graditur. Cor gaudens exhilarat faciem: in merore animi deiecit spiritus. Cor sapientis querit doctrinam et os stultorum pascitur imperitia. Omnes dies pauperis mali: securus mens quasi iuge conuiuium. Melius est parum cum timore domini: quam thesauri magni et insatiabiles. Melius est vocari ad olera cum charitate: quam ad vitulum saginatum cum odio. Vir iracundus prouocat iras: que patienter mitigat suscitatas. Iter pigrorum quasi sepes spinarum, via iustorum absque offensu. Filius sapiens letificat patrem: et stultus homo despicit matrem suam. Stulticia gaudium stultorum: et vir prudens dirigit gressus suos. Dissipantur cogitationes ubi non est consilium: ubi vero sunt plures consilij confirmantur. Letat homo in sententia oris sui: et sermo oportunus est optimus. Semita vite super crudelitatem ut declinet de inferno nouissimo. Domum superborum demolietur dominus, et firmos faciet terminos vidue. Abominatio domini cogitationes male, et purus sermo pulcherrime firmabitur ab eo. Conturbat domum suam que sectatur avariciam, que autem odit munera uiuet. Per misericordiam et fidem purgantur peccata, per timorem autem domini declinat omnis a malo. Mens iusti meditabitur obedientiam, os impiorum redudat malis. Longe est dominus ab impijs, et orationes iustorum exaudiet. Lux oculorum letificat animam, fama bona impinguat ossa, Auris que audit increpa-

A
Job. xij. c

B
infra. xvi. d

C

D

infra

infra

infra

infra

infra

infra

Proverbia

tionēs vite: in medio sapientiuū cōmorabit. Qui abiicit disciplinam: despicit animam suam. qui autem acquiescit increpationibus: possessor est cordis. Timor domini disciplina sapientie: et gloriam precedit humilitas.

L.S. Quō dñs dirigit vias hoīuz: videt et pōderat. de via bona et laude paupertatis. de indignatione regis: et clementia et laude: et sapia: et humilitate. de scismatico et adultero. de laude se nectutis et patientie.

Ca. XVI

Dominis est animā preparare: et domini gubernare linguā. Dñs vie hominuz patet oculis eius: spirituuū ponderator est dominus. Reuela dño opera tua: et dirigentur cogitationes tue. Uniuersa propter semetipsuz operatus est dñs: impium quoq; ad diē maluz. Abominatio dñi est omīs arrogans: etiam si manus ad manū fuerit nō est innocēs. Initium vie bone facere iusticiam: accepta est apud deuz magis q̄ imolare hostias. Misericordia et veritate redimitur iniquitas: et in timore dñi declinat a malo. Cum placuerint dño vie hoīs: inimi eos quoq; eius cōuertet ad pacē. Melius est parum cū iusticia: q̄ multi fructus cum iniquitate. Cor hoīs disponit viā suam: sed dñi est dirigere gressus eius. Diuinitio in labiis regis: in iudicio non errabit os eius. Pondus et statera iudicia domini sunt: et opera eius omēs lapides seculi. Abominabiles regi qui agunt impie: quoniam iusticia firmat solū. Voluntas regum labia iusta: q̄ recta loquitur diriget. Indignatio regis nunciū mortis: et vir sapiēs placabit euz. In hilaritate vultus regis vita: et clemētia eius q̄si imber serotinus. Posside sapiam: quia auro melior est: et acq̄re prudentiā: q̄ preciosior est argento. Semita iustoz declinat mala: custos aīe sue seruat vitā suam. Cōtritiōne precedit superbia: et ante ruinam exaltabit spūs. Melius est humiliter cū mitib; q̄ diuidere spolia cū supbis. Eruditus in verbo reperiet bona: et qui sperat in domino beatus est. Qui sapiēs est corde: appellabitur prudēs. et qui dulcis eloquio: maiora reperiet. Fons vite cruditiō possidētis: doctrina stultozum fatuitas. Cor sapientis erudiet os eius: et labiis eius addat gratiā. Fauus mellis cōposita verba. dulcedo aīe sanitas ossiū. Est via que videtur homini recta: et nouissima ei; ducunt ad mortem. Anima laborantis laborat sibi: q̄ cōpult eum os suum. Vir insipiēs fodit malum: et in labiis eius ignis ardescit. Homo peruersus suscitāt lites: et verbosus separat principes. Vir iniquus lactat amicuū suum: et ducit eum per viā nō bonam. Qui attonitis oculis cogitat praua: mordēs labia sua pficiet malū. Corona dignitatis senectus que in vīs iusticie reperietur. Melior est patiens viro forti: et q̄ dominat animo

suo: expugnatoze urbium. Sortes mittunt in sinum: sed a domino temperantur.

L.S. De leta consciētia. de probatione iusti et gemma gratissima. de stulto incorrigibili. de stulto diuite. de vero amico et rectore animaruz. de oculis stultozum. de consilio stulto. de modo ramine lingue.

Ca. XVII

Melior est buccella sicca cū gaudio: q̄ domus plena victimis cum iurgio. Seruus sapiēs dominabit stultis filiis: et iter fratres hereditatē diuidet. Sicut igne pbatur argentum: et aurū camino: ita corda probat dñs. Malus obedit lingue inique: et fallax obtemperat labiis mendacibus. Qui despicit pauperē: exprobrat factori eius. et qui in ruina letat alteri non erit impunitus. Corona senū filij filioz et gloria filioz patres eoz. Non decent stultum verba cōposita: nec principem labiū mentiēs. Gemma gratissima expectatio prestolantis: quocunq; se vertit prudenter intelligit. Qui celat delictum: querit amicitias: qui altero sermone repetit: separat federatos. Plus proficit correctio apud prudentem: q̄ centū plage apud stultum. Semp iurgia querit malus: angel; aut crudelis mittet contra eum. Expedi magis vrse occurrere rapitis fetibus: q̄ fatuo cōfidenti sibi in stulticia sua. Qui reddit mala pro bonis: non recedet malus de domo eius. Qui dimittit aquam caput ē iurgioz: et anteq̄ patiatur contumeliā iudicium deserit. Et qui iustificat impium: et qui condennat iustum: abominabilis est vterq; apud deū. Quid prodest stulto habere diuitias: cum sapiētiam emere non possit. Qui altam facit domum suam: querit ruinā: et qui euitat discere incidet in malum. Omni tpe diligit amic; q̄ est: et frater in angustiis comprobatur. Stultus homo plaudet manibus suis: cum sponderit pro amico suo. Qui meditat discordias: diligit rixas: et qui exaltat os suuz querit ruinam. Qui peruersi cordis est: nō inuenit bonum: et qui vertit linguā incidet in malum. Natus est stultus in ignominiaz suam: sed nec pater in fatuo letabitur. Animus gaudens etatem floridam facit: spūs tristis excicat ossa. Munera de sinu impius accipit: vt peruertat semitas iudicij. In facie prudentis lucet sapientia: oculi stultozum in fimbis terre. Frater patris filius stultus: et dolor matris que genuit eum. Non est bonum damnum inferre iusto: nec percutere principem qui recta indicat. Qui moderatur sermones suos: doctus et prudens est: et preciosi spiritus vir eruditus. Stultus quoq; si tacuerit: sapiens reputabit. et si compresserit labia sua: intelligens.

L.S. De recessu ab amico. de desperato. de verbis viri. de nō deuiādo a veritate. de ore stulti de iusto se accusante. de fratre iuuāte frēz de fru

A
Ecclesi. x. d

Joh. xxxi. c
infra. xxiiij. c
B

E
Esaie. v. c

S. vi. a

D
S. xv. b

Eccā. viij. s

Proverbia

ctu oris, de muliere bona et de mala, de locutione diuitis et pauperis, de amico sociali. XVIII

Occasiones querit qui vult recedere ab amico omni tpe erit exprobrabilis. Non recipit stultus verba prudentie: nisi ea dixeris que versantur in corde eius. Impius cum in profundum venerit peccatorum contemnit: sed sequitur eum ignominia et opprobrium. Aqua profunda verba ex ore viri: et torrens redudans fons sapie. Accipe personam impij in iudicio non est bonum: ut declines a veritate iudicij. Labia stulti miscet se ris: et os eius iurgia puocat. Os stulti contritio eius: et labia ipsius ruina anime eius. Verba bilivus quasi simplicia: et ipsa perveniunt usque ad interiora ventris. Pigrum deiecit timor: anime autem effeminatorum esurient. Qui mollis et dissolutus est in opere suo: frater est sua opa dissipantis. Turris fortissima nomen domini: ad ipsam currit iustus et exaltabit. Substantia diuitis verba roboris eius et quasi murus validus circumdans eum. Antequam conteratur exaltatur cor hominis: et antequam glorificetur humiliatur. Qui prius respondet quam audiat: stultus se esse demonstrat et confusione dignum. Spiritus viri sustentat imbecillitatem suam: spiritum vero ad irascendum faciem: quis poterit sustinere? Cor prudentis possidebit scientiam: et auri sapientius querit doctrinam. Donum hominis dilatat viam eius: et antequam principis spaciatus ei facit. Iustus prior est accusator sui venit amicus eius et investigabit eum. Contradictiones comprimunt foras: et inter potentes quoque diiudicat. Frater qui adiuvat a fratre quasi civitas firma: et iudicia quasi vectes urbius. De fructu oris viri replebitur venter eius: et gemina labiorum ipsius saturabunt eum. Verba et vita in manibus lingue, qui diligunt eam comedent fructus eius. Qui invenit mulierem bonam: invenit bonum et hauriet iocunditatem a domino. Qui expellit mulierem bonam: expellit bonum: qui autem tenet adulteram stultus est et insipiens. Cum obsecrationibus loquitur pauper: et dives effabitur rigide. Vir amabilis ad societatem: magis amicus erit quam frater.

L. S. De paupere simplici: et de festinatione, de stulticia, de amicis diuitis et pauperis, de falso teste, de gloria patientis et pauperis, de ira regis, de litigiosa muliere, de pigredine operandi, de fervore misericordie: et de erudiendo filio, de pigro et de malleis derisorum. La XIX

Melior est pauper qui ambulat in simplicitate sua: quam dives torques labia sua et insipiens. Ubi non est scientia anime: non est bonus et qui festinus est pedibus offendet. Stulticia hominis supplantat gressus eius: et contra deum feruet animo suo. Diuitie addunt amicos plurimos: a paupere autem et hi quos habuit sepant. Testis falsus non erit impunitus et qui mendacia loquitur non effugi

et: Multi colunt personam potentis: et amici sunt dona tribuentis. Fratres hominis pauperis oderunt eum: insuper et amici procul recesserunt ab eo. Qui tamen verba sectatur nihil habebit. qui autem possessor est mentis diligit animam suam: et custos prudentie inveniet bona. Falsus testis non erit impunitus, et qui loquitur mendacia peribit. Non decent stultum diuitie: nec servum domini principibus. Doctrina viri per patientiam noscitur, et gloria eius est iniqua pertergredi. Sicut fremit leonis: ita et regis ira, et sicut ros super herbam: ita et hilaritas eius. Dolor patris filii stultus: et tecta insiter perstantia litigiosa mulier. Domus et diuitie dantur a parentibus, a domino autem proprie vxoris prudentes. Pigredo immittit soporem: et anima dissoluta esuriet. Qui custodit mandatum: custodit animam suam. qui autem negligit viam suam mortificabit. Generat domino: qui miseretur pauperis: et vicissitudinem suam reddet ei. Erudi filium tuum: ne desperes: ad interfectionem autem eius ne ponas animam tuam. Qui enim impatiens est sustinebit damnum: et cum rapuerit aliud apponet. Audi prolium et suscipe disciplinam, ut sis sapiens in novissimis tuis. Multe cogitationes in corde viri: voluntas autem domini in eternum permanebit. Homo indiges misericordie: et melior pauper iustus quam vir mendax. Timor domini ad vitam: et in plenitudine commorabitur absque visitatione pessimi. Abscondit piger manum suam sub ascella: nec ad os suum applicat eam. Peste lente flagellato stultus sapientior erit: si autem corriperis sapientem: intelliget sapientiam. Qui abscondit peccatum et fugit iram: ignominiosus erit et infelix. Non cesses audire filii doctrinam, nec ignores sermones scientie. Testis iniquus deridet iudicium: et os impiorum deuorat iniquitatem. Parata sunt derisoribus iudicia: et mallei percutientes stultorum corporibus.

L. S. De vino et ebrietationibus, de rege dissipate malum, de potere et mensura, de somno fugiendo, de eptore vilipedete, de pane mendacij, de hereditate festinata, de duplici potere, de maledictione patris et matris, de voto reddendo, de fortitudine, de lucerna mentis, de mundicia mentis. XX

Intriosa res vinum: et tumultuosa ebrietas. Quicumque bis delectatur non erit sapiens. Sicut rugit leonis: ita et terror regis: qui puocat cum peccat in animam suam. Honor est homini qui separat se a potentibus: omnes autem stulti miscetur contumelijs. Propter frigus piger arare noluit: medicabit ergo estate et non dabit illi. Sicut aqua profunda: sic prolium in corde viri, sed homo sapiens ex hauriet illud. Multi homines misericordes vocant virum autem fidelem quem inueniet. Iustus qui ambulat in simplicitate sua: beatos post se filios relinquit. Rex qui sedet in solio iudicij dissipat omne malum intuitu suo. Quis potest dicere: mundum est cor meum: purus sum a peccato. Pondus et

infra. xiiij. c

B

S. r. b
L

Eccli. xi. a

D

A
infra. xvij. a

B

infra. xvij. a

E

Eccli. xi. a

Roma. xv. a

D

Eccli. xi. a

D

infra. xvij. a

A

A

B

infra. xvij. a

B

infra. xvij. a

Proverbia

pondus. mēsurā z mēsurā: vtrūq; abominabile est apud deū. Et studijs suis intelligit puer: si mūda z recta sint opa ei. Aurē audientē z oculū videntē dñs fecit vtrūq; Noli diligere somnū ne te egestas opprimat. Aperi oculos tuos z saturare pamb. Malū est: malū est: dicit omnis emptor. Et cum recesserit: tunc gloriabitur. Est aurū z multitudo gemmū: vas autē p̄ciosum a labia scientie. Tolle vestimentū ei⁹ q̄ fideiussor extitit alieni: z pro extraneis aufer pignus ab eo. Suavis cū hoi panis mēdaci⁹: z postea impletur os ei⁹ calculo. Cogitatōes p̄sili⁹ roborānt z gubernaculis tractanda sunt bella. Si qui reuelat mysteria z ambulat fraudulēter: z dilatat labia sua: ne cōmisceris. Qui maledicit patri suo z matri: extinguet lumē eius in medijs tenebris. Hereditas ad quā festinat in principio: in nouissimo benedictōe carebit. Ne dicas. reddā malū pro malo: expecta dñm et liberabit te. Abominatio est apud deū pondus z pondus. statera dolosa non est bona. A dño diriguntur gressus viri. quis autē hominū intelligere potest viā suā? Ruina est homini deuotare sanctos: et post vota tractare. Dissipat impios rex sapiēs: z incuruat super eos fornicē. Lucerna dñi spiraculū hoīs q̄ inuestigat omnia secreta ventris. Misericordia z veritas custodiūt regem: z roborat clemētia thron⁹ eius. Exultatio iuuenis fortitudo eoz: et dignitas senū canicies. Liuz vulneris absterget mala: et plage in secretioribus ventris.

C.S. De corde regis. laus mie z iudicij. de potētia iniqua. de muliere litigiosa. de victoria christi. de superbo. de pigro z hostijs impioz. de viro obediente. de laude gr̄e z teste mādaci⁹.

Sicut diuisiones aquarū: ita cor regis in manu dñi: q̄cūq; voluerit inclinabit illud. Ois via viri recta sibi videt: appendit autē corda dñs. Facere misericordias z iudiciū: magis placet dño q̄ victime. Exaltatio oculoz est dilatatio cordis: lucerna impioz peccatū. Cogitatōes robusti semp in abūdātia ois autē piger i egestate est. Qui cōgregat thesauros lingua mēdaci⁹ van⁹ z excors est: z impinguetur ad laqueos mortis. Rapine impioz detrahent eos. qz noluerūt fecere iudiciū. Peruersa via viri aliena est a deo: q̄ autē mūdus est rectū opus eius. Meli⁹ est sedere in angulo domatis q̄ cū muliere litigiosa z in domo cōmuni. Ania impij desiderat malū: nō miserebit primo suo. Mulctato pestilēte sapiētior crit puulus: z si sectetur sapientē sumet scientiā. Excogitat iust⁹ de domo impij: vt detrahat impioz a malo. Qui obturat aurē suā ad clamorē pauperis. z ipse clamabit z nō exaudietur. Quunus absconditum extinguit iras: z domū in sinu indignatio

nem maximam. Baudiū iusto est facere iudiciū: z pauoz operantib⁹ iniquitatē. Vir qui errauerit in via doctrine: in cetu gigantūz cōmorabit. Qui diligit epulas in egestate erit. q̄ amat vinū z pinguia: nō ditabit. Pro iusto dabit impi⁹: et pro recto iniquus. Melius est habitare in terra deserta q̄ cum muliere rixosa z iracūda. Thesaurus desiderabilis z oleū in habitaculo iusti z imprudens homo dissipabit illud. Qui sequit iustitiam z miam inueniet vitā: iusticiā z gl̄iam. Ciuitatem fortiū ascēdit sapiēs destruxitq; robur fiduciā eius. Qui custodit os suū z linguā suā custodit ab angustijs animā suā. Supbus z arrogās vocat indoct⁹: q̄ in ira opat supbiā. Desideria occidūt pigrū: noluerūt em̄ quicq; manus eius opari. Tota die cōcupiscit z desiderat. q̄ autem iustus est tribuet z nō cessabit. Hostie ipioz rū abhominabiles que offerunt ex scelere. Testis mendax pibit vir obediēs loquet victoriā. Vir impius pcaciter obfirmat vultū suū: q̄ aut rect⁹ est corrigit viā suā. Nō est sapia. nō est prudētia. nō est cōsiliū contra dñm. Equus parat ad dies belli: dñs aut salutem tribuit.

C.S. De fama bona. de cōuenientia duarum naturarū in christo. de fine modestie. de fenerante. de dandis muneribus. de mundicia predicantis. de pigro. de puero stulto. de calummatore. de audienda sapientia. de violentia non faciēda pauperi. de amicitia iracundi. de non fideiubendo. de presumptione. **Ca. XXII**

Melius est nomē bonum q̄ diuitie multe: super argentū em̄ z aurūz gr̄a bona. Diues z pauper obutauerunt sibi: vtriusq; operator est dñs. Callidus videt malū: z abscondit se: innocens p̄transit z afflictus est dāno. Finis modestie timor dñi. diuitie z gloria z vita. Arma z gladij in via supbi. custos autē anime sue longe recedit ab eis. Proverbiuz est adolescēs iurta viā suam. etiam cum senuerit non recedet ab ea. Diues pauperibus imperat. z qui accipit mutuū seruus est fenerantis. Qui seminat iniquitatem: metet mala. z virga ire sue cōsummabit. Qui pronus est ad misericordiā benedicetur. de panibus enī suis dedit pauperi. Victoriā z honore acquirat qui dat munera. animā aut aufert accipientium. Eūce derisorē z eribit cum eo iurgii: cessabuntq; cause z contumelie. Qui diligit cordis mundiciam propter grām labiozū suoz: habebit amicum regē. Oculi dñi custodiūt scientiam. z supplantant vba iniqui. dicit piger: leo est fortis. in medio platearū occidendus suz. Fovea profunda os aliene. cui iratus est dñs incidet in eā. Stulticia colligata est in corde pueri z vga discipline fugabit eā. Qui calūniat pauperē vt augeat diuitias suas. dabit ipse ditiori et egebit. Fili mi inclina aures tuas. z audi verba

E

Eccle. xv. c

s. r. i. j. a
D

s. xv. b

A
Eccle. vij. a

B
Eccle. iij. c

infra. xvij. c

B

E

infra. xvij. b

infra. xvij. a

E

Eccle. xvi. b
Leuit. x. b

Roma. xij. d

D

s. eodem.

Reg. xv. c

D

infra. xvij. a

A

B

B

infra. xv. d

B

infra. xvij. a

Proverbia

sapientiu. Appone aut cor ad doctrinam meam: quae pulchra erit tibi cum seruaueris eam in ventre tuo. Et redundabit in labijs tuis: ut sit in domo fiducia tua. Unde et ostendam eas tibi hodie. Ecce de scripsi eam tibi tripliciter in cogitationibus et scientia: ut ostenderem tibi firmitatem et eloquia veritatis: respondere ex eis illis qui miserunt te. Non facias violentiam pauperi. quia pauper est: neque ceteras egenum in porta: quia indicabit dominus causam eius: et configet eos qui confixerunt animas eius. Noli esse amicus homini iracundo: neque ambules cum viro furioso: ne forte discas semitas: et sumas scandalum anime tue. Noli esse cum his qui defigunt manus suas: et qui vades se offerunt pro debitis. Si enim non habes unde restituas: quid cause est ut tollat operimentum de cubili tuo. ne transgrediaris terminos antiquos quos posuerunt patres tui. Vidisti virum velocem in opere suo: coram regibus stabit: nec erit ante ignobiles.

L. S. De iunio principum. de moderatiōe scientie. de non comedendo cum inuido. de agro pupillorum. de disciplina pueri. de comestione et ebrietate de concupiscentia meretricis. **XXIII**

Quando sederis ut comedas cum principe diligenter attende quae sunt apposita ante faciem tuam: et statue cultrum in gutture tuo: si tamen habes in potestate animam tuam. Ne desideres de cibis eius in quo est panis mendacii. Noli labozare ut dixeris: sed prudentie tue pone modum. Ne erigas oculos tuos ad opes quas non potes habere: quia facient sibi pennas quasi aquile et volabunt in celum. Ne comedas cum homine inuido: et ne desideres cibos eius: quoniam in similitudine arioli et coniectoris estimat quod ignorat. Comede et bibe dicet tibi: et mens eius non est tecum. Cibos quos comederas euomes: et perdes pulchros sermones tuos. In auribus insipientium ne loquar quia despicient doctrinam eloquii tui. Ne attingas paruulorum terminos: et agrum pupillorum ne introcas. Propinquus enim illorum fortis est: et ipse iudicabit contra te causam illorum. Ingrediatu ad doctrinam cor tuum: et aures tue ad verba scientie. Noli subtrahere a puero disciplinam: si enim percusseris eum virga: non morietur. Tu virga percutes eum. et animam eius de inferno liberabis. Sili mi si sapiens fuerit animus tuus: gaudebit tecum cor meum. et exultabunt renes mei cum locuta fuerint recta labia tua. Non emuletur cor tuum peccatores: sed in timore domini esto tota die. quia habebis spem in nouissimo: et prestolatio tua non auferet. Audi fili mi et esto sapiens: et dirige in via animum tuum. Noli esse in conuiujs potatozum: nec in comestationibus eorum: qui carnes ad vescendum conferunt. quia vacantes potibus et dantes symbola sumunt: et vestietur pannis dormitatio. Audi preem tuum qui

genuit te et non penas cum senuerit mater tua. Veritatem eme: et noli videre sapiam et doctrinam et intelligentiam. Exultat gaudio pater iusti: qui sapientem genuit letabitur in eo. Gaudeat pater tuus et mater tua: et exultet qui genuit te. Prebe filij mi cor tuum mihi: et oculi tui vias meas custodiant. Fovea enim profunda est meretrix: et puteus angustus aliena. Insidiat in via quasi latro: et quos incautos inuenerit interficiet. Qui ve: cuius patri ve: cui rix: cui fouee: cui sine causa vulnera: cui suffossio oculorum? Nonne his qui commorantur in vino et student calicibus epotandis? Ne intuear vinum quando flouescit: cum splenduerit in vitro color eius. Ingredis blande et in nouissimo mordebit ut coluber: et sicut regulus venena diffundet. Oculi tui videbunt extraneas: et cor tuum loquetur peruersa. Et eris sicut dormiens in medio mari: et quasi sopitus gubernator amisso clauo: et dices.erberauerunt me: sed non dolui: traxerunt me et ego non sensi. Quando euigilabo: et rursus vina reperiam.

L. S. De sapientia et sapiente. de stulto et desperante. de his qui ducunt ad mortem. de melle et fauo. de casu iusti et casu inimici. de equitate iudicij. de agro exercendo. de agro pigri hominis et de pigro. **Ca. XXIII**

Nemuleris viros malos: nec desideres esse cum eis: quia rapinas meditantur mens eorum: et fraudes labia eorum loquuntur. Sapientia edificabit domus: et prudentia roborabit. In doctrina replebuntur celaria vniuersa substantia pretiosa et pulcherrima. Vir sapiens fortis est: et vir doctus robustus et validus: quia cum dispositione intur bellum. et erit salus ubi multa pericula sunt. Excelsa stulto sapientia: in porta non aperiet os suum. Qui cogitat mala facere: stultus vocabitur. Cogitatio stulti peccatum est: et abominatio hominis detractor. Si desperaueris lapsus in die angustie: amminuetur fortitudo tua. Eruc eos qui ducunt ad mortem: et qui trahunt ad interitum liberare ne cesses. Si dixeris vires non suppetunt quae inspector est cordis ipse intelligit et seruatozem anime tue nihil fallit: reddetque homini iuxta opera sua. Comede fili mi mel: quia bonum est: et fauum dulcissimum gutturi tuo. Sic et doctrina sapientie anime tue: quae cum inueneris: habebis in nouissimis spes: et spes tua non pibit. Ne insidieris et gras impietatem in domo iusti: neque vastes requiem eius. Septies enim in die cadet iustus et resurget. impius autem corruet in malum. Cum ceciderit inimicus tuus ne gaudeas: et in ruina eius ne exultet cor tuum: ne forte videat dominus et displiceat ei: et auferat ab eo iram suam. Ne contendas cum pessimis: ne emuleris impios: quoniam non habent futurorum spem mali: et lucerna impiorum extinguetur. Time dominum fili mi et regem: cuius detractoribus non commiscearis. Quoniam repete

Proverbia

conferget perditio eorum: et ruinam vtriusque quis novit? **D**ec quoque sapientibus? Cognoscere personas in iudicio non est bonum. Qui dicunt impio iustus es: maledicent ei populi: et detestabuntur eos tribus. Qui arguunt cum laudabuntur: et super eos veniet benedictio. Labia deosculabitur qui recta verba respondet. **P**repara foras opus tuum: et diligenter exerce agrum tuum: et postea edifices domum tuam. Ne sis testis frustra proximo tuo: nec lares queque labijs tuis. Ne dicas: quod fecit mihi: sic faciam ei: et reddam unicuique secundum opus suum. **P**er agrum pigri transiit: et per vineas viri stulti. Et ecce totum repleverant vrtice: et operuerant superficiem eius spine: et maceria lapidum destructa erat. **Q**uod cum vidissem posui in corde meo: et exemplo didici disciplinam. **U**squequo piger dormies: usquequo de somno consurges. **P**arum inquam dormies: modicum dormitabis: paulillum manus conferes ut quiescas: et veniet tibi quasi cursor egestas tua: et mendicitas quasi vir armatus.

L. S. De celando verba. de purgando sermone. de humilitate. de predicante et obediente. de legato fideli. de melle edendo. de falso teste. de amico infideli. de incorrigibili. de tristitia avari. de benignitate. de dissipante. de detractione. de scandalo. de garrulitate.

Ca. XXV

Hec quoque parabole salomonis: quas translulerunt viri ezechie regi iuda. **G**loria dei est celare verbum: et gloria regum iue stigare sermonem. **C**elum sursum: et terra deorsum: et cor regum inscrutabile. **A**ufer rubiginem de argento: et egredietur vas purissimum. **A**ufer iracundiam de vultu regis: et firmabitur iustitia thronus eius. **N**e gloriosus appareas coram rege: et in loco magnorum ne steteris. **M**elius est enim ut dicatur tibi ascende huc: quam ut humiliaris coram principe. **Q**ue viderunt oculi tui ne proferas in iurgio cito: ne postea emendare non possis cum dehonoraeris amicum tuum. **C**ausam tuam tracta cum amico tuo: et secretum extraneo ne reuelas: ne forte insultet tibi cum audierit: et exprobrare non cesset. **G**ratia et amicitia liberant: quas tibi serua: ne exprobrabilis fias. **M**ala aurea in lectis argenteis qui loquitur verbis in tempore suo. **I**n auris aurea et margarita fulgens. qui arguit sapientem et aurem obedientem. **S**icut frigus nivis in die messis. ita legatus fidelis ei qui miserit eum animam ipsius requiescere facit. **N**ubes et ventus et pluuie non sequentes. **V**ir gloriosus et promissa non complens. **P**atientia leuemet princeps. et lingua mollis confringet duritiam. **M**el inuenisti: comede quod sufficit tibi: ne forte satiatu es euomas illud. **S**ubtrahere pedem tuum de domo proximi tui: ne quando satiatu es oderit te. **J**aculum et gladius et sagitta acuta: homo qui loquitur contra proximum suum falsum testimonium. **D**eus

putridus et pes lassus qui sperat super infideli in die angustie: et amittit pallium in die frigoris. **A**cetum in nitro: qui cantat carmina cordi pessimo. **S**icut tinea vestimento: et vermis ligno ita tristitia viri nocet cordi. **S**i esurierit inimicus tuus ciba illum. si sitit da ei aquam bibere. **P**runas cum congregabis super caput eius. et dominus reddet tibi. **V**etus aquilo dissipat plumas: et facies tristis linguam detrahentem. **M**elius est sedere in angulo domatis: quam cum muliere litigiosa: et in domo communi. **A**qua frigida anime sitienti: et nuncius bonus de terra longinqua. **F**ons turbatus pede et vena corrupta: iustus cadens coram impio. **S**icut qui mel multum comedit non est ei bonum: sic qui scrutator est maiestatis opprimet a gloria. **S**icut verberans patens et absque muroz ambitu: ita vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum.

L. S. De gloria stulti. de maledicto. de confutando stulto. de non committenda predicatione stulto. de reuerso ad peccatum. de pigro ostendente sapiam suam. de impatiente. de susurrone. de amico fraudulento.

Ca. XXVI

Quomodo nix in estate: et pluuie in messe sic indecens est stulto gloria. **S**icut avis ad alta transuolans: et passer qui libet vadens: sic maledictum frustra prolatum in queribus superueniet. **F**lagellus equo et chamus asino: et virga in dorso imprudentium. **N**e rideas stulto iuxta stultitiam suam: ne efficiaris ei similis. **R**ide stulto iuxta stultitiam suam: ne sibi sapiens esse videatur. **C**landus pedibus et iniquitatem bibens: qui mittit verba per nuncium stultum. **Q**uod pulchras frustra habet claudus tibias: sic indecens est in ore stultorum parabola. **S**icut qui mittit lapidem in acervum mercurij: ita qui tribuit insipienti honorem. **Q**uod si spina nascatur in manu temulentis: sic parabola in ore stultorum. **J**udicium determinat causas: et qui imposuit stulto silentium iras mitigat. **S**icut canis que reuertitur ad vomitum suum: sic imprudens qui iterat stultitiam suam. **A**uidisti hominem sapientem sibi videri: magis illo spem habebit insipientes. **D**icit piger leo est in via: et leena in itineribus. **S**icut ostium vertitur in cardine suo: ita piger in lectulo suo. **A**bscondit piger manus sub ascella sua. et laborat si ad os suum eas conuerterit. **S**apientior sibi stultus videtur: septem viris loquentibus sinit. **S**icut qui apprehendit auribus canem: sic qui transit et impatiens commiscetur rixi alteri. **S**icut noxius est qui mittit sagittas et lanceas in mortem: ita vir qui fraudulenter nocet amico suo: et cum fuerit deprehensus dicet: ludens feci. **C**um defecerint ligna extinguetur ignis: et susurrone subtracto iurgia coalescent. **S**icut carbones ad prunas et ligna ad ignem: sic homo iracundus suscitatur rixas. **V**erba susurronis quasi simplicia: et ipsa perueniunt ad intima cordis. **Q**uod si argento sordido ornare velis vas fictile: sic labia tument

Roma. xij. a

D
s. xxi. b

Eccle. iij. c

A

B

s. pe. ij. c

E

s. xij. d

Eccle. xxvij. b

D

Proverbia

tia cū pessimo corde sociata. Labijs suis intelligit inimic⁹: cū i corde tractauerit dolos. Quādo submiserit vocē suā ne credideris ei: qm̄ septem nēqtie sunt in corde illi⁹. Qui opit odiū fraudulenter. reuelabit malicia ei⁹ in cōcilio. Qui fodit foucā incidet in eā: et q̄ voluit lapidē reuertet ad eum. Lingua fallax non amat veritatem: et os lubricum operatur ruinas.

C.S. De iactātia. de ira stulti. de laude correptionis. de fama iustitie. de dulcedine boni animi. de adulate. de muliere litigiosa. de incorrigibili. de subditis agnoscendis. de sacris scripturis. **Ca. XXVII**

Non gloriaberis i crastinū ignorās qd̄ supuētura pariat dies. Laudet te alien⁹ et non os tuum: extrane⁹ et nō labia tua. Graue est fatig⁹ et onerosa arena: s; ira stulti vtroq; grauior. Ira non h; miscdiā: nec erumpēs furor: et impetū cōcitati spūs ferre q̄s poterit. Melior ē manifesta correctio: q̄ amor absconditus. Meliora sunt vulneca diligētis q̄ fraudulēta oscula odiētis. Anima saturata calcabit fauū: et aia esuriēs etiā amara p̄ dulci sumet. Sicut avis transmigrās de nido suo: sic vir q̄ dereliquit locū suū. Anguēto et varijs odorib⁹ delectatur cor. et bonis amici cōsilijs aia dulcorat. Amicū tuū et amicū p̄ris tui ne dimiseris: et domū fratris tui ne ingrediaris in die afflictionis tue. Melior est vicin⁹ iuxta: q̄ frater p̄cul. Stude sapiētie fili mi et letifica cor meū vt possis exprobranti rēdere sermonē. Astut⁹ vidēs malū abscondit⁹ est: paruuli trāseuntes sustinuerūt dispēdia: Tolle vestimentum ei⁹ q̄ spopōdit p̄ extraneo: et p̄ alienis aufer ei pign⁹. Qui benedixit primo suo voce grandi de nocte p̄surgēs maledicēti filis erit. Tecta p̄ stillātia in die frigoris et lingiosa mulier cōpanē. Qui retinet eā quasi q̄ ventū teneat: et oleū dextre sue euacuat. Ferrū ferro eracuit et hō eracuit faciē amici sui. Qui seruat ficū comedet fructus eius: et qui custos est dñi sui glorificabit. Quō in aq̄s resplēdent vult⁹ p̄spiciētū: sic corda hoīz manifesta sunt prudētib⁹. Infern⁹ et p̄ditio nunq̄ implētur: sicut et oculi hoīz insatiabiles. Quō p̄batur in conflatorio argentū: et in fornace aurum: sic probatur hō ore laudantis. Cor iniq̄ inquirit mala: cor autē rectū inquirit scientiā. Si cōtuderis stultum in pila q̄si ptisanas: feriente desup p̄lo nō auferet ab eo stulticia ei⁹. Diligēter agnosce vultū pecoris tui: tuosq; greges considera. Nō em̄ habebis iugiter potestātē: sed corona tribuet tibi in generatione et generatione. Aperta sunt prata et apparuerūt herbe virētes: et collecta sunt fena de mōtib⁹. Agni sunt ad vestimentū tuū: et hedi ad agri preciū. Sufficiat tibi lac caprarū in cibos tuos: et in necessaria domus tue: et ad victum ancillis tuis.

C.S. De securitate iusti. de longa via ductis. de fauore liberali. de oratione execrabili. de ruina deceptionis. de regno impio. de cōfessione et de timore dñi. de malo principe. de odiēte auariciam. de ocio. de accipiente personas. de corripiente. de illo qui subtrahit p̄riuel m̄ri. de dante pauperi. de p̄secutore antixpi. **XXVIII**

Hegit impi⁹ nemine persequēte. iust⁹ autē q̄si leo p̄fidēs absq; terrore erit. Prop̄ p̄ctā terre mlti principes ei⁹: et p̄pter hominis sapiētia et hoīz sciam q̄ dicūt vita ductis longior erit. Vir pauper calūniās pauperes. similis est imbrī vehemēti in quo paratur fames. Qui derelinquūt legē. laudāt impiū: q̄ custodiūt succendūt cōtra euz. Viri mali nō cogitāt iudicium. q̄ autē inquirūt dñm aiaduertūt oīa. Melior est pauper ambulans in simplicitate sua: q̄ diues in pramis itinerib⁹. Qui custodit legē fili⁹ sapiēs ē: q̄ autē comestatores pascit: p̄fundit p̄ez suū. Qui coacernat diuitias vsuris et fenore liberali: in pauperes cōgregat eas. Qui declinat aures suas ne audiat legem: oratio ei⁹ erit execrabilis. Qui decipit iustos in via mala in interitu suo corruct et simplices possidebunt bona eius. Sapiens sibi vedetur vir diues: pauper autem prudēs scrutabitur eū. In exultatiōe iustoz multa glia est: regnātib⁹ impijs ruine hoīm. Qui abscondit scelera sua nō dirigetur qui autē cōfessus fuerit et reliquerit ea misericordiā cōsequet. Beatus hō q̄ sp̄ est pavidus: q̄ nō mentis est dure: corruct in malū. Leo rugiēs et vsus esuriens p̄iceps ipi⁹ sup pplin pauperē. Dur⁹ indigēs prudentia: mltos opprimet p̄ calūniā. q̄ autē odit auariciā longi fiāt dies ei⁹. Hoīes q̄ calūniat anime sanguinē: si vsq; ad lacuz fugerit nemo sustinet. Qui ambulat simpliciter saluus erit: q̄ pueris gradif vijs cōcidet semel. Qui operatur terram suam satiabitur panib⁹ q̄ autē sectat ociū replebitur egestate. Vir fidelis multū laudabit: q̄ autē festinat ditari: non erit innocēs. Qui cognoscit in iudicio faciē nō bene facit. iste et pro buccella panis deserit veritatē. Vir q̄ festinat ditari et alijs inuidet ignorat q̄ egestas supueniet ei. Qui corripit hominē: grām postea inueniet apud eū: magis q̄ ille q̄ p̄ lingue blādimēta decipit. Qui subtrahit aliquid a patre suo vel a matre: et dicit hoc non esse peccatum: particeps homicide est. Qui se iactat et dilatat: iurgia concitat: q̄ nō sperat in dño saluabitur. Qui confidit in corde suo stultus est: qui autē graditur sapienter ipse laudabitur. Qui dat pauperi nō indigebit q̄ despicit deprecantē sustinebit p̄ nuriā. Cum surrexerint impij abscondentur hoīes: euz illi perierint multiplicabuntur iusti.

C.S. De incorrigibili. de p̄ncipatu ipi. de rege iusto. de hoīe ficto. de loq̄la iusti. de rege qui

Ecc̄. x. b
Ecc̄. xvij. d

Ecc̄. xxij. b

Job. vi. b

S. xx. c.

S. xvi. b

infra. xxx. c
Ecc̄. i. b
Ecc̄. xiiij. c

Proverbia

iudicat: de vga et eruditione filij. de effectu pphete: de puero delicato: de vbo solo: de iracundo. de currente cuius fure: de timendo hoic: de sese abhominantibus: de iusto et impio.

XXIX

Uro q̄ corripientem dura ceruice cōtemnit: repentī ei supueniet interit⁹ et eius sanitas nō sequet̄. In multiplicatiōe iustozū letabit vulgus: cū impij sumpserint p̄ncipatum gemet ppls. Vir q̄ amat sapiam letificat patrem suū. q̄ aut nutrit scortū pdet substātiā. Rex iustus erigit terrā: vir auarus destruet eam. Homo qui blandis fictisq̄ s̄monibus loquitur amico suo: rethe expādit gressibus eius. Peccātem virū iniquū iuoluet laq̄us: et iustus laudabitur atq̄ gaudebit. Nouit iust⁹ cām pauperū: impius ignorat sciam. Hoies pestilentes dissipant ciuitatem: sapientes vō auertūt furorē. Vir sapiens si cū stulto cōtenderit siue irascat siue rideat: nō inueniet req̄em. Virū sanguinū oderūt simplice: iusti aut q̄rūt aiām ei⁹. Totū spiritū suū pfert stult⁹: sapiens differt et refuat in posterus. Princeps q̄ libent̄ audit vba mendaci: oēs ministros h̄z impios. Paup̄ et creditor obuiauēt sibi: vtriusq̄ illuminator est dñs. Rex q̄ iudicat iustitāte paupes: thron⁹ eius in etnū firmabitur. Virga atq̄ correctio tribuit sapiam: puer aut q̄ dimittit volūtatē suē pfundit matrē suā. In multiplicatiōe ipiozū multiplicabūt scelera: et iusti ruinas eozū videbūt. Erudi filiū tuū et refrigera bit te et dabit delicias aiē tue. Cū pphetia defecerit dissipabit ppls. q̄ vō custodit legē b̄tis est seruus v̄bis nō p̄t erudiri: qz qd̄ dicis intelligit et r̄ndere cōtēnit. Vidisti hoies velocē ad loquēdū: stulticia magis spāda est q̄ illi⁹ correctio. Qui delicate a pueritia sua nutrit suū: postea sentiet eū cōtumacē. Vir iracūndus puocat rixas. et q̄ ad indignādū facilis ē erit ad peccandū p̄cluior. Supbū seq̄tur hūilitas: et humilem spiritu suscipiet glia. Qui cū fure p̄cipat odit aiām suā: adiurantē odit et non iudicat. Qui timet hoiem cito corruet: q̄ spat̄ in dño subleuabit. Multi requirūt faciē p̄ncipis et iudiciuz a dño egreditur singulozum. Abhominantur iusti viruz ipium. et abhominātur ipij eos q̄ in recta. sūt via. Verbum custodiēs fili⁹: extra pditionē erit.

L.S. De xp̄i ascēsiōe: de descēsu ei⁹ ad iudiciū. de s̄mōe dñi ignito. de amonēda paup̄tate: et de diuitijs: de q̄ttuoz generib⁹ hoinz. de filia b⁹ s̄guisuge: de reb⁹ iscrutabilib⁹. de oculo effo diēdo. et trib⁹ difficilib⁹ et q̄rtum penit⁹ ignoro. de trib⁹ mouētib⁹ trā. et q̄rtum penit⁹ nō p̄t sustinere. de q̄ttuoz m̄imis sup̄ terrā. de trib⁹ bene gradiētib⁹. et q̄rto felicif̄ icedēte.

XXX

Uerba cōgregantis filij vomentis. Visio quā locū est vir cum q̄ ē de⁹. et q̄ deo se

cū morāte cōfortat⁹ ait. Stultissimus suz viroz et sapiētia hoiz nō est mecū. Nō didici sapiēt a. et nom̄ sciētia sctōz. Quis ascēdit i celū atq̄ de scēdit: Quis p̄tinuit sp̄m̄ maib⁹ suis: Quis col ligauit aq̄s q̄si in vestimento: Quis suscitauit oēs terminos t̄re: Qd̄ nomē est ei⁹: et qd̄ nomē filij ei⁹ si nostri: Dis s̄mo dei ignit⁹. clipe⁹ est oibus sperātib⁹ in se. Ne addas q̄cōp̄ v̄bis illius et arguaris: iueniarisq̄ mēdat. Duo rogauit te. ne deneges mihi atēq̄ morar̄ Vanitatē et vba mē dacta longe fac a me. Medicitatē et diuitias ne dederis mihi. Tribue t̄m̄ victui meo necessaria. ne forte satiat⁹ illitiar ad negādū: et dicā q̄s est domin⁹. aut egestate cōpulsus furer et pure nomē dei mei. Ne accuses seruum ad dñz suū: ne forte maledicat et corruas. Generatio q̄ p̄zi suo maledicit: et q̄ m̄ri sue nō benedicit. Generatio q̄ sibi mūda videt̄. et t̄m̄ nō est lota a sordib⁹ suis. Bnatio cui⁹ excelsi sūt oculi: et palpebre eius in alta surrecte. Generatio q̄ p̄ detib⁹ gladios habet et cōmādit molarib⁹ suis: vt comedat inopes de terra. et paupes ex hoib⁹. Sanguisuge due sunt filie. dicētes affer affer. Tria sūt insaturabilia: et q̄rtū qd̄ nūq̄ dicit sufficit. Infern⁹ et os vulue et terra q̄ nō satiat aq̄. ignis vō nūq̄ dicit sufficit. Oculū q̄ subsānat p̄z et q̄ despicit p̄tū matris sue. suffodiāt eū corui de torrētib⁹. et cōedāt eū filie aq̄le. Tria sūt difficilia mihi: et q̄rtuz penitus ignoro. Viā aq̄le in celo. viā colubri sup̄ petrā. viā nauis in medio mari. et viā viri in adolescētia. Talis ē et viā m̄lieres adultere q̄ cōedit et tergēs os suū dicit. Nō suz opata malū. Per tria mouet̄ terra. et quartum qd̄ nō p̄t sustinere. Per suū cū regnauerit: p̄ stultū cū saturat⁹ fuerit cibo. et p̄ odiosaz m̄liere cū in m̄rimonio fuerit assumpta. et p̄ ancillā cū fuerit heres dñe sue. Quattuor sūt mima terre. et ipsa sūt sapiētiora sapiētib⁹. Formice ppls infirm⁹: q̄ p̄parat i mēse cibū suū. Lepuscul⁹ plebs inuida. q̄ collocat i petra cubile suū. Regē locusta nō h̄z: et egredit̄ vniuersa p̄ turmas suas. Stellio maib⁹ mitif⁹ et morat̄ in edib⁹ regl. Tria sūt q̄ b̄n gradiūtur. et quartū qd̄ icedit felicif̄. Leo fortissim⁹ bestiaz ad nullū pauebit occurū. Gallus succia lūbos suos: et aries. nec est rex q̄ resistat ei. et q̄ stultus apparuerit. postq̄ cleuatus est in sublimē. Si enī intellexisset: ori suo iposuisset manū. Qui at fortiter p̄mit vbera ad eliciēdū lac. exp̄mit butirū. et q̄ vehemēter emugit: elicit sanguinē: et q̄ prouocat iras: p̄ducit discordias.

L.S. De regib⁹ ne sint dediti m̄liere et v̄io vt iuste iudicēt. de m̄liere forti scā ecclia. XXXI **U**erba lamuelis regis. Visio q̄ erudit⁹ eū mater sua. Quid dilecte mi: qd̄ dilecte vteri mei: qd̄ dilecte votoz meoz

p̄s. cvij.
Apo. vlti. d

B

E
s. xxvij.

D
s. vi. a

A

A i

Ecclesiastes

Ne dederis mulierib⁹ substātiā tuā: et diuitias tuas ad delēdos reges. Noli regib⁹ lamuel noli regib⁹ dare vinū: q^z nullū secretū ē vbi regnat ebrietas. Ne forte bibāt et obliuiscant iudiciozū et mutēt causam filioz⁹ paupis. Date sicerā merē tibus: et vinā his q^z amaro sunt aīo. Bibāt et obliuiscant egestatis sue: et doloris sui nō recordētur amplius. Aperi os tuū muto: et causis oīuz filiozū q^z ptransēūt. Aperi os tuū: decerne qd iustus est: et vindica inopem et paupem. **Aleph.** Mulierem fortē q^z inueniet: pcul et de vltimis finibus p^zciū ei⁹. **Beth.** Cōfidit i ea cor viri sui et spolijs nō indigebit. **Gymel.** Reddet ei bonū et nō malū oibus diebus vite sue. **Deleth.** Quesiuit lanā et linū: et opata ē p^zilio manuū suaz. **De.** Facta est q^zsi nauis institoris: de lōge portans panē suum. **Uau.** De nocte surrexit: deditq^z p^zdam domesticis suis: et cibaria ancillis suis. **Zai.** Considera uit agrū et emit eū: de fructu manuū suarū plāta uit vineam. **Deti.** Accurrit fortitudine lūbos suos: et roborauit brachiū suū. **Zeth.** Sustauit et vidit q^z bona est negociatio eius: nō extinguetur in nocte lucerna ei⁹. **Joth.** Manū suam misit ad fortia: et digiti ei⁹ apphēderūt fusus. **Laph.** Manū suā aperuit inopi: et palmas suas extēdit ad paupem. **Lamech.** Nō timebit domui sue a frigidibus niuis: oēs em̄ domestici ei⁹ vestiti sūt dupplicib⁹. **Mem.** Stragulatā vestē fecit sibi: byssus et purpura indumentū eius. **Nun.** Nobilis i portis vir eius: q^zsi sederit cū senatoribus terre. **Samech.** Syndonē fecit et vendidit: et angulū tradidit chānaneo. **Syn.** Fortitudo et decor indumentū ei⁹: et ridebit in die nouissimo. **Phe.** Os suū aperuit sapiētia: et lex clemētie in lingua ei⁹. **Sade.** Cōsiderauit semitas dom⁹ sue: et panem ociosa nō comedit. **Loph.** Surrexerūt filij ei⁹: et beatissimā p^zdicauerūt: vir eius et laudauit eam. **Res.** Dulce filie cōgregauerūt diuitias: tu supgressa es vniuersas. **Syn.** Fallax grā et vana ē pulcritudo: mulier timēs dñm ipsa laudabitur. **Thau.** Date ei de fructu manuū suaz: et laudent eam in portis opa eius.

Explicit puerbia Salomonis.
Incipit plogus sancti Hieronymi in librum Ecclesiasten.

Memini me ante h⁹ ferme q^znquēniū cū ad hucrome essem et ecclesiasten sancte blefille legerem: vt eā ad p^ztemptū mūdi huius puocarē. et oē qd in mūdo cerneret putaret esse p^z nihilo: rogatū ab ea vt in morē cōmētario li: obscura queq^z differerē: vt absq^z me posset intelligere q^z legebat. Itaq^z q^zm in p^zinctu nostri opis subita morte subtracta est: et vbi nō meruimus o paula et eustochiū talē vite n⁹ h⁹ cōsortem: tāto vulnere tunc p^zcussus obmutui: nunc in

bethelem positus: angustiore videlicet ciuitate et illi⁹ memorie et vob⁹ reddo qd debeo. Hoc breuiter ammonens q^z nullius auctoritatem secutus sum. sed de hebreo transferens: maxime septuaginta interpretū cōsuetudini me coaptauit: in his dūtaxat que nō multum ab hebraicis discrepabant. Interdūz aquile q^z et symmachi et theodotionis recordatus sum vt nec nouitate nimia lectoris studium deterrerem: nec rursus cōtra cōscientiam meā fonte veritatis omisso: opinionū riuulos consecrarem.

Explicit plogus sancti Hieronymi.
Incipit liber Ecclesiastes.

L. S. De vanitate seculi. de curiosis disputationibus. et auaritiā litteraz ostendit esse vanitatem et afflictionē spūs. **Ca. I**

Verba ecclesiastes: filij dō regis hierlm. Vanitas vanitātū dixit ecclesiastes: vanitas vanitātūz et oīa vanitas. Quid h⁹ apli⁹ hō d⁹ vniuerso labore suo q^z laborat sub sole. Generatio p^zterit et generatio aduenit: fra^zlaūt in etnū stat. Quis sol et occidit: et ad locū suū reuertit: ubiq^z renascēs girat p^z meridiē et flectit ad aq^zlonē. Lustrās vniuersa i circuitu p^zgit spūs: et i circulos suos reuertitur. **Dia** flumina intrāt in mare: et mare nō redundat. Ad locū vñ exēūt flumina reuertit vt itez fluant. Cūcte res difficiles nō pōt eas hō explicare sermone. Nō saturat oculus visu nec auris auditu implet. Quid ē qd fuit: Ip^zm qd futurū ē. Quid est qd factū est. Ip^zm qd faciendū est. Nihil sub sole nouū: nec valet quisq^z dicere: ecce h⁹ recens est. Jam em̄ p^zcessit in seculis q^z fuit aī nos. Nō est p^zoz memoria: sed nec eoz quidē q^z postea futura sunt erit recordatio apud eos q^z futuri sunt in nouissimo. Ego ecclesiastes fui rex isrl⁹ in hierusalē. et p^zposui in aīo meo q^zrerere et iuestigare sapiētiā de oib⁹ q^z fiūt sub sole. Hāc occupationem pessimā dedit de⁹ filijs hoīuz vt occuparent in ea. Vidi q^z fiūt cūcta sub sole: et ecce vniuersa vanitas et afflictio spūs. Peruersi difficile corrigūtur. et stultoꝝ infinit⁹ ē numer⁹. Locut⁹ sum i cor de meo dicēs. Ecce magn⁹ effectus sū: et p^zcessi oēs sapiētia q^z fuit aī me in hierlm. et mēs mea cōtemplata est mlta sapiētiā et didici: deditq^z cor meū vt scirē prudentiā atq^z doctrinā: err ozesq^z et stulticiā. Et agnouī q^z in his q^z esset labor et afflictio spūs: eo q^z i multa sapiētia mlta sit idignatio: et q^z addit scientiā: addit et laborē.

L. S. Quis in affluentia delitiarū et in supuaculis edificijs et diuitijs sit vanitas. **II**

Ecclesiastes

Dixi ergo in corde meo: **N**ada et affluam delitijs: et fruar bonis. **E**t vidi quod hoc quod est vanitas. **R**isu reputavi errorem: et gaudio dixi. **Q**uid frustra decipis? **C**ogitavi in corde meo abstrahere a vino carne mea: ut animus meus transferretur ad sapientiam: deuitaremque stulticiam donec viderem quod esset utile filijs hominum: quod factum opus est sub sole numero dierum vite sue. **M**agnificavi opera mea. **E**dificavi mihi domos et plantavi vineas: feci hortos et pomeria et coseui ea cum cuncti generis arboribus: et extruxi mihi piscinas aquarum ut irrigarem siluam lignorum germinantium. **P**osse di suos et ancillas multaque familiam habui: armataque et magnos ovium greges ultra omnes que fuerunt ante me in hierusalem. **C**oaceruavi mihi argentum et aurum: et substantias regum et puinciarum. **F**eci mihi cantores et cantatrices et delicias filiorum hominum cyphos et viceolos in misterio ad vina fundenda et supgressus sum operibus omnibus que ante me fuerunt in hierusalem. **S**apientia que pseueravit mecum: et omnia que desiderauerunt oculi mei non negavi eis: nec prohibui cor meum quoniam omni voluptate fruere: et oblectaret se in his que preparaueram. **E**t hanc ratus sum pretem meam: si vterer labore meo. **C**umque me conuertisset ad vniuersa opera que fecerant manus mee: et ad labores in quibus frustra sudaueram: vidi in omnibus vanitatem et afflictionem animi: et nihil permanere sub sole. **T**rasiui ad contemplantiam sapientiam: erroremque et stulticiam. **Q**uid est inquit homo ut sequi possit regem factorem suum? **E**t vidi quod tempus precederet sapientiam stulticiam: quantum differt lux a tenebris. **S**apientis oculi in capite eius: stultus in tenebris ambulat. **E**t didici quod vnus vtriusque est iterum: et dixi in corde meo. **S**i vnus et stulti et meum occasus erit. quod mihi prodest quod maiorem sapientie dedi operas? **L**ocutusque cum mente mea aduertit quod hoc quod est vanitas. **N**on enim erit memoria sapientis sicut ut stulti in perpetuum: et futura opera obliuione cuncta piter opiet. **M**oritur doctus sicut et indoctus: et ideo tunc te dicit me vite mee videtur mala vniuersa esse sub sole: et cuncta vanitatem et afflictionem spiritus. **R**ursus detestatus sum omnem industriam meam que sub sole studiosissime laboraui: habitumque heredem post me quem ignoro vtrum sapiens an stultus futurus sit. et dominabitur in laboribus meis quibus desudavi et sollicitus fui. **E**t est quicquid vanitas: **U**n cessavi: renunciauitque cor meum ultra laborare sub sole. **N**am cum alius laboret in sapientia et doctrina et sollicitudine: homo ocioso quiescit dimittit. **E**t hoc quod vanitas et magnus malus. **Q**uid enim proderit homini de vniuerso labore suo et afflictione spiritus qua sub sole cruciatur? **C**uncti dies eius doloribus et erumis pleni sunt: nec per noctem mente requiescit. **E**t nonne vanitas est? **N**onne melius est comedere et bibere: et ostendere anime sue bona de laboribus suis? **E**t hoc de manu dei est. **Q**uis ita deuorabit

et delitijs affluet ut ego: **D**omini bono in conspectu suo dedit deus sapientiam et scientiam et leticiam: peccatori autem dedit afflictionem et curam superflua ut addat et congreget et tradat ei quod placuit deo. **S**ed et hoc vanitas est cassa sollicitudo mentis.

L.S. Quod omnia tempora sunt et suis vicibus transeunt et quod vnus interitus est hominis et iumentorum. **III**

Omnia tempora sunt: et suis spatijs transeunt vniuersa sub celo. **T**empsus nascendi et tempus moriendi. **T**empsus plantandi: et tempus euellendi quod plantatum est. **T**empsus occidendi: et tempus sanandi. **T**empsus destruedi: et tempus edificandi. **T**empsus flendi: et tempus ridendi. **T**empsus plangendi: et tempus saltandi. **T**empsus spargendi lapides: et tempus colligendi. **T**empus amplexandi et tempus longe fieri ab amplexibus. **T**empsus acquiritendi: et tempus perdendi. **T**empsus custodiendi: et tempus abiiciendi. **T**empsus sciendendi: et tempus consueudi. **T**empsus tacendi et tempus loquendi. **T**empus dilectionis et tempus odij. **T**empus belli: et tempus pacis. **Q**uid habet amplius homo de labore suo? **V**idi afflictionem quam dedit deus filijs hominum ut distendant in ea. **C**uncta fecit bona in tempore suo. et mundum tradidit disputatori eorum ut non inueniat homo opus quod operatur esse deus ab initio usque ad finem. **E**t cognouit quod non est melius nisi letari: et facere bene in vira sua. **D**is enim homo qui comedit et bibit et videt bonum de labore suo: hoc donum dei est. **D**idici quod omnia opera que fecit deus pseuerent in perpetuum. **N**on possum eis quicquam addere nec auferre quod fecit deus ut timeat. **Q**uod factum est: ipsum permanet. **Q**ue futura sunt: iam fuerunt: et deus instaurat quod abiit. **V**idi sub sole in loco iudicij impietatem. et in loco iusticie iniquitatem. et dixi in corde meo. **I**ustum et iustum iudicabit dominus: et tempus omnis rei tunc erit. **D**ixi in corde meo de filijs hominum ut probaret eos deus. et ostenderet filios esse bestiarum. **I**dcirco vnus interitus est hominis et iumentorum et eorum vtriusque conditio. **S**icut moritur homo: sic et illa moriuntur. **S**icut spirant omnia et nihil habet homo iumento amplius. **C**uncta subiacent vanitati. et omnia pergunt ad vnum locum. **D**e terra facta sunt: et in terram pariter reuertuntur. **Q**uis nouit si spiritus filiorum adam ascendat sursum: et si spiritus iumentorum descendat deorsum? **E**t deprehendi nihil esse melius quam letari hominem in ope suo et habere esse preter illi. **Q**uis enim cum adducet ut post se futura cognoscat?

L.S. Consideras calumnia pauperum. malorum insidias: stultorum otia: laborem et congregationem eius qui solus est: in eo inuenit vanitatem et afflictionem. de societate et funiculo triplici. de rege stulto. de puero paupe et sapiente. de secundo adolescente scilicet antirrho. de obedientia. **III**

Uerti me ad alia et vidi calumnias que sub sole geruntur. et lachrymas innocentium et neminem consolatorum: nec posse resistere eorum violentie: cunctorum auxilio destitutos. **E**t laudauimus magis mortuos quam viuentes et feliciorum vtroque

infra

A

B s.i.a

infra.co. L

D

s.co.

Ecclesiastes

iudicani qui necdum natus est nec vidit mala quae sub sole fiunt. Rursum contemplantur sum omnes labores hominum: et industrias animae ducunt patere inuidie proximi. Et in hoc ergo vanitas et cura superflua est. Stultus complicat manus suas et comedit carnes suas dicens. Melius est pugillus cum requie: quam plena utraque manus cum labore et afflictione animi. Consideras reppi et aliam vanitatem sub sole. Unus est et secundum non habet: non filium: non fratrem et tamen laborare non cessat: nec satiantur oculi eius diuitiis: nec recogitat dicens. Cui laboro: et fraudo animam meam bonis? In hoc quoque vanitas est: et afflictio pessima. Melius est ergo duos esse filios quam unum. habent enim emolumentum societatis suae. Si unus ceciderit ab altero fulcietur. Et soli quis cum ceciderit non habet subleuantem se. Et si dormierint duo: fouebuntur mutuo. Unus quomodo calefiet? Et si quispiam pualnerit pro unum: duo resistunt ei. Functus triplex difficile rupit. Melior est puer pauper et sapiens: rege senes et stulto: qui nescit prouidere in posterum. Quod de carcere cathenisque interdum quis egrediat ad regnum: et alius natus in regno iopia consummat. Vidi cunctos viuentes: qui ambulat sub sole cum adolescente secundo qui consurgit pro eo. Infinitus numerus est populi omnium qui fuerunt ante eum et qui postea futuri sunt non letabuntur in eo. Sed et hoc vanitas et afflictio spiritus. Custodi pedem tuum ingrediens domum dei: et appropinqua ut audias. Multo enim melior est obedientia quam stultorum victimae: qui nesciunt quid faciunt mali.

C.S. De non loquendo temere coram deo: de non excusando peccato: de non neganda ei prouidentia: de non miranda malorum potentia: de auaro non impleto. de saturitate diuitis: de filio ipsius.

Non temere quod loquaris: neque cor tuum sit velox ad proferendum sermonem coram deo. Deus enim in celo et tu super terram: idcirco sunt pauci sermones tui. Multas curas sequuntur somnia: et in multis sermonibus inueniuntur stulticia. Si quod vouisti deo: ne moreris reddere. Displicet enim ei infidelis et stulta promissio. Sed quod ducis uoueris: reddere. Multoque melius est non uouere quam post uota promissa non reddere. Ne dederis os tuum ut peccare facias carnem tuam. neque dicas coram angelo non est prouidentia: ne forte iratus dominus disperdat sermones tuos dissipet cuncta opera manuum tuarum. Ubi multa sunt somnia: plurime sunt vanitates et sermones innumeri. Tu homo deum time. Si videris calumnias egenorum et violenta iudicia et subuerti iusticiam in puincia non mireris super hoc negotio: quia excelsus excelsior est alius. et super hos quae eminentiores sunt alij et insuper uniuerse terre rex impati fuerit. Auarus non implebitur pecunia. et qui amat diuitias fructum non capiet ex eis. Et hoc ergo vanitas. Ubi multe sunt opes: multi et qui comedunt eas. Et quod potest possessori nisi quod cernit diuitias oculis suis. Dul-

cis est somnus operanti sine parum sine multum comedat: saturitas autem diuitis non sinit eum dormire. Est et alia infirmitas pessima quam vidi sub sole. Diuitie conseruate in malis domini sui. Pereunt enim in afflictione pessima. Generauit filium qui in summa egestate erit. Sicut egressus est nudus de utero matris suae: sic reuertetur: et nihil auferet secum de labore suo. Miserabilis propterea infirmitas. Quomodo venit: sic reuertetur. Quid ergo potest ei quod laborauit in ventum. Cunctis diebus vite suae comedit in tenebris et in curis multis: et in eruna atque tristitia. Hoc itaque visum est mihi bonum: ut comedat quis et bibat et fruatur leticia ex labore suo quo laborauit ipse sub sole numero dierum vite suae: quos dedit ei deus: et hoc est pro illius. Et omni homini cui dedit deus diuitias atque substantiam potestatemque ei tribuit ut comedat ex eis et fruatur parte sua. et letetur de labore suo. hoc est donum dei. Non enim satis recordabitur dierum vite suae: eo quod deus occupet delictis cor eius.

C.S. De diuite qui nescit uti bonis: et de eo qui sepultura caret quod peior est abortiuo. de differentia stulti et sapientis. de aduentu christi in carnem et de iudicio. de comparatione detractiois ad mortuum serpentis.

Et aliud malum quod vidi sub sole: et quidem frequens apud homines. Vir cui dedit deus diuitias et substantiam et honorem: et nihil deest anime suae ex omnibus quae desiderat: nec tribuit ei potestatem deus ut comedat ex eo: sed homo extraneus vorabit illud. Hoc vanitas et magna miseria est. Si genuerit quispiam centum liberos et vixerit multos annos: et plures dies etatis habuerit. et anima illi non utatur bonis substantiae suae: sepulturaque careat. de hoc ego pronuncio quod melior illo sit abortiuus. Frustra enim uenit et pergit ad tenebras et obliuione delebitur nomen eius. Non vidit solem: neque cognouit distantiam boni et mali: etiam si duobus milibus annis vixerit: et non fuerit profuerit bonis. Nonne ad uentum locum proppant omnia? Dis labor hominis in ore eius. sed anima eius non implebitur bonis. Quid habet amplius sapiens a stulto. et quod pauper nisi ut pergat illuc ubi est vita? Melius est videre quod cupias quam desiderare quod nescias. Sed et hoc vanitas est et presumptio spiritus. Qui futurus est iam uocatum est nomen eius. et scit quod homo sit et non possit fortior se in iudicio contendere. Verba sunt plura: multaque in disputando habentia vanitatem.

C.S. De non querendo maiora et altiora quam statum hominis deceat: de quibusdam melioribus et magis eligendis. de ira uitanda: de die mala precauenda: de nimia iusticia et sapientia: de non attendendo ad cunctos sermones: de inuentione mulieris morte amarioris. quod nemo reperit liber a morte: a peccato preter unum scilicet christum: qui solus bonus est.

VII

Ecclesiastes

Quid necesse est homini maiora se quere
re: cum ignorat quod producat sibi in vita sua
numero dierum peregrinationis sue: et tunc quod
velut umbra preterit. At quis poterit ei indicare
quod post eum futurum sub sole sit. Melior est nomen boni
quam vnguenta preciosa: et dies mortis die natiuitatis.
Melior est ire ad domum luctus quam ad domum con-
uiuij. In illa enim finis cunctorum ammonet hominum: et
vires cogitat quod futurum sit. Melior est ira risu: quia
per tristitiam vultus corriguntur animi delinquentis. Locus
sapientium ubi tristitia est: et cor stultorum ubi leticia.
Melior est a sapiente corripit: quam stultorum adulatio de-
decipit: quia sicut somnus spinarum ardentium sub olla:
sic risus stulti. Sed et huiusmodi vanitas. Calumnia contur-
bat sapientem: et perdet robur cordis eius. Melior est
finis orationis quam principium. Melior est patiens arro-
gante. Ne sis velox ad irascendum: quia ira in sinu
stulti requiescit. Ne dicas: quod putas cause esse quam pro-
pra tempora meliora fuere quam nunc sunt. Stulta enim est hu-
iusmodi interrogatio. Utilior est sapientia cum diui-
tibus et magis predest videntibus sole. Sicut enim pre-
git sapientia: sic protegit pecunia. Hoc autem plura huius
eruditio et sapientia quam vitam tribuunt possessori
suo. Considera opera dei quod nemo possit corrigere
queque ille despererit. In die bona fructus bonis et
malis die precaue. Sicut enim hanc: sic et illam fecit de-
ut non inueniet homo se cum iustis quoniam iniquitas. De-
quod vidi in die vanitatis mee. Iustus perit in iusti-
cia sua: et impius multo viuunt tempore in malicia sua. Non
li esse iustus multum neque plura sapias quam necesse est ne
obstupescas. Ne impii agas multum et noli esse stultus
ne moriaris in tempore non tuo. Bonum est te sustentare
iustum. sed ab illo ne subtrahas manum tuam: quia quod tu
met deum: nihil negligit. Sapientia confortant sapi-
entem super decem principes ciuitatis. Non est enim homo ius-
tus in terra: quod faciat bonum et non peccet. Sed et cum
cunctis hominibus quod dicunt ne accommodes cor tuum: ne
forte audias suum maledictum tibi. Scit enim prescientia
tua: quia et tu crebro maledixisti alijs. Cuncta repta
mi in sapientia. Dixi sapiens efficiar et ipsa longius re-
cessit a me multo magis quam erat. Et alta profunditas
quod inueniet eam. Lustravi vniuersa animo meo
ut scirem et considerare et querere sapientiam et ratio-
nem: et ut cognoscerem impietatem stulti et errorem im-
prudentialium. Et inueni amariorum morte mulierem quam
laqueus venatorum est: et sagena cor eius. Vincula sunt
manus illius. Qui placet deo effugiet illam. quod autem
peccator est: capiet ab illa. Ecce huiusmodi inueni dixit ec-
clesiastes vniuersum. et aliter ut inuenire rationem quam ad
huc querit anima mea et non inueni. Virum de mille vniuersum
repperi: mulierem ex omnibus non inueni. Solummodo huiusmodi in-
ueni quod fecerit deus hominem rectum: et ipse se infinitis
miserit questionibus. Quis talis ut sapiens est:
Et quod cognouit solutionem ubi?
Quid necesse est homini maiora se quere
re: cum ignorat quod producat sibi in vita sua
numero dierum peregrinationis sue: et tunc quod
velut umbra preterit. At quis poterit ei indicare
quod post eum futurum sub sole sit. Melior est nomen boni
quam vnguenta preciosa: et dies mortis die natiuitatis.
Melior est ire ad domum luctus quam ad domum con-
uiuij. In illa enim finis cunctorum ammonet hominum: et
vires cogitat quod futurum sit. Melior est ira risu: quia
per tristitiam vultus corriguntur animi delinquentis. Locus
sapientium ubi tristitia est: et cor stultorum ubi leticia.
Melior est a sapiente corripit: quam stultorum adulatio de-
decipit: quia sicut somnus spinarum ardentium sub olla:
sic risus stulti. Sed et huiusmodi vanitas. Calumnia contur-
bat sapientem: et perdet robur cordis eius. Melior est
finis orationis quam principium. Melior est patiens arro-
gante. Ne sis velox ad irascendum: quia ira in sinu
stulti requiescit. Ne dicas: quod putas cause esse quam pro-
pra tempora meliora fuere quam nunc sunt. Stulta enim est hu-
iusmodi interrogatio. Utilior est sapientia cum diui-
tibus et magis predest videntibus sole. Sicut enim pre-
git sapientia: sic protegit pecunia. Hoc autem plura huius
eruditio et sapientia quam vitam tribuunt possessori
suo. Considera opera dei quod nemo possit corrigere
queque ille despererit. In die bona fructus bonis et
malis die precaue. Sicut enim hanc: sic et illam fecit de-
ut non inueniet homo se cum iustis quoniam iniquitas. De-
quod vidi in die vanitatis mee. Iustus perit in iusti-
cia sua: et impius multo viuunt tempore in malicia sua. Non
li esse iustus multum neque plura sapias quam necesse est ne
obstupescas. Ne impii agas multum et noli esse stultus
ne moriaris in tempore non tuo. Bonum est te sustentare
iustum. sed ab illo ne subtrahas manum tuam: quia quod tu
met deum: nihil negligit. Sapientia confortant sapi-
entem super decem principes ciuitatis. Non est enim homo ius-
tus in terra: quod faciat bonum et non peccet. Sed et cum
cunctis hominibus quod dicunt ne accommodes cor tuum: ne
forte audias suum maledictum tibi. Scit enim prescientia
tua: quia et tu crebro maledixisti alijs. Cuncta repta
mi in sapientia. Dixi sapiens efficiar et ipsa longius re-
cessit a me multo magis quam erat. Et alta profunditas
quod inueniet eam. Lustravi vniuersa animo meo
ut scirem et considerare et querere sapientiam et ratio-
nem: et ut cognoscerem impietatem stulti et errorem im-
prudentialium. Et inueni amariorum morte mulierem quam
laqueus venatorum est: et sagena cor eius. Vincula sunt
manus illius. Qui placet deo effugiet illam. quod autem
peccator est: capiet ab illa. Ecce huiusmodi inueni dixit ec-
clesiastes vniuersum. et aliter ut inuenire rationem quam ad
huc querit anima mea et non inueni. Virum de mille vniuersum
repperi: mulierem ex omnibus non inueni. Solummodo huiusmodi in-
ueni quod fecerit deus hominem rectum: et ipse se infinitis
miserit questionibus. Quis talis ut sapiens est:
Et quod cognouit solutionem ubi?

Quid necesse est homini maiora se quere
re: cum ignorat quod producat sibi in vita sua
numero dierum peregrinationis sue: et tunc quod
velut umbra preterit. At quis poterit ei indicare
quod post eum futurum sub sole sit. Melior est nomen boni
quam vnguenta preciosa: et dies mortis die natiuitatis.
Melior est ire ad domum luctus quam ad domum con-
uiuij. In illa enim finis cunctorum ammonet hominum: et
vires cogitat quod futurum sit. Melior est ira risu: quia
per tristitiam vultus corriguntur animi delinquentis. Locus
sapientium ubi tristitia est: et cor stultorum ubi leticia.
Melior est a sapiente corripit: quam stultorum adulatio de-
decipit: quia sicut somnus spinarum ardentium sub olla:
sic risus stulti. Sed et huiusmodi vanitas. Calumnia contur-
bat sapientem: et perdet robur cordis eius. Melior est
finis orationis quam principium. Melior est patiens arro-
gante. Ne sis velox ad irascendum: quia ira in sinu
stulti requiescit. Ne dicas: quod putas cause esse quam pro-
pra tempora meliora fuere quam nunc sunt. Stulta enim est hu-
iusmodi interrogatio. Utilior est sapientia cum diui-
tibus et magis predest videntibus sole. Sicut enim pre-
git sapientia: sic protegit pecunia. Hoc autem plura huius
eruditio et sapientia quam vitam tribuunt possessori
suo. Considera opera dei quod nemo possit corrigere
queque ille despererit. In die bona fructus bonis et
malis die precaue. Sicut enim hanc: sic et illam fecit de-
ut non inueniet homo se cum iustis quoniam iniquitas. De-
quod vidi in die vanitatis mee. Iustus perit in iusti-
cia sua: et impius multo viuunt tempore in malicia sua. Non
li esse iustus multum neque plura sapias quam necesse est ne
obstupescas. Ne impii agas multum et noli esse stultus
ne moriaris in tempore non tuo. Bonum est te sustentare
iustum. sed ab illo ne subtrahas manum tuam: quia quod tu
met deum: nihil negligit. Sapientia confortant sapi-
entem super decem principes ciuitatis. Non est enim homo ius-
tus in terra: quod faciat bonum et non peccet. Sed et cum
cunctis hominibus quod dicunt ne accommodes cor tuum: ne
forte audias suum maledictum tibi. Scit enim prescientia
tua: quia et tu crebro maledixisti alijs. Cuncta repta
mi in sapientia. Dixi sapiens efficiar et ipsa longius re-
cessit a me multo magis quam erat. Et alta profunditas
quod inueniet eam. Lustravi vniuersa animo meo
ut scirem et considerare et querere sapientiam et ratio-
nem: et ut cognoscerem impietatem stulti et errorem im-
prudentialium. Et inueni amariorum morte mulierem quam
laqueus venatorum est: et sagena cor eius. Vincula sunt
manus illius. Qui placet deo effugiet illam. quod autem
peccator est: capiet ab illa. Ecce huiusmodi inueni dixit ec-
clesiastes vniuersum. et aliter ut inuenire rationem quam ad
huc querit anima mea et non inueni. Virum de mille vniuersum
repperi: mulierem ex omnibus non inueni. Solummodo huiusmodi in-
ueni quod fecerit deus hominem rectum: et ipse se infinitis
miserit questionibus. Quis talis ut sapiens est:
Et quod cognouit solutionem ubi?

quando: quod spiritus non potest prohiberi: de dominio ho-
minis se malum suum: de perpetratioe peccatorum: quod multi
merita contraria recipiunt: quod deus non statim punit
cum homo peccat: quod querens rationem vniuersorum non inue-
nit: de iuramento deo facto. **VIII**

Sapientia hominis lucet in vultu eius: et poten-
tissimum faciem illius commutabit. Ego os re-
gis obsequio et precepta iuramenti dei: ne fe-
stines recedere a facie eius: neque permanes in ope
malo: quia se quod voluerit faciet: primo illius potestate
plenus est. Nec dicere ei quisquam potest: quare ita facit?
Qui custodit preceptum non expiet quicquam mali. Tem-
pus et responsione cor sapientis intelligit. Omni
negotio tempus est. et oportunitas et multa hominis af-
flictio: quia ignorat preterita: et futura nullo scire potest
nuncio. Non est in hominis potestate prohibere spiritum: nec huius
potestate in die mortis: nec finis quiescere ingruere
te bello: neque saluabit impietas impium. Dia hec
consideraui: et dedi cor meum in cunctis operibus que
fiunt sub sole. Interdum dicitur homo homini in malum
suum. Vidi ipsos sepultos qui etiam cum adhuc viue-
rent in loco sancto erant: et laudabantur in ciuitate quam
si iustorum operum. Sed et huiusmodi vanitas est. Etiam quia non
perfertur cito se malos suum: absque timore villo filij
hominum perpetrant mala. Attamen peccator ex eo quod ceteris
facit malum et per patientiam sustentat. Ego cogno-
ui quod crit bonum timentibus deum quod verent faciem eius.
Non sit bonum impio: nec placentur dies eius: sed quasi
umbra transeat quod non timet faciem domini. Et est alia
vanitas que fit super terram. Sunt iusti quibus ma-
la perueniunt quasi opera egerint impiorum: et sunt impij quod
ita securi sunt quasi iustorum facta habeant. Sed et huius
vanissimum iudico. Laudavi igitur leticiam quam non ceteris
hominum bonum sub sole nisi quod comederet et biberet at
quod gauderet et hoc solum secum auferret de labore
suo omnibus diebus vite sue quod dedit ei deus sub sole.
Et appropinquavi cor meum ut scirem sapientiam et intellige-
rem dissensionem quam versat in terra. Est homo quod diebus et
noctibus somnum non capit oculis. Et intellexi quod omnium
operum dei nullam possit homo inuenire rationem eorum quod sunt
sub sole. et quanto plus laborauerit ad querendum tan-
to minus inueniat: Etiam si dixerit sapiens se nosse
non potest reppere. Dia hec tractaui in corde meo
ut curiose intelligerem.

Quid necesse est homini maiora se quere
re: cum ignorat quod producat sibi in vita sua
numero dierum peregrinationis sue: et tunc quod
velut umbra preterit. At quis poterit ei indicare
quod post eum futurum sub sole sit. Melior est nomen boni
quam vnguenta preciosa: et dies mortis die natiuitatis.
Melior est ire ad domum luctus quam ad domum con-
uiuij. In illa enim finis cunctorum ammonet hominum: et
vires cogitat quod futurum sit. Melior est ira risu: quia
per tristitiam vultus corriguntur animi delinquentis. Locus
sapientium ubi tristitia est: et cor stultorum ubi leticia.
Melior est a sapiente corripit: quam stultorum adulatio de-
decipit: quia sicut somnus spinarum ardentium sub olla:
sic risus stulti. Sed et huiusmodi vanitas. Calumnia contur-
bat sapientem: et perdet robur cordis eius. Melior est
finis orationis quam principium. Melior est patiens arro-
gante. Ne sis velox ad irascendum: quia ira in sinu
stulti requiescit. Ne dicas: quod putas cause esse quam pro-
pra tempora meliora fuere quam nunc sunt. Stulta enim est hu-
iusmodi interrogatio. Utilior est sapientia cum diui-
tibus et magis predest videntibus sole. Sicut enim pre-
git sapientia: sic protegit pecunia. Hoc autem plura huius
eruditio et sapientia quam vitam tribuunt possessori
suo. Considera opera dei quod nemo possit corrigere
queque ille despererit. In die bona fructus bonis et
malis die precaue. Sicut enim hanc: sic et illam fecit de-
ut non inueniet homo se cum iustis quoniam iniquitas. De-
quod vidi in die vanitatis mee. Iustus perit in iusti-
cia sua: et impius multo viuunt tempore in malicia sua. Non
li esse iustus multum neque plura sapias quam necesse est ne
obstupescas. Ne impii agas multum et noli esse stultus
ne moriaris in tempore non tuo. Bonum est te sustentare
iustum. sed ab illo ne subtrahas manum tuam: quia quod tu
met deum: nihil negligit. Sapientia confortant sapi-
entem super decem principes ciuitatis. Non est enim homo ius-
tus in terra: quod faciat bonum et non peccet. Sed et cum
cunctis hominibus quod dicunt ne accommodes cor tuum: ne
forte audias suum maledictum tibi. Scit enim prescientia
tua: quia et tu crebro maledixisti alijs. Cuncta repta
mi in sapientia. Dixi sapiens efficiar et ipsa longius re-
cessit a me multo magis quam erat. Et alta profunditas
quod inueniet eam. Lustravi vniuersa animo meo
ut scirem et considerare et querere sapientiam et ratio-
nem: et ut cognoscerem impietatem stulti et errorem im-
prudentialium. Et inueni amariorum morte mulierem quam
laqueus venatorum est: et sagena cor eius. Vincula sunt
manus illius. Qui placet deo effugiet illam. quod autem
peccator est: capiet ab illa. Ecce huiusmodi inueni dixit ec-
clesiastes vniuersum. et aliter ut inuenire rationem quam ad
huc querit anima mea et non inueni. Virum de mille vniuersum
repperi: mulierem ex omnibus non inueni. Solummodo huiusmodi in-
ueni quod fecerit deus hominem rectum: et ipse se infinitis
miserit questionibus. Quis talis ut sapiens est:
Et quod cognouit solutionem ubi?

Sunt iusti atque sapientes: et opera eorum in ma-
nu dei. Et tamen nescit homo utrum amore an
odio dignum sit. sed omnia in futurum suant in-
certa: eo quod vniuersa eorum eueniant iusto et impio bo-
no et malo: mundo et immundo: imolati victimas et
sacrificia contententi. Sicut bonus: sic et peccator
ut piurus ita quod verum dei erat. Hoc est pessimum

A iij

A
puer. xvij. d

B

C

D

A

Ecclesiastes

inter oia que sub sole fiunt: qz eadem cunctis eue-
nunt. **U**n r corda filioꝝ hoĩuz implent malicia
r p̄temptu in vita sua: r post b̄ ad inferos dedu-
cent. Nemo ē q̄ sp̄ uiuat: r q̄ hui⁹ rei habeat fidu-
ciā. **M**elior est canis viu⁹ leone mortuo. **U**uen-
tes em̄ sciūt se cē morituros: mortui n̄o nihil no-
uerūt ampli⁹: nec h̄nt vltra mercedē: qz obliuio-
tradita est memoria eoz. **A**mor q̄ r odiū r inui-
die simul pierūt nec h̄nt partē in hoc seculo: r in
ope qd̄ sub sole gerit. **V**ade ergo r comede in le-
ticia panē tuū: r bibe cū gaudio vinū tuū. qz deo
placet opa tua. **D**i tpe sint vestimēta tua candi-
da r olei de capite tuo nō deficiat. **P**erfringere
vita cū vxore quā diligis cunctis dieb⁹ vite insta-
bilitatis tue. q̄ dati sunt tibi sub sole omni tpe va-
nitatis tue. **N**ec ē em̄ ps in vita: r in labore tuo
quo laboras sub sole. **Q**uicūqz facere pōt man⁹
tua instāter opare: qz nec opus: nec ratio: nec sa-
pientia: nec sciētia erūt apud inferos q̄ tu ppas
Verti me ad aliud: r vidi sub sole: nec velocium
esse cursum: nec fortiū bellū: nec sapientiū panē
nec doctoꝝ diuitias: nec artificū gratiā. sed tem-
pus casumqz in oibus. **N**escit hō finē suū: sed sic
piscis capiunt hāmo r aues laq̄o cōprehēdunt
sic capiūt hoĩes in tpe malo cū eis extēplo sup-
uenerit. **H**āc qz sub sole vidi sapientiā r proba-
ui maximā. **C**iuitas pua r pauci in ea viri. **V**e-
nit s̄ eā rex magn⁹ r vallauit eā: extruxitqz mu-
nitiōes p̄ gyrū r p̄fecta ē obsidio. **I**nuētusqz est
in ea vir paup⁹ r sapiēs r liberauit urbē p̄ sapiē-
tiā suā: r nullus deinceps recordat⁹ est hoĩs il-
lius paupis. **E**t dicebā ego meliorē esse sapiam
fortitudine. **Q**uō ergo sapia paupis p̄tēpta est
r v̄ba ei⁹ nō sunt audita. **V**erba sapientiū au-
diunt in filētio: pl⁹ q̄ clamor p̄ncipis inter stul-
tos. **M**elior est sapientia q̄ arma bellica. r qui in
vno peccauerit: multa bona p̄det.

L.S. De muscis morientibus. de corde sapiē-
tis r stulti. de resistēdo tēptatiōibus. de exalta-
tōe stulti r fui qz malicia in ip̄m redit. de v̄bis
stulti r rege puero. de rege nobili. q̄ pigritia de-
struit bona. q̄ pecunie obediūt oia. r q̄ dijs nō
est detrahendum. **X**

Misce morientes p̄dūt suauitatē vnguen-
ti. **P**reciosior est sapientia: puaqz glia:
ad ip̄s stulticia. **C**or sapiens in dextera
eius: r cor stulte in sinistra illi⁹. **S**edet i via stul-
tus ambulans cum ip̄e insipiens sit oēs stultos
estimāt. **S**i sp̄s p̄tatem h̄ntis ascēderit sup te:
locū tuum ne dimiseris: qz curatio faciet cessare
peccata maxima. **E**st malū qd̄ vidi sub sole q̄si p̄
errore egrediēs a facie p̄ncipis. **P**ositū stultuz
in dignitate sublimi r diuites sedere deorsū. **V**i-
di suos in equis r p̄ncipes ambulantes su per
terrā q̄si suos. **Q**ui fodit foueā incidet in eam r

qui dissipat sepē mordebit eū coluber. **Q**ui trās-
fert lapides affliget in eis. r q̄ scindit ligna vul-
nerabit ab eis. **S**i retusū fuerit ferrū. r h̄ non vt
p̄us sed hebetatū fuerit: multo labore exacuet r
post ind ustriā seq̄tur sapia. **S**i mordeat serpens
in silentio: nihil eo minus h̄z q̄ occulte detrahit.
Verba oris sapientis gr̄a: r labia insipientis p̄-
cipitabūt eū. **I**nitium v̄boꝝ eius stulticia: r no-
uissimū oris illi⁹ error pessim⁹. **S**tult⁹ v̄ba mul-
tiplicat. **I**gnorat hō qd̄ añ se fuerit: r qd̄ post se
futur⁹ sit: q̄s ei poterit indicare. **L**abor stultoꝝ
affliget eos q̄ nesciūt in urbē p̄gere. **V**e tibi fra-
cui⁹ rex ē puer: r cui⁹ p̄ncipes mane comedunt.
Beata t̄ra cui⁹ rex nobilis ē: r cui⁹ p̄ncipes ve-
scunt in tpe suo ad reficiendū r nō ad luxurias.
In pigritijs h̄uiliabit cōtignatio r in infirmita-
te manuū p̄stulabit domus. **I**n risu faciūt panē
r vinū: vt epulēt bibentes. **E**t pecunie obediūt
oia. **I**n cogitatiōe tua regi nō detrahas: r in se-
creto cubiculi tui nō maledixeris diuiti. quia et
aues celi portabūt vocē tuā: r qui h̄bēt p̄nas
annūciabunt sententiam.

L.S. De doctrina semināda. de imutabilita-
te iudicij. de memorando iudicio. r a iuuentute
benefac. **XI**

Mitte panem tuū sup transeuntes aquas
quia post tpa multa inuenies illuz. **D**a-
ptes septem necnon r octo: qz ignoras
qd̄ futur⁹ sit mali sup terrā. **S**i replete fuerit nu-
bes imbrē sup terrā effundēt. **S**i ceciderit lignū
ad austrū aut ad aq̄lonē: n̄ q̄cūqz loco ceciderit
ibi erit. **Q**ui obfuit ventū nō seminat: r qui cō-
siderat nubes nunq̄ metet. **Q**uomodo ignoras
q̄ sit via sp̄s r qua rōne cōpingantur ossa in vē-
tre pregnantis: sic nescis opera dei qui fabrica-
tor est omniū. **M**ane semina semē tuū: r vespere
ne cesset manus tua. qz nescis qd̄ magis oriatur
hoc aut illud r si vrrūqz simul melius erit. **D**ul-
ce lumen r delectabile est oculis videre solē. **S**i
annis multis vixit hō r in his oib⁹ let⁹ fuerit:
memento debet tenebrosi t̄pis r dieꝝ multoꝝ q̄
cū venerit vanitatis arguent p̄terita. **L**etare er-
go iuuenis in adolescentia tua r in bono sit cor
tuū in dieb⁹ iuuetut⁹ tue r ambula in vijs cordis
tui: r in intuitu oculoꝝ tuoꝝ: r scito q̄ p̄ oibus
his adducet te deus in iudiciū.

L.S. De auferenda ira a corde. de memoria
creatoris in iuuetute. q̄liter ratio r sensus r oia
hoĩs mutant: loq̄ns sub diuersis similitudinib⁹: cō-
cludit q̄ hō fact⁹ ē vt fuit deo. r ideo p̄ oī erra-
to duces in iudiciū hō: siue bonū siue malū sit.

Aufer iram a corde tuo: r amoue
maliciā a carne tua. **A**dolescentia enim
r volūtas vana sunt. **M**emento creato-
ris tui i dieb⁹ iuuetutis tue: añq̄ veniat ip̄s af-

Sap. vi. a

A

B

puer. xxvi. d
Eccl. xxvi. d

Cantica

fictiois tue: et ap propinquet anni de qb' dicas
 no mibi placet. Anq' tenebescat sol et lumen et
 stelle et luna et reuertant nubes post pluuiam. Qm
 comouebunt custodes dom' et mutabunt viri for
 tissimi: et ociose erunt molentes in minuto numero
 et tenebescet videtes p forania: et claudet ostia
 in platea in humilitate vocis molentis: et surgent
 ad voce volucris et obsurdescet oes filie carmi
 nis. Excelsa q' timebunt: et formidabunt in via flo
 rebit amigdalus: ipinguabit locusta: et dissipa
 bit capparis. Qm ibit ho in domu eternitatis sue
 et circumbunt in platea plagentes. Anteq' rupa
 funiculus argete et recurrat vita aurea. et ptera
 tur hydria sup fonte: et cofringat rota sup cister
 na: et reuertat puluis i terra sua vn erat. et sps
 redeat ad deu q' dedit illu. Vanitas vanitatum
 dixit ecclesiastes et oia vanitas. Luc' eet sapien
 tissim' ecclesiastes docuit pplm: et enarrauit q' fe
 cerat: et inuestigas coposuit pabolas mltas. Que
 fuit vba vtilia: et cōscripsit smoes rectissimos
 ac vitate plenos. Verba sapientiu sicut stimuli
 et qm clau in altu defixi: q' p magistror' cōsiliuz
 data sunt a pastore vno. His ampl' fili mi ne re
 qras. Faciedi plures libros nullus est finis: fre
 qnsq' meditatio: carnis afflictio e. Finē loqndi
 piter oes audiam'. Deū time: et mādata ei' obse
 ua. Hoc e ois hō. Lucta q' fuit adducet de' i iu
 dicij p oi errato: siue bonū siue malū sit

Explicit liber Ecclesiastes.

Incipiunt Cantica canticor.

Cantica canticor salomōis a diuersis docto
 rib' diuersimode exponūt. qz fm sensū lralē itel
 ligūtur de rege salomōe et filia pbaraōis regis
 egypti. Sed btūs Gregori' exponit ipa de xpō et
 ecclesia. Alanus vero de xpō iesu ac vrgine Ma
 ria. Et sic ex diuersis expositōib' diuersi possent
 casus summarij fabricari.

Ca. I

Osculetur me os
 culo oris sui. Quia meliora sunt
 vbera tua vino fragrantia vn
 guentis optimis. Oleū effusum
 nomē tuū: ideo adolescentule di
 legerūt te. Trahe me post te. Curremus in odo
 re vnguentor' tuorum. Introduxit me rex i ce
 laria sua. Exultabim' et letabimur i te: memores
 vber' tuor' sup vinū. Recti diligūt te. Nigra sus
 sed formosa filie hierlm sic tabnacula cedar: sic
 pellis salemōis. Nolite me considerare q' fusca
 sim: qz decolorauit me sol. Filij matris mee pu
 gnauerūt i me: posuerūt me custodē vineis. Vi
 neā meā nō custodiui. Indica mibi quez diligit
 anima mea. vbi pascas: vbi cubes in meridie: ne
 vagari incipiam post greges sodalium tuorum
 Si ignoras te o pulcherrima int mulieres egi e

dere, et abi post vestigia gregū tuor' et pasce be
 dos tuos iux tabnacula pastor'. Equatui meo i
 currib' pbaraōis assilauit te aica mea. Pulchre
 sūt gene tue sic turtur: collū tuū sic mōilia. Qm
 renulas aureas faciem' tibi hmiculatas argeto
 Dū eet rex i accubitu suo: nard' mea dedit odo
 rē suū. Fascicul' myrbe dilect' me' mibi: int vbe
 ra mea comorabit'. Botr' cypri dilect' me' mibi
 i vineis engaddi. Ecce tu pulchra es aica mea:
 ecce tu pulchra: oculi tui colubarū. Ecce tu pul
 cher es dilecte mi: et decor'. Lectul' n' floridus:
 tigna domorū n'ay cedria laqaria n'ra cupssina

Ego flos capi: et liliū puallū. Sic li
 liū int spinas: sic amica mea int filias.
 Sic malus int ligna siluaruz: sic dilect'
 me' int filios. Sub vmbra illi' que desiderauit
 rā sedi: et fruct' ei' dulcis gutturi meo. Introdu
 xit me rex i cellā vinariā: or diauit i me charitatē
 Fulcite me florib' stipate me malis: qz amorē lā
 gueo. Lena ei' sub capite meo: et dexta illi' aple
 xabit me. Adiuro vos filie hierlm p capas cer
 uosq' capozū: ne suscitatis neq' euigilare facia
 tis dilectā: quoadusq' ipa velit. Vox dilecti mei
 Ecce iste venit salies i mōtib' trāsiliēs colles.
 Silis e dilect' me' cape hinnuloq' ceruozū. En
 ipe stat post pietē n'rm respiciēs p fenestras: p
 spiciēs p cācellos. En dilect' meus loqur mibi
 Surge ppa aica mea: colūba mea: formosa mea
 et veni. Jā em hyems trāsijt: imber abijt et recess
 sit. Flores appuerūt in tra n'ra. tps putatōis ad
 uenit. Vox turturis audita e i tra n'ra: ficus ptu
 lit grossos suos: vinee florētes dederūt odorem
 suū. Surge ppa amica mea: speciosa mea et ve
 ni: colūba mea i foraminib' petre i cauerna ma
 cerie. Qnde mibi faciē tuā: sonet vox tua in auri
 bus meis. Vox em tua dulcis: et facies tua deco
 ra. Capite nob vulpes puulas q' demoliūt vine
 as. Nā vinea n'ra floruit. Dilect' me' mibi et ego
 illi q' pascit int lilia donec aspiret dies et iclinēf
 vmbre. Reuertere silis esto dilecte mi capree hin
 nuloq' ceruozū sup mōtes bethel.

III

In lectulo meo p noctē qsiui que diligit
 aia mea. Quesiui illū et nō iueni. Surgā
 et circūibo ciuitatē p vicos et plateas: q'
 rā que diligit aia mea. Quesiui illū et nō iueni.
 Inuenēf me vigiles: q' custodiūt ciuitatē. Num
 que diligit aia mea vidistis? Paululū cū ptran
 sissim eos: iueni que diligit aia mea. Tenui cum
 nec dimittā donec itroducā illū i domu matris
 mee: et in cubiculū genitricis mee. Adiuro vos fi
 lie hierlm p capas ceruosq' capozū ne suscitatis
 neq' euigilare faciatis dilectā donec ipa velit.
 Que e ista q' ascēdit p deftū sic vrgula fumi ex a
 romatib' myrbe et thuris. et vniuersi puluer' pi
 gmētarij. En lectulū salomonis scraginta for

A iij

D

A

s. i. a

B

infra. viij. a

infra. iij. b. et

v. a. et viij. a

E

D

A

B

s. ij. b infra. v

c. et viij. a

infra. viij. b

B

E

E

D

s. i. f.

D

A

B

B

C

D

A

B

infra. ij. a

B

B

E

E

Lantica

tes ambiunt ex fortissimis israel omnes tenentes gladios. et ad bella doctissimi. Uniuscuiusque ensis super femur suum propter timores nocturnos. **D** Serculum fecit sibi rex salomon de lignis libani. Columnas eius fecit argenteas: reclinatorium aureum ascensum purpureum media charitate astravit. propter filias hierusalem. **E**gredimini filie sion et videte regem. Salomonem in diademate: qui coronauit illum in sua die desponsationis illius et in die leticie cordis eius.

A Nam pulchra es amica mea: **III**
Quam pulchra es. Oculi tui colubarum: absque eo quod intrinsecus latet. Capilli tui sicut greges caprarum que ascenderunt de monte galaad. Dentures tui sicut greges tonsurarum: que ascenderunt de lauacro. **D**es gemellis fetibus. et sterilis non est intercas. Sicut vitia coccinea labia tua. et eloquium tuum dulce. Sicut fragmen malipunicum: ita gene tue: absque eo quod intrinsecus latet. Sicut turris david collum tuum que edificata est cum propugnaculis. Mille clypei pendent ex ea: omnis armatura fortium. Duo vbera tua sicut duo hinnuli capree gemelli: qui pascuntur in liliis. donec aspiet dies. et inclinentur umbræ. **B**ada ad montem myrrhe. et ad collum thuris. **E**tota pulchra es amica mea et macula non est in te. **V**eni de libano sponsa mea: veni de libano: veni coronaberis: de capite amana. de vertice sanir et hermon. de cubilibus leonum de montibus pardorum. **E**vulnerasti cor meum: soror mea sponsa. vulnerasti cor meum in vno oculo tuorum. et in vno crine colli tui. **Q**uam pulchre sunt membra tue soror mea sponsa. **P**ulchriora sunt vbera tua vino: et odor vnguentorum tuorum super omnia aromata. **F**auus distillas labia tua sponsa: mel et lac sub lingua tua et odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris. **H**ortus conclusus soror mea sponsa hortus conclusus fons signatus. **E**missiones tue paradisi malorum puniceorum. cum pomorum fructibus. **L**ypri cum nardo: nardus et crocus fistula et cinamomum cum vniuersis lignis libani myrrha et aloë cum omnibus primis vnguentis. **F**ons hortorum puteus aquarum viuentium: que fluunt in partem de libano. **S**urge aquilo et veni auster: perfla hortum meum et fluet aromata illius. **C**a. V

A **U**eniat dilectus meus in hortum suum ut comedat fructum pomorum suorum. **V**eni in hortum meum soror mea sponsa: messui mirram meam cum aromatis meis. **C**omedi fauam cum melle meo: et bibi vinum meum cum lacte meo. **C**omedit amici et bibite. et inebriamini charissimi. **E**go dormio et cor meum vigilat. **V**ox dilecti mei pulsatis. **A**peri mihi soror mea. amica mea. columba mea. immaculata mea. quia caput meum plenum est rore. et cincinnati mei guttis noctium. **E**xpoliam me tunica mea quomodo induar illa? **L**aua pedes meos quomodo inquinabo illos. **D**ilectus meus misit manum suam per foramen. et venter

meus intremuit ad tactum eius. **S**urrexi ut aperire dilecto meo. **Q**uam me stillauit myrrham: et digni mei pleni myrrha purissima. **P**essulum ostium mei apud dilecto meo: atque ille declinauerat: transierat. **A**nia mea liquefacta est ut dilectus locutus est. **Q**uasiui et non inueni illum: vocaui et non respondit mihi. **I**nuenerunt me custodes que circumierunt ciuitatem. **P**ercusserunt me et vulnerauerunt me: tulerunt palium meum custodes muroy. **A**diuro vos filie hierusalem si inueneritis dilectum meum ut nuncietis ei quod amore languero. **Q**ualis est dilectus tuus ex dilecto: o pulcherrima mulierum? **Q**ualis est dilectus tuus ex dilecto: quod sic adiurasti nos? **D**ilectus meus candidus et rubicundus: electus ex milibus. **C**aput eius aurum optimum. **C**ome eius sicut elate palmarum: nigre quasi coruus. **O**culi eius sicut columbe super ruulos aquarum que lacte sunt loti: et resident iuxta fluentia plenissima. **B**ene illi? sicut areole aromatum confite a pigmentariis. **L**abia eius lilia distillantia myrrham primam. **M**anus illius tornatiles auree: plene hyacinthis. **V**entus eius eburneus: distinctus saphyris. **E**rra illi? columne marmoree: que fundate sunt super bases aureas. **S**pecies eius ut libani: electus ut cedri. **B**uttur illius suauissimum: et totus desiderabilis. **T**alis est dilectus meus et ipse est amicus meus filie hierusalem. **Q**uo abiit dilectus tuus? o pulcherrima mulierum: quo declinauit dilectus tuus? **E**t queremus eum tecum. **V**I

Dilectus meus descendit in hortum suum ad areolam aromatum: ut ibi pascatur in hortis et lilia colligat. **E**go dilecto meo: et dilectus meus mihi que pascatur in lilia. **P**ulchra es amica mea: suavis et decora sicut hierusalem: terribilis ut castrorum acies ordinata. **A**uerte oculos tuos a me: quia ipsi me auolare fecerunt. **C**apilli tui sicut greges caprarum que apparuerunt de galaad. **D**entes tui sicut greges omnium que ascenderunt de lauacro. **D**es gemellis fetibus: et sterilis non est in eis. **S**icut cortex malipunicum: sic gene tue absque occultis tuis. **S**exaginta sunt regine et octoginta concubine: et adolescentularum non est numerus. **U**na est columba mea: perfecta mea: vna est matri sue: electa genitrix sue. **V**iderunt eam filie syon: et beatissimam predicauerunt eam regine et concubine laudauerunt eam. **Q**ue est ista que progreditur quasi aurore surgens: pulchra ut luna: electa ut sol: terribilis ut castrorum acies ordinata. **D**escendi in hortum nucum ut viderem poma puallium. et inspicere si florisset vinea et germinassent mala punica. **N**esciui. **A**nia mea turbauit me propter quadrigas aminadab. **R**euertere reuertere sunamitis: reuertere reuertere ut inueamur te. **V**II

Quid videbis in sunamite: nisi choros castrorum? **Q**uam pulchri sunt gressus tui in calciamentis: filia principis. **I**un

infra. vi. b

B

E

D

A

Die. xxx. e

B

infra. vi. b

D

infra. vi. b

B

infra. vi. b

infra. vi. b

D